

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 14. APRILA 1983

ŠTEVILKA: 14 • LETO XXXII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev TOZD, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 14. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vani - Naslov: Uredništvo Železarnja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

INOVAČIJSKI PRIHRANKI V MARCU

16,877.867 DIN

Odbori za gospodarstvo so v preteklem mesecu obravnavali 17 v proizvodnji uvedenih tehničnih izboljšav in koristnih predlogov ter idej. Trinajst so jih pozitivno ocenili in odobrili posebna nadomestila. Skupni prihranki znašajo 16,877.867 din, za kar je 35 novatorjev prejelo 399.727,00 din posebnih nadomestil ali 2,4 % od ugotovljenih koristi.

VOLITVE POMEMBEN DEL SAMOUPRAVNEGA ODLOČANJA DELAVCEV

Prihodnjo sredo, 20. aprila, bomo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naše železarne volili delegate v delavske svete TOZD, delovnih skupnosti in Železarne ter člane ostalih voljenih samoupravnih organov. Kot smo že v naslovu poudarili, volitve v naši socialistični samoupravni družbi pomenijo pomemben del samoupravnega odločanja delavcev, saj s tem dejanjem volimo svoje delegate, svoje predstavnike, prek katerih bomo skupaj in enakopravno s drugimi delavci v temeljni organizaciji združenega dela in delovni skupnosti odločali in se izjavljali o svojih lastnih in skupnih interesih in potrebah. Vsekar bi se ob volitvah delegatov morali zavedati, kot je dejal Edvard Kardelj, da je delegatski sistem pravzaprav nosilec in orodje celotnega sistema socialistične samoupravne demokracije, ki se razvija v naši družbi.

Najmanj ob vsakokratnih volitvah delegatov v delavske svete bi morali temeljito in kritično analizirati doseženi razvoj, kajti če bi delegatski sistem v Železarni resnično deloval kot nosilec oblasti delavcev in hkrati tudi kot pooblaščenec oziroma predstavnik delavskih svetov, potem bi danes lahko govorili o mnogo manjšem številu problemov, nerešenih nalog, odstopanj in nepravilnosti, ki nas spremljajo. Delegatski sistem bi namreč dejansko moral omogočati vsem delavcem v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, da se neposredno vključujejo v reševanje vseh vprašanj, ki se tičejo njihovih osebnih in skupnih interesov in so njihova neodtujljiva pravica in dolžnost in ki se razpenjajo od ustvarjanja do delitve dohodka oziroma od pogojev do rezultatov njihovega dela.

Žal nam praksa kaže, da mnogo teh vprašanj rešujemo in opredeljujemo v poslovnih in strokovnih strukturah, pa tudi v delavskih svetih, toda velikokrat mimo neposredne udeležbe delavcev. Najbrž je v tem tudi eden od vzrokov, da delegati niso dovolj motivirani in zainteresirani za vzpostavljanje pristnih delegatskih odnosov. Ti pa pomenijo stalno aktivno povezanost delegatov s svojimi volilci na eni strani in na drugi strani, da se kot predstavniki delavskih svetov v svojih volilnih sredinah tudi borijo za uresničevanje sprejetih odločitev in stališč delavski svetov ter da delavce, svoje volilce, tudi obveščajo o delu svojih delavskih svetov in njihovih izvršilnih organov, oziroma odborov in komisij. Seveda pa bo uresničevanje sprejetih stališč in odločitev učinkovito le, če bodo prek svojih delegatov pri njihovem oblikovanju sodelovali vsi delavci.

Ob tem naj v ilustracijo navedemo samo primer, kolikokrat so delegati v delavskem svetu Železarne ali temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnostih v zadnjih letih sprejemali sklepe o zaostritvi delovne in tehnološke discipline, o varčevanju in podobnem in to brez večjih rezultatov oziroma pozitivnih posledic. V vseh takih primerih so bili običajno predlagatelji ukrepov in sklepov poslovnih organov ali strokovne službe, delavce kot samoupravne subjekte pa smo postavili pred izvršeno dejstvo, namesto, da bi se prek družbenopolitičnega in delegatskega delovanja takšni sklepi in ukrepi oblikovali, kot pravimo, od spodaj navzgor, iz delavcev. Pri taki praksi so bili delegati bolj eksponenti oziroma zastopniki poslovnih struktur, ne pa delavcev, svojih volilcev. Seveda smo ob vsem tem tudi pozabljali, da se ta vprašanja povezujejo tudi s celovitim reševanjem socialističnih dohodkovnih odnosov v TOZD, delovnih skupnostih in Železarni kot celoti.

Prav tako bi ob analizi delovanja delegatskega sistema in delegatskih odnosov morali izpostaviti precej nesamoupravnih ukrepov v zvezi s po hitrem postopku sprejetih odločitev o povečevanju osnov osebnih dohodkov oziroma poračunov osebnih dohodkov, premijskih pravilnikov in podobno v delavskih svetih. Pri tem prav gotovo ne gre samo za odgovornost predlagateljev, temveč tudi delegatov, ki bi sklepanje o takih vprašanjih mimo delavcev morali odkloniti. Načelno se sicer izrekamo o neodtujljivih pravicah delavcev pri razpolaganju z realiziranim dohodkom, v praksi pa v imenu tega ali onega cilja ali zaradi bojazni pred nečim pozabljamo na to.

Teh primerov nismo hoteli potencirati, ker smo o njih tudi že pisali, z njimi smo želeli le poudariti, da so delegati tudi v tem primeru odgovorni, če nekaj sprejemajo v imenu in mimo delavcev, kar je njihova ustavna in zakonita neodtujljiva pravica. O vsem tem bi morali seznaniti vse kandidate že v času kandidiranja, kajti, roko na srce, mnogi kandidati ne vedo za svoje zakonite dolžnosti in pravice, ki jih bodo prevzeli kot izvoljeni delegati. Čeprav bi na neustavne in nezakonite sklepe (nesamoupravne, nedemokratične) morali po zakonskem določilu opozarjati poslovnih organov, so le-ti večkrat predlagatelji takih sklepov. Zato bomo med delegati, ki jih bomo izvolili prihodnjo sredo, morali s široko družbenopolitično dejavnostjo razvijati kar največjo občutljivost glede spoštovanja neodtujljivih pravic delavcev pri razpolaganju z realiziranim dohodkom, kakor tudi njihovo odgovornost do delavcev — volilcev, in obratno, če smo se samoupravno opredelili za te ali one delegate, potem bomo tudi od njih zahtevali, da dosledno uresničujejo in spoštujejo vse tisto, kar jim nalaga ustava in zakon o združenem delu in notranji samoupravni dokumenti.

V MARCU SMO PRODALI MANJ, KOT SMO NAČRTOVALI

Za mesec marec smo načrtovali 37.820 ton izdelkov za prodajo, prodali pa smo 2.524 ton ali 7 % izdelkov manj. Ker je povprečna prodajna cena za Železarno znašala 43.123 din za tono ali 8 % manj, kot smo načrtovali, je osnovna realizacija v višini 1.522 milij. din zaostala za planirano za 245 milij. din ali 14 %.

Pri storitvah prevajanja smo v vseh TOZD prekoračili načrtovano količino in vrednost, od storitvenih TOZD so planirano vrednost presegli le v TOZD Strojne delavnice, ostale štiri TOZD pa so na trg prodale manj storitev, kot smo predvidevali. Ugodni rezultati ostale dejavnosti so vplivali tudi na odstotek doseganja skupne zunanje realizacije, saj za planom zaostaja za 12 %.

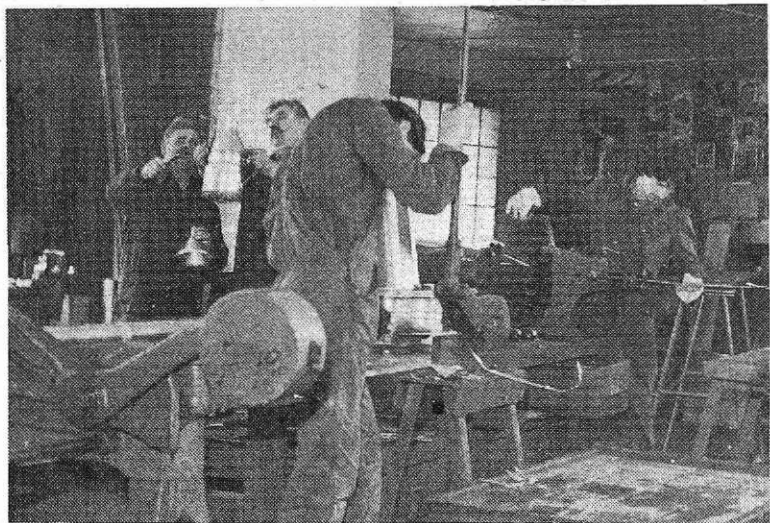
Pregled rezultatov po posameznih TOZD nam kaže, da so načrtovano količino in vrednost presegli v

(Nadaljevanje na 2. strani)

TOZD LIVARNA

Avtorjem Antonu Tavžlju, Jožu Novaku, Zarku Bundalu, Dragu Robiču in Jožu Poljancu je bilo za nov način sušenja livarskih kalupov in jeder odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila. V jeklovarni so kalupe in jedra sušili s kurjenjem livarskega koksa v koših, katere so spuščali v livno jamo. V določenih časovnih presledkih so morali koks dodajati, pri tem pa so prihajali v stik z ogljikovim monoksidom, ki se je sproščal pri gorjenju koksa. Livarji so bili pri dodajanju koksa in čiščenju pepela poleg nevarnosti zastrupitve z ogljikovim monoksidom izpostavljeni tudi prahu in vročini.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Sodelavci kleparji (foto I. Kučina)

SKUPNA IN GOTOVA PROIZVODNJA V MARCU PRESEŽENI

Že iz preteklosti je mesec marec v Železarni znan kot mesec, v katerem se da dobro delati. Tradicija je ostala in v letošnjem marcu beležimo rekordno proizvodnjo v TOZD Jeklarna, in sicer: TOZD Jeklarna skupaj 45.267 ton, oddelek elektrojeklarne 16.578 ton in oddelek kontilivov 5.672 ton.

Omembe vredno je tudi to, da je TOZD Hladna valjarna Bela dosegla svojo drugo najvišjo proizvodnjo 9.103 tone, odkar obstoja. Skupna proizvodnja v Železarni je bila dosežena 100,3 %, gotova pa skupaj z upoštevanjem uslug prevajanja 102,6 % glede na operativni program, ki je bil enak družbenemu načrtu.

Dobava raznih polizdelkov iz tujih virov je bila dobra za TOZD

Hladna valjarna Bela in TOZD Valjarna debele pločevine, za ostale TOZD pa ne. Dobavljeno je bilo skupno 8.592 ton, od tega za uslužnostno prevajanje 2.899 ton.

TOZD PLAVŽ

Večkratne okvare na vsipnem vozu, posebnem dvigalu, predvsem pa pogosti zastoji zaradi okvar in menjav šob so vzrok za slabše delo plavzarjev. TOZD je iz teh razlogov

dosegla z družbenim planom predvideno količino grodlja le 90,6 %.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je v marcu dosegla z družbenim planom predvideno proizvodnjo v višini 104,3 %, in sicer martinarna 102,7 % in elektrojeklarna 107,0 %. Dejansko je bilo v elektrojeklarni odlito 17.235 ton jekla (111,5 %), vendar ga je bilo potrebno 657 ton odpisati zaradi reklamacij Valjarne blumingštel (slabo odlivanje).

V martinarni izpolnjevanje kvaliteta programa ni bilo najboljšje predvsem zaradi pomanjkanja grodlja (izpad na plavžu in nedobava tujega).

V elektrojeklarni je bilo na zalogi dovolj metal-silicija, zato sama izdelava dinamo jekel ni bila problematična. Zataknilo pa se je, kot že tolikokrat doslej, pri izdelavi nerjavnih jekel zaradi pomanjkanja ferokroma in je bilo odlitih le šest šarž nerjavnih jekel.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ODPRAVLJANJE IZGUB V SR SLOVENIJI

Delegati zborov republiške skupščine so dobili poročilo o odpravljanju izgub oziroma izvajanju sklepov, ki so bili sprejeti 28. julija 1982. V tem poročilu so prikazane aktivnosti organov družbenopolitičnih skupnosti, Gospodarske zbornice in drugih subjektov pri spremljanju, ocenjevanju in ukrepanju za odpravo vzrokov in posledic izgub v letu 1982.

Ugotovljeno je, da se je izguba v gospodarstvu v zadnjih dveh letih zelo povečala. Leta 1981 je znašal 1 % doseženega bruto dohodka združenega dela, medtem ko je lanske leto znašala že 2,6 %. Izgube v letu 1982 je v zaključnem računu krilo 154 OZD, 72 OZD pa ima nepokrite izgube, kar pomeni 56,6 % celotne izgube. Ta odstotek je sicer najmanjši v zadnjih petih letih (1981 je ostalo 78,4 %, 1980 — 70,9 %, v 1979 — 82,8 %, 1978 — 69,2 %). Za kritje izgub iz leta 1982 so OZD v skladu z zakonom o amortizaciji uporabile 50 % amortizacije, določene v dokončnem letnem obračunu.

Položaj delavcev v organizacijah združenega dela, ki izkazujejo izgubo, se odraža predvsem pri izplače-

vanju osebnih dohodkov, kar se ureja z zakonom o zajamčenih osebnih dohodkih. To kažejo naslednji podatki: 25 OZD je za več kot 20 % zaostalo za povprečnim OD v skupini dejavnosti, 21 OZD za več kot 10 %, le 5 OZD ima višje OD od povprečja dejavnosti, od tega sta bili dve OZD 10 % nad povprečjem. 17 OZD ima manjše povprečne osebne dohodke kot 14.000 din mesečno, 3 TOZD v IMV pod 13.000, »IMV TAP« Brežice le 10.763 din.

Po zakonu je določeno, da tam, kjer je izkazana nekrita izguba iz leta 1982, v mesecih marec, april in maj lahko izplačajo osebne dohodke do višine zneska povprečnega oseb-

(Nadaljevanje na 8. strani)

OSEBNI DOHODEK ZA MESEC MAREC

Doseženi rezultati v mesecu marcu so tako glede dosežene proizvodnje kot osebnega dohodka bistveno boljši, kot so bili v februarju. Povprečni osebni dohodek Železarne za mesec marec je za 4,8 % ali za 800 din na zaposlenega višji od februarja. Mesec marec ima 23 delovnih dni, torej en dan več kot februar ali 12 ur v poprečju več na zaposlenega, kar je tudi vzrok za boljši zaslužek. Visoka proizvodnja je vplivala predvsem na povečanje osebnega dohodka v premijskih sistemih. V ta namen je bilo izplačanih dobrih 10 % več sredstev kot predhodni mesec.

Prav posebno pohvalo in čestitke za svoje prizadevanje v proizvodnji, ki je znašala kar 45.267 ton, zaslužio jeklarji — približno takšna proizvodnja je bila dosežena samo še v marcu leta 1978, prej pa v letu 1976. Želimo, da bi take rezultate dosegali še v prihodnje, da bi imeli ustrezne surovine in da bi količinski rezultat sledili tudi kvalitetni.

Tako kot s proizvodnjo jeklarji krepko prednjačijo tudi pri osebnih dohodkih. Kar za 29,6 % so nad povprečjem. Na drugem mestu je tokrat TOZD Livarna, tretje mesto zavzema TOZD Vzdrževanje, ki je močno

najvišji odstotek nadur v efektivnih urah (3,4 %). Tako visok odstotek nadur v efektivnih urah izkazujejo še TOZD Remontne delavnice. V obeh temeljnih organizacijah je to odraz povečanega obsega remontov. Najmanjši delež efektivnih ur je še vedno v TOZD Valjarna žice in profilov. V poprečju se je ta odstotek dvignil za 0,2 %, torej so se nadure dvignile od predhodnega meseca za 3.858 ur, njihova udeležba v plačanem času pa je še vedno bistveno manjša kot v letu 1982.

Odstotek učinka se je v poprečju Železarne dvignil za 0,5 %. Vidnejše

(Nadaljevanje na 7. strani)

SPODBUDNI KOLIČINSKI REZULTATI TUDI V APRILU

Tudi po enajstih delovnih dneh v mesecu aprilu so količinski kazalci izvajanja mesečnega plana spodbudni. Najbolj nas veseli, da se plavzarji ponovno uvrščajo proti vrhu izvrševanja planskih obveznosti.

V enajstih dneh aprila so delavci v TOZD PLAVŽ izdelali 5.494,7 tone grodlja, kar je 37,1 % mesečne planske obveznosti (idealna realizacija na ta dan znaša 36,6 %).

Delavci v TOZD JEKLARNA še naprej delajo dobro, saj so v tem času izdelali 15.938 ton surovega jekla ali 39 % mesečnega družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu. V obeh oddelkih — SM jeklarna in elektrojeklarna — presegajo planske obveznosti, le da so delavci v elektrojeklarni tudi tokrat nekoliko boljši.

Skupna proizvodnja je v tem času znašala 45.962,8 tone, kar je 36 % mesečnega družbenega načrta, oziroma le malenkost pod idealno realizacijo.

Za prodajo je bilo v enajstih dnevih narejenih 11.152,7 tone izdelkov ali 31,6 % mesečnega družbenega načrta, oziroma 34,6 % nekoliko zmanjšane operativnega programa.

SKUPNA IN GOTOVA PROIZVODNJA V MARCU PRESEŽENI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na napravi za kontinuirno vli-vanje jekla so odšli 5.672 ton gredic in tako družbeni plan presegli za 28,9 %.

TOZD LIVARNA

Livarna je v marcu dosegla 110,0 % z družbenim planom predvi-dene skupne proizvodnje. Tujim naročnikom so odpredali 46,9 tone jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-STEKEL

V marcu so v tej valjarni dosegli z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo 95,6 %. Glavni vzrok za neizpolnjevanje planskih obvez-nosti je v izpadu proizvodnje na valjarni štel (91,7 %) zaradi valja-nja velike količine nenamenskih sla-bov (okrog 5.300 ton). Posledica tega je tudi manjša prodaja valjarne štel in slabša oskrbljenost s poliz-delkom TOZD-Profilara in Hladna valjarna Jesenice.

Potisna peč je obratovala v času od 16. do 26. marca in je bilo prek nje prevaljanih 6.832 ton slabov, od tega 2.679 ton uslug za Gorenje.

Brušenje blumov za potrebe valjarne žice je bilo slabo, povprečno 57 ton na dan.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Kljub nekaterim težavam proti koncu meseca je valjarna dosegla z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo 100,2 %. Prodaja je bila zavirana zaradi pomanjkanja polizdelkov za domače TOZD.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Ta valjarna je v marcu delala dobro in dosegla z družbenim pla-nom predvideno skupno proizvodnjo skupaj z uslugami prevallanja 105,9 %.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo, skupaj z uslu-gami prevallanja, so dosegli 107,1 %. Proizvodnja dinamo kvalitete je bila razmeroma dobra - 2.714 ton. Na žalost je izpad proizvodnje pri najdražjem materialu, to je pri nerjavnih jeklih, kjer so izvaljali le 134 ton (družbeni plan je predvide-val 490 ton), zaradi pomanjkanja kromovih legur v TOZD Jeklarne.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

V Hladni valjarni Jesenice v marcu niso izpolnili svojih planskih obveznosti in so dosegli z družbenim planom predvideno skupno proiz-vodnjo le 80,3 %.

Vzroki za izpad proizvodnje so v večkratnih okvarah ogrođij Demag, Siemag in Müller ter v pomanjkanju polizdelka - izpad v valjarni štel in nedobava tujega polizdelka. Di-namo kvalitete so izvaljali 347 ton, kvaliteten jekel pa 154 ton.

TOZD ŽIČARNA

Zaradi pomanjkanja delavcev in velike odsotnosti so v marcu z druž-benim planom predvideno skupno proizvodnjo dosegli 99,0 %.

Patentirane žice so izdelali le 839 ton zaradi izpada v SM jeklarne, VAC žice pa so skupaj z Negotinom izvaljali 540 ton in EPP žice 54 ton.

TOZD PROFILARNA

V profilarni so dosegli v marcu z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo le 91,6 %. Vzro-ka za izpad proizvodnje sta pred-vsem dva: pomanjkanje delavcev in polizdelka (izpad v valjarni štel in nedobava tujega, sicer planiranega polizdelka).

TOZD VRATNI PODBOJI

V mesecu marcu so z družbenim planom predvideno skupno proiz-vodnjo dosegli le 83,3 %. Izpad proizvodnje gre na račun razdrob-ljenosti naročil in štancanja.

TOZD JEKLOVLEK

Kljub občasemu pomanjkanju polizdelka za BK linijo so v TOZD Jeklovlek v marcu z družbenim planom predvideno skupno proiz-vodnjo dosegli 101,0 %.

TOZD ELEKTRODE

Z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo za marec so dosegli 105,6 % predvsem na račun ognjevdržnega materiala in varil-ne žice.

Načrtovana skupna proizvodnja oploščenih elektrod, varilnih praš-kov in varilne žice je bila dosežena 94,8 %.

Izpad proizvodnje gre na račun povečanega števila manjših zastojev in okvar pri oploščenih elektrodah ter podaljšanem remontu pri varil-nih praških.

TOZD ŽEHLJARNA

V žehljarni so v marcu obratovali dobro, čeprav so imeli skozi ves mesec problem z veliko odsotnostjo žehljarev. Z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo so dosegli 101,1 %.

Miloš Piščanec

PRIPIS:

Podatki navedeni v kome-n-tarju niso dokončni, ker natan-č-nih podatkov še nismo dobili iz elektronsko računskega centra.

PRIPRAVE NA PROBLEMSKO KONFERENCO KOMUNISTOV SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarn je zaposlenih 1.842 članov ZKS, ki delujejo v 88 osnovnih organizacijah in pred-stavljajo 10 % vseh zaposlenih. Zato je tudi prav, da se komunisti sestanejo na problemski konferenci, da kritično ocenimo svojo ak-tivnost in dosežene rezultate pri uresničevanju družbeno-ekonomskih odnosov v SOZD Slovenske železarn in nadaljnji izgradnji sestav-ljene organizacije ter možnosti nadaljnega povezovanja v reproduk-cijski verigi.

Na problemski konferenci bomo morali komunisti spregovoriti o se-danjem gospodarskem položaju slo-venske metalurgije in doseženih re-zultatih.

Opredeliti se bomo morali do raz-vojne politike, ki mora biti enotno usklajena, izvajana in kot taka pre-nešena v slovenski prostor.

Spregovoriti bo potrebno tudi o do-hodkovnih odnosih v delovnih orga-nizacijah in med delovnimi organi-zacijami v okviru SOZD in tudi iz-ven.

Pomembno področje je tudi ure-sničevanje samoupravnih odnosov, delovanje delegatskega sistema in organiziranost ter delovanje družbe-nopolitičnih organizacij v okviru SOZD Slovenske železarn.

V razpravah v osnovnih organiza-cijah ZKS v TOZD in delovnih skup-nostih delovnih organizacij bo naka-zana še ostala problematika (npr.: organiziranost, nagrajevanje, svo-

bodna menjava), katero bomo mora-li pričeti komunisti z vsa zavzetostjo reševati.

Kako naj bi potekale priprave na prvo problemsko konferenco ZKS v SOZD Slovenske železarn:

— posebej imenovana delovna skupina bo posredovala teze za pro-blemsko konferenco ZKS SOZD SŽ v delovne organizacije do 15. aprila, — do 20. maja bodo potekale raz-prave po osnovnih organizacijah ZKS v delovnih organizacijah, — prva problemska konferenca naj bi bila ob koncu maja ali v začet-ku junija v železarni Ravne.

Naloga komunistov je, da se akti-vno vključimo v razpravo in sodelu-jemo pri oblikovanju programa na-log, ki jih bomo morali dosledno iz-polnjevati, da bi s tem prispevali k večji učinkovitosti in uspehu SOZD Slovenske železarn

K. O.

V MARCU SMO PRODALI MANJ, KOT SMO NAČRTOVALI

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD Valjarna debele pločevine in Jeklovlek, količino so presegli še v TOZD Vratni podboji, Elektrode in Monter Dravograd, medtem ko vrednosti zaradi zaostanjanj za načrtovano prodajno ceno v ostalih TOZD niso dosegli.

V treh mesecih letošnjega leta smo prodali 98.364 ton naših izdel-kov in ustvarili 4.113 milij. din osnovne realizacije. Doseženi rezul-tati so v primerjavi z načrtovanimi slabši, saj smo pri količini zaostali za 9 % ali 9.416 ton, pri vrednosti pa za 19 % ali 958 milij. din. Dosežena prodajna cena za Železarno znaša 41.818 din za tono in je nižja od načrtovane za 11 % ali 5.225 din za tono. Ostala realizacija (prevallanja proizvodnih TOZD in realizacija storitvenih TOZD) je v poprečju

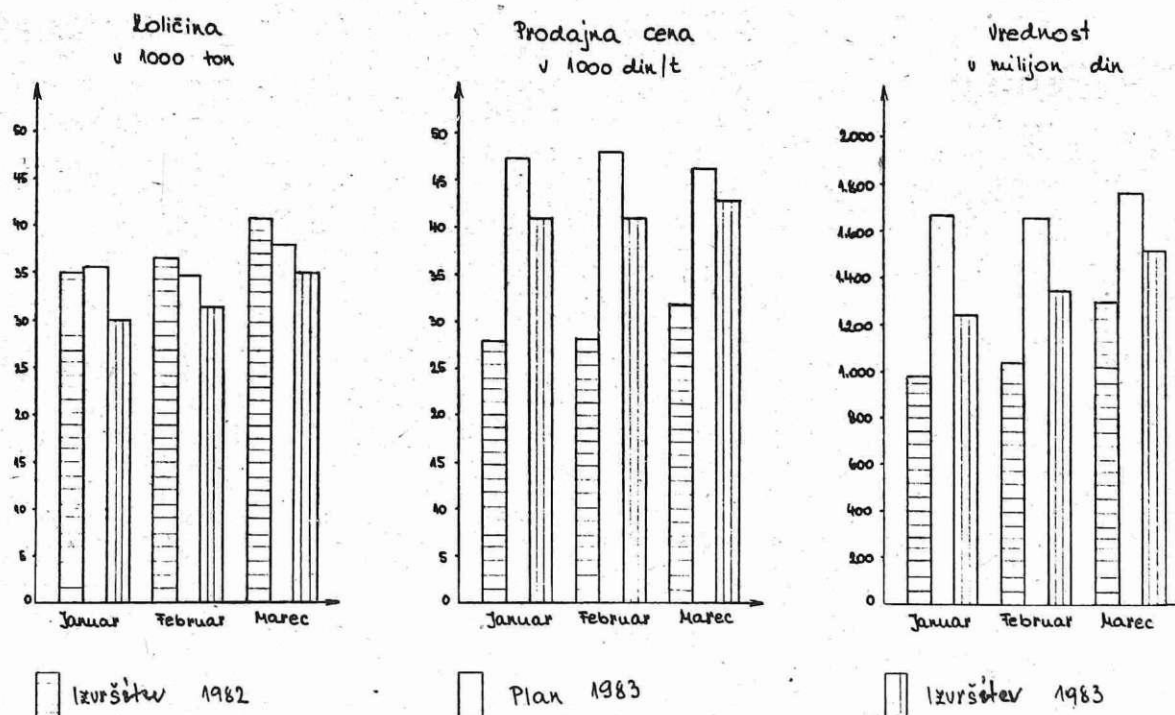
višja, kot smo planirali, tako da je skupna zunanja realizacija v višini 4.302 milij. din 82 % načrtovane.

Gledano po posameznih TOZD v treh mesecih letošnjega leta prese-gajo načrtovano količino v TOZD Vratni podboji in Jeklovlek, Livarna in Žičarna pa sta na načrtovani višini, medtem ko v vseh ostalih TOZD zaostajajo za planirano ko-ličino, zaostanek pa se giblje med 23 % v TOZD Hladna valjarna Bela in 3 % v TOZD Valjarna debele pločevine.

Vrednostni plan so presegli le v TOZD Žehljarna, in sicer za 3 %, v vseh ostalih TOZD pa so zaradi nedoseganja načrtovane prodajne cene vrednostni rezultati slabši.

Rezultati prodaje v prvem trome-sečju letošnjega leta so prikazani na grafikoni.

GRAFIČNI PRIKAZ PRODAJE ŽELEZARNE V PRVEM TROMESEČJU 1983 — OSNOVNA REALIZACIJA

INOVATORJI O NOVATORSTVU

»Težava pri večini inovatorjev ni v tem, kako izvesti inovacijo ali tehnično izboljšavo, ampak bolj v tem, kako vse skupaj spraviti na papir. Kako zbrati podatke za izračun prihrankov in kako potem napisati inovacijski predlog,« je dejal Miloš Gašperin, izumski vodja vzdrževanja v TOZD Hladna valjarna in TOZD Žičarna na Jesenicah.

»Osebnost sem to prebolel, menim pa, da je to eden izmed problemov, ki zavirajo inovacijsko dejavnost v Železarni. Za delavca iz neposredne proizvodnje je skoraj nemogoče, da bi brez tuje pomoči napisal inovacijski predlog. Ovíra pri večjem razma-hu inovacijske dejavnosti je tudi ne-voščljivost in nezainteresiranost so-delavcev in vodilnega kadra. Inova-tor se velikokrat sprašuje, na koga naj se obrne, da mu bo pomagal na-pisati inovacijski predlog in zbrati vse potrebne podatke. To pri ljudeh

kako dokazati. Bila pa je to tudi ne-kakšna priprava na naslednjo tehni-čno izboljšavo, ki me je že dolgo sili-la k razmišljanju. Precej časa sem jo načrtoval, risal načrte in se pogovar-jal s sodelavci,« je povedal.

To je bila predelava navijalnih bobnov na patentirni progi C. Navij-alni bobni na tej progi so bili skon-struirani tako, da je imel vsak boben vrtljivo konzolo z dresuro, ki je žico navijala na boben. Fiksiranje je bilo izvedeno s posebnim vrtljivim zoba-tim kolesom, ki je istočasno tudi odrivalo žico proti koncu bobna in na koš. Zaradi teh koles je pogosto prihajalo do okvar na bobnih, ker se je žica, namesto da bi drsela po bob-nu, zagostila med kolo in vodilno ploščico, kar je povzročalo okvare osi koles, tako da niso bila več upo-rabna. Pri predelavi je Miloš pritrdil boben s posebnimi vzvodi, tako da žica sedaj prosto pada na koš. Do okvar zaradi zagostitve ne prihaja več. Poleg tega je sistem vzvodov skonstruiran tako, da pri prazenju koša ni potrebno ustavljati stroja. Z uvedbo te izboljšave se je proizvod-nja povečala za skoraj 100 ton, kar znaša nekaj manj kot tretjino proiz-vodnje, vzdrževalni posegi pa so se zmanjšali za več kot 600 ur letno.

Lani je prijavil svojo tretjo tehni-čno izboljšavo: predelavo pogona ventilatorja na žičarskem stroju Vaughn Crossley 7/8. Pogon vetrila za hlajenje bobnov je bil na tem stroju izveden tako, da je bilo vetrilo montirano na osi motorja. Zaradi ve-like teže vetrila, še bolj pa zaradi ve-likega zagonskega momenta je bila obremenitev motorja prevelika in je »pogorel«. Ko se je to zgodilo, so mo-rali vzdrževalci demontirati ohišje zračnih filtrov in vetrila ter motor. Dokler je bil motor v popravilu, je stroj moral obratovati z zmanjšano hitrostjo. Bistvo predelave pogona vetrila je v tem, da sedaj motor po-ganja vetrilo preko jermenskega po-gona. Zagonski moment se preko jermena toliko zmanjša, da okvar na motorju ni več.

V letu pred izvedbo te tehnične iz-boljšave je bilo 84 dni zastojev na tem stroju zaradi okvar elektro mo-torja. Po predelavi deluje motor brez zastojev, tako da se je proizvodnja na njem povečala za 65 ton, čeprav ne obratuje nepretrgoma.

»Prihranki od te inovacije so so-razmerno veliki, ker je žica, ki se tu predeluje, zelo draga, tako da je tudi denarno nadomestilo za to tehnično izboljšavo veliko v primerjavi s prejšnjima dvema, kjer sem vložil precej več truda,« je povedal. »Vsa-kemu inovatorju so bolj pri srcu za-htevnejše tehnične izboljšave, toda pri nagrajevanju se upošteva le pri-hranek. Delam sicer bolj zato, da olajšam delo vzdrževalcem in delav-cem v proizvodnji. Tudi moja prva inovacija je primer, ko z veliko dela dosežeš manjši ekonomski učinek, toda delavci iz proizvodnje so z njo zelo zadovoljni.

Menim, da bi prav zato, ker nagra-de niso vedno v sorazmerju z vlože-nim delom, morali pri ocenjevanju upoštevati tudi ostale dejavnike. Lahko bi denimo uvedli več vrst na-grad za inovatorsko delo, kot so na-grade za tehnične izboljšave, ki iz-boljšujejo delovne pogoje ali za tiste, ki izboljšujejo ekološke pogoje, pa za tiste, ki omogočajo bolj varno de-lo. Te dejavnike bi morali bolj upo-števati, oziroma jih dodati k seda-njemu sistemu, ki upošteva le eko-nomski učinek.

Marsikdo bi se lotil takšne tehni-čne izboljšave, toda ker ne prinaša denarnega nadomestila za vlozeni trud, raje opusti vsako misel na to. Inovatorsko delo je tako, da ga mo-raš opraviti poleg svojih rednih de-lovnih obveznosti.

Miloš je prijavil tudi nekaj korist-nih idej v TOZD Žičarna kot so: pre-delava hladilne naprave na patentir-ni progi C, zaščita filtrov na žičar-skih strojih Vaughn, dvojna zavora na žičarskih strojih Herborn za vle-čenje pobakrene žice in še dosti dru-gih.

»V TOZD Hladna valjarna Jeseni-ce doslej nisem naredil kaj posebne-ga. Stroji so stari in težko je še kaj novega vpeljati, razen morda kakšne malenkosti, ki pa je ni vredno prijavljati. Drugače je v TOZD Žičar-na. Tu je več kot 70 različnih strojev in dela nikoli ne zmanjka. Povedati moram tudi, da v tej temeljni organi-zaciji inovatorjem zelo pomagajo. Vsaka ideja pade na plodna tla. Avtorju pomagajo pri izvedbi inovacije in ga pri tem podpirajo v vseh ozirih. Mislim, da je prav zato sodelovanje z njimi izjemno dobro.

Letošnja programska konferenca občinske organizacije zveze komunistov Jesenice, na kateri je bilo 80 odstotkov članov občinskega komiteja in delegatov iz 104 osnovnih organizacij, je dala osnovne usmeritve za delo v prihodnje. Razprava, v kateri je sodelovalo 12 razpravljalcev je pokazala, da se komunisti še vse preboječe lotevajo žgočih problemov, s katerimi se sedaj spopadajo v jeseniški občini.

In če komunisti ne bodo dovolj vztrajni in s svojim zgledom ter zavzetim delom pripomogli k reševanju položaja, se bodo lahko v občini, ki je po številu članov zveze komunistov na šestem mestu v Sloveniji, v prihodnje otepali s še hujšimi problemi. Osrednje naloge, ki čakajo železarsko občino so prestrukturiranje gospodarstva, ukinitve nerentabilnih programov in odgovorna kadrovska politika.

Ob začetku programske konference je najprej predsednik občinskega komiteja ZK Jesenice Alojz Kalan opozoril na sedanje delo in težave, s katerimi se srečujejo v jugoslovanski družbi. Pri tem ne gre le za lastne težave, naše težave v veliki meri povečujejo tudi svetovni problemi, ki ob naši včasih slabi organizaciji dela in samozadovoljnosti in samozadostnosti postajajo še večji. Poudaril je, da je politično stanje še kar dobro, da pa morajo komunisti s svojim zgledom, enotnim nastopom in večjo družbenopolitično usposobljenostjo več delati med ljudmi ter okrepiti delo in akcijsko enotnost osnovnih organizacij zveze komunistov.

O delu občinskih organov in programskih usmeritvah je spregovoril sekretar predsedstva občinskega komiteja zveze komunistov Branko Iskra. Ugotovil je, da so se komunisti v občini v drugem letu tega srednjeročnega obdobja srečevali z zaostrenimi gospodarskimi razmerami, da pa pri svojem delu niso izrabili vseh možnih oblik delovanja. Še vedno šepa nagajevanje po delu, pri dohodkovnem povezovanju še preveč oklevamo, o kmetijstvu v jeseniški občini komunisti neradi govorijo. Premiki pa so na področju turizma, gostinstva, v Železarni je začela z delom stalna akcijska konferenca in še bi lahko naštevali.

Nalog, ki čakajo komuniste v občini, je veliko. Omenimo le nekatere: utrjevanje delegatskega sistema, usposabljanje komunistov in prek njih vseh delavcev in občanov za večji napredek in trdnosti družbenoeconomskega položaja delavcev, krepitev materialne osnove dela, napor za čimbolj kvalitetno proizvodnjo, čimvečji izvoz finalnih izdelkov, dograjevanje dohodkovnih odnosov, racionalna poraba in podobno.

Ena izmed pomembnih nalog je krepitev sistema ljudske obrambe in družbene samozščite ter njuno podružbljanje in nadaljnje idejno in akcijsko povezovanje ter krepitev odgovornosti. Osnovne organizacije zveze komunistov morajo stalno ocenjevati lastne razmere in skrbeti za informiranost, okrepiti je potrebno delo v krajevnih skupnostih, še posebno svetov krajevnih skupnosti.

V pestri razpravi je na programski konferenci občinske organizacije zveze komunistov Jesenice, ki sicer združuje 2347 članov, sodelovalo 12 razpravljalcev.

Opozorili so na nujnost povezovanja na področju prometa in zvez v občini, pravočasnega ukrepanja komunistov ob težavah, pa na delovanje delegatskega sistema in vlogo svetov v krajevnih skupnostih. Delali so, da je potrebno oceniti konkretno odgovornost in to, kdo naj vodi družbenopolitično usposabljanje in izobraževanje.

Zelo malo razpravljalcev se je dotaknilo nadaljnjega razvoja jese-

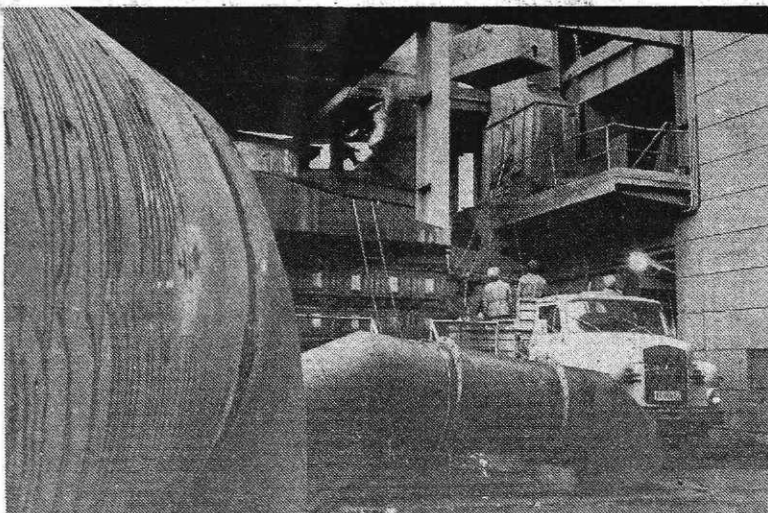
niške občine. Eden je opozoril na problem kadrov, na katere imajo lahko v občini največje možnosti vplivanja. S kadrovske politiko pa so tesno povezani planiranje, štipendiranje in ves nadaljnji razvoj občine.

Poleg tega so opozorili tudi na podružbljanje mednarodne politike, dograditev nagajevanja po delu v Železarni in na to, da se dogovorjenega v letošnjem planu in resoluciji ne uresničuje. V letošnjem letu že zaostajata izvoz in fizični obseg proizvodnje in prav na teh področjih imajo komunisti odločilno vlogo. Ob tem velja povedati, da noben komunist iz Železarne razen potem, ko so govorili o sklepih, ni spregovoril o perspektivi razvoja na tem področju in o gradnji elek-

trojeklarne 2. Pa je vendar to investicija, ki ni pomembna le za jugoslovansko črno metalurgijo in predelovalno industrijo, ampak je življenjskega pomena tudi za jeseniško in sosednje občine. Študije kažejo, da je perspektiva razvoja Železarne v naslednjem desetletju, če elektrojeklarne ne bo, zelo pesimistična. Ob tem so na konferenci sprejeli tudi sklep, da je potrebno pripraviti popolno informacijo v zvezi z izgradnjo elektrojeklarne. V Železarni mora poslovodni odbor pripraviti konkreten program aktivnosti, po delegatski poti pa z argumenti pospešiti realizacijo tega projekta.

Na programski konferenci so potrdili tudi finančni načrt za leto 1983 ter spremenili statutarni sklep o organiziranosti občinske organizacije zveze komunistov. Občinski komitei sedaj šteje 35 članov, za novega člana pa so izvolili Vanja Pleša.

Rk

Pričetek enotedenskega remonta aglomeracije (foto I. Kučina)

KONSTITUANTNA SEJA AKTIVA INVALIDOV ŽELEZARNE

Prva seje izvršnega odbora aktiva invalidov je bila v petek, 18. marca. Obravnavali so program dela za leto 1983, oblikovali posamezne komisije in pregledali sklepe in zaključke volilne konference.

Novi predsednik izvršnega odbora, Rudi MAKRA, se je v imenu novega in starega izvršnega odbora zahvalil za zaupanje in se prejšnjemu predsedniku Božidarju Mlinariču s skromnim darilom zahvalil za njegovo delo.

Rudi Makra je podrobno razložil program dela izvršnega odbora in poudaril, da zajema tiste sklepe in zaključke, ki so bili sprejeti na volilni konferenci. Tako je osnovna naloga vključevati invalide osebe v normalni tok življenja, torej v vse oblike družbenega in političnega življenja v Železarni in občini. Poleg tega je naloga aktiva invalidov, da tesno sodeluje s službami, ki so odgovorne za invalide osebe in preko sindikata vpliva na pravočasno in učinkovito delo strokovnih služb.

Oživetje je treba sodelovanje z Društvom invalidov Jesenice, predvsem v tistih dejavnostih, ki so pomembne za vse invalide v občini. Razširiti je treba dejavnost komisije za socialna vprašanja, da bo imela večji vpliv pri reševanju problemov, kot so status invalida, nadomestila, rehabilitacije, delovna mesta za invalide in ostale probleme invalidov.

Športna komisija naj svoje delo razširi s povezovanjem s komisijo za šport pri konferenci sindikata in naj še naprej poskuša najti posebne oblike rekreacije invalidov.

Kulturna komisija naj deluje na področju večje družabnosti invalidov predvsem s skupnimi ogledi kulturnih prireditev, izleti, srečanja z aktivnimi invalidi drugih občin in podobno.

Izvršni odbor se mora povezati s komisijo za inovacije in službo za varstvo pri delu, da se preverijo delovna mesta, na katerih pogosto prihaja do invalidnosti in se glede tega tudi ustrezno ukrepa.

Za obveščanje invalidov o dogajanjih in aktivnostih aktiva invalidov Železarne je zadolžen tajnik, ki prek tiska, radia in drugih oblik obveščanja seznanja javnost o delu aktiva invalidov.

Izvršni odbor bo svojo dejavnost preverjal vsake štiri mesece ter ukrepal proti tistim članom, ki so neaktivni in ne izvršujejo svojih nalog.

Na seji so oblikovali komisije za posamezna področja dela, njihovi predsedniki pa so:

- predsednik komisije za šport je Mirko ČIGOJA
- predsednica komisije za socialna vprašanja je Marija NOČ
- predsednik komisije za kulturo in evidenco pa Izidor ZUPAN.
- Tajnik aktiva je Stane SUŠANJ, ki je zadolžen tudi za propagando, blagajnik aktiva pa je Božidar MLI-NARIČ.

Člani izvršnega odbora so: Rudi MAKRA — predsednik, Jadran KOZAMERNIK — podpredsednik, Stane SUŠANJ — tajnik, Božidar MLI-NARIČ — blagajnik in člani Marica NOČ, Izidor ZUPAN, Mirko ČIGOJA, Franci BIZJAK, Vinko MEŽNARČ, Darko KRAKAR, Peter FILIPOVIČ, Alojz MARKELJ in Loli ČIMŽAR.

Člani nadzornega odbora so: Blagoje MITKOVSKI — predsednik, Peter PAPIČ in Stane KLIČEK.

Ob koncu seje so obravnavali problem Jadrana Kozamernika. Razpisna komisija delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve je zavrnila njegovo prijavo za dela in opravila prevzemalca rezervnih delov s pripombo, da je invalid, čeprav ustreza razpisnim pogojem.

Iz zapisnika aktiva invalidov povzela Lilijana Kos

Lilijana Kos

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 18. DO 24. APRILA

- 18. aprila, ZDRAVKO ČRV, vodja investicijskega razvoja, Jesenice, Cesta 1. maja 32, št. tel. 2660 (doma);
 - 19. aprila, MARIN GABROVŠEK, vodja TKR, Bled, Ribenska št. 8 c, št. tel. 78-157;
 - 20. aprila, FRANC GASSER, vodja profilarne, Žirovnica, Moste št. 22 b.
 - 21. aprila, VITOMIR GRICAR, vodja TOZD valjarna debele pločevine, Jesenice, Titova 2, št. tel. 81-279;
 - 22. aprila, JERNEJ HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kejžarjeva 38, št. tel. 82-118;
 - 23. aprila, SAŠO JEZERŠEK, vodja TOZD HV BELA, obvestiti po telefonu št. 061-266-191.
 - 24. aprila, TINE MARKEŽ, vodja TOZD Vzdrževanje, Jesenice, Cesta talcev 4-a, št. tel. 83-345.
- Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. ure do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne.
- V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 18. 4.	ROTAR VINKO	KAVČIČ ANTON
TOREK — 19. 4.	ZUPAN MIRKO	URH MATIJA
SREDA — 20. 4.	DROLC MARJAN	ARNEŽ FRANC
ČETRTEK — 21. 4.	FALETIČ JANEZ	SVETINA BOGOMIR
PETEK — 22. 4.	TRONTEJ MARJAN	BERNIK FRANC
SOBOTA — 23. 4.	ŠMID DUŠAN	CERKOVNIK FRANC
NEDELJA — 24. 4.	MLAKAR FLORIJA	BENEDIČIČ MITJA

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3549
vezni telefon je: 2317
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 15. do 19. ure
nočni pa od 19. do 7. ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 7. do 19. ure
nočni pa od 19. do 7. ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 18. do 23. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može-Kovačič.
Dispanzer za borce: dr. Marija Može-Kovačič.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.
V soboto, 23. aprila, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.
Za borce vsak dan od 12. do 13. ure dr. Alojz Smolej.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.
V soboto, 23. aprila, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

RAZPIS PANTZOVE NAGRADE ZA LETO 1983

Delavski svet železarne Jesenice v skladu s 5. členom pravilnika za podelitev Pantzove nagrade razpisuje natečaj za podelitev Pantzove nagrade za leto 1983.

Pravico do sodelovanja na tem natečaju imajo vsi delavci Železarne pa tudi druge osebe izven Železarne, ki s svojim življenjskim delom na področju metalurške dejavnosti in drugih, ki so vezane zlasti na tehnologijo in tehniko, bistveno vplivajo na rast delovne organizacije kot celote in s tem prispevajo k uveljavljanju železarne Jesenice doma in v tujini.

Rok prijave je 30. maj 1983.
Prijave za razpis je treba nasloviti na oddelek za zaščito industrijske lastnine v sektorju za ekonomiko in organizacijo.

Prijavi mora biti priložena dokumentacija, na osnovi katere bo posebna komisija izbrala nagrajenca.

Višina nagrade je po sklepu delavskega sveta Železarne pet povprečnih neto osebnih dohodkov na zaposlenega iz leta 1982. Poleg denarne nagrade prejme nagrajenec še plaketo in diplomu.

Vse informacije v zvezi s prijavo lahko zainteresirani dobijo na oddelku za zaščito industrijske lastnine.

DELAJSKI SVET ŽELEZARNE JESENICE

VABILO NA PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vabi na predavanje:

MINERALI V SLIKAH

Predavatelj bo Borut RAZINGER, dipl. inž.
Predavanje bo v sredo, 20. aprila, ob 18. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

MINERALI V SLIKAH

Predavatelj bo najprej na kratko opisal osnovne lastnosti mineralov, nato pa bo projiciral barvne fotografije in prikazal vso lepoto mineralnega sveta, ki navdušuje mlado in staro, strokovnjake in amaterje.

Posebno poglavje predavanja bo drago oziroma okrasno kamenje, za katerega je vedno dovolj zanimanja pri neznem spolu. Predavatelj predlaga, da poslušalci prinesejo s seboj minerale, ki jih imajo nekateri doma v omarah, pa ne vedo, kaj imajo, ženski del poslušalstva pa lahko svoje drago kamenje prinese kar na sebi. Mogoče bo predavatelj kakšnega poslušalca navdušil, da bo pričel minerale zbirati, zato bo dal tudi osnovna navodila za tako vrsto hobija.

Za druge poslušalce bodo morda zanimivi jugoslovanski minerali, umetni kristali, umetno drago kamenje, določevanje mineralov ali kaj drugega. Prav vse pa verjetno zanima letošnja že 11. razstava mineralov v Trzinu, ki bo 7. in 8. maja, kjer bodo — poleg redkih amaterskih zbiralec mineralov — prišle na račun seveda tudi ženske, saj v Trzinu prodajajo poleg mineralov in okamenin tudi obdelano in neobdelano drago kamenje.

Upamo, da bo predavanje zanimivo za širok krog poslušalcev in zato vabimo na obisk.

RAZGOVOR Z NOVINARJI

Sekretar občinskega komiteja ZKS Jesenice Branko Iskra je v sredo, šestega aprila, povabil na razgovor novinarje in sodelavce lokalne radijske postaje Triglav Jesenice, Radia Ljubljana, Železarja, Glasa, Dela, Komunista, Televizije Ljubljana in Delavske enotnosti.

Razgovora so se poleg novinarjev udeležili še izvršni sekretar za družbenoeconomske odnose Marjan Žitnik, izvršni sekretar za politični sistem Franjo Kragolnik, predsednik komisije za organiziranost in razvoj ter kadrovska vprašanja Jože Remsan in članica poslovodnega odbora Železarne Albina Tušar.

Namen razgovora je bil predstaviti novinarjem in bralcem prizadevanja in probleme v občini Jesenice, obenem pa spoznati probleme informiranja in novinarjev, ki obveščajo o dogajanju v jeseniški občini. Skupaj naj bi ugotovili, kje so vzroki, da se o Jesenicah ne piše in ne sliši več toliko kot včasih.

Branko Iskra je goste najprej seznanil z delom občinskega komiteja ter opredelil osnovne probleme, ki so jih reševali na problemskih konferencah. Tako so največ pozornosti

namenili gradnji elektrojeklarne 2, obravnavali so tudi probleme razi-skovalne in kmetijske politike, energetike, kadrovske politike, usmerjenega izobraževanja ter aktualne naloge zveze komunistov.

V nadaljevanju so se pogovorili o problemih, ki jih imajo novinarji pri obveščanju o dogajanjih v jeseniški občini. Novinarji so poudarili, da je obveščanje o jeseniški občini slabše predvsem zaradi drugačne organiziranosti ljubljanskega radia in televizije in zaradi premajhnega števila novinarjev, ki so zadolženi za informiranje o dogajanju na Gorenjskem.

Ob koncu razgovora so se dogovorili, da bodo poskušali poglobiti stike z novinarji na ta način, da bi se večkrat sestali in se pogovorili o življenju in delu v občini Jesenice.

Lilijana Kos

6. SEJA DELAVSKEGA SVETA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V sredo, 30. marca, je bila 6. seja DS SOZD Slovenske železarnice, ki jo je sklical in vodil predsednik Alojz Janežič. O izvrševanju sklepov 5. seje je delegat seznanil predsednik kolegijskega poslovnega odbora SOZD SZ Igor Uršič.

Tudi o poslovanju SOZD SZ v letu 1982 je poročal Igor Uršič. Povedal je, da so bile v letu 1982 velike težave pri oskrbi s surovinami in z deviznimi sredstvi. Zaradi tega je proizvodnja nazadovala. Kljub temu je bil zaradi sprejembe cen dosežen ugoden dohodkovni rezultat. S finančno-ekonomskimi rezultati smo lahko zadovoljni, ker smo po kvartalnih rezultatih pričakovali slabše, je dejal, nismo pa dosegli uresničevanja razvojnih načrtov. Nobena delovna organizacija SOZD ni bila kršiteljica družbenega dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka v letu 1982.

O izvajanju investicij v delovnih organizacijah SOZD SZ v letu 1982 je poročal član kolektivnega poslovnega odbora SOZD SZ Peter Kunc. Povedal je, da v letu 1982 niso bile uresničene planirane naložbe. Investirali smo celo manj, kot je bila oblikovana minimalna amortizacija. Največ investicij je bilo realiziranih v železarni Ravne in sicer 94,2 % planirane vrednosti, najmanj pa v železarni Jesenice — 25,2 % načrtovane vrednosti oziroma 40 % letno oblikovane minimalne amortizacije. V razpravi je delegacija železarnice predlagala, da je naslednja seja izključno namenjena vprašanju izgradnje jeklarne 2 na Jesenicah. Delavski svet je predlog sprejel.

Delegati so obravnavali tudi zunanjetrgovinsko in devizno bilanco SOZD SZ za leto 1983, ki jo je razložil Igor Uršič. Celotni izvojni plan je pokrit z naročili v železarni Jesenice in Žični Celje, v železarnah Ravne in Store ter v Verigi Lesce pa je le 50 % izvoznih planov pokritih z naročili, v Plamenu je pokritega samo 10 % izvoznega plana. V zvezi z devizno bilanco SOZD SZ za leto 1983 izkazuje primanjkljaj v višini 11 mio dolarjev, vendar bo primanjkljaj še večji zaradi manjše možnosti razpolaganja z deviznimi sredstvi. Več moramo izvažati, je dejal, ker lahko izgubimo uvozne pravice. Prizadevanja za večji izvoz pa ne smejo biti samo stvar poslovnih in komercialnih struktur, ampak morajo tudi samoupravni organi posvetiti več pozornosti izpolnjevanju plana izvoznih obveznosti.

Delavski svet je sprejel načrt oblikovanja in porabe združenih sredstev sklada skupne porabe SOZD SZ za leto 1983 in samoupravni sporazum o združevanju in nameni uporabe sredstev sklada skupne porabe SOZD SZ za leto 1983.

5. SEJA ODBORA ZA INFORMIRANJE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za informiranje pri delavskem svetu Železarnice ZDRAVKO SMOLEJ je prvega aprila sklical peto sejo odbora za informiranje. Seje so se poleg članov udeležili še: članica poslovnega odbora Albin Tušarja, glavni in odgovorni urednik Železarnice Joža Varl ter delegatka KS ZSMS Železarnice Lilijana KOS.

Pri pregledu sklepov, ki jih je podal glavni in odgovorni urednik glasila Železarnice Joža Varl, so navzoči ugotovili, da so sklepi prejšnje seje izvršeni. Nerealiziran je le sklep o obisku našega predstavnika v Krakovu na Poljskem.

Pregledali so stroške Železarnice od 1978. do 1983. leta ter sklenili, da se vsi stroški zbirajo pri računovodski delovni skupnosti v Železarni. Sklenili so, da pregled stroškov Železarnice s problematiko celotnega informiranja predložijo v obravnavo delavskemu svetu Železarnice, poročilo pa mora do začetka meseca maja pripraviti center za proučevanje samoupravljanja in informiranja.

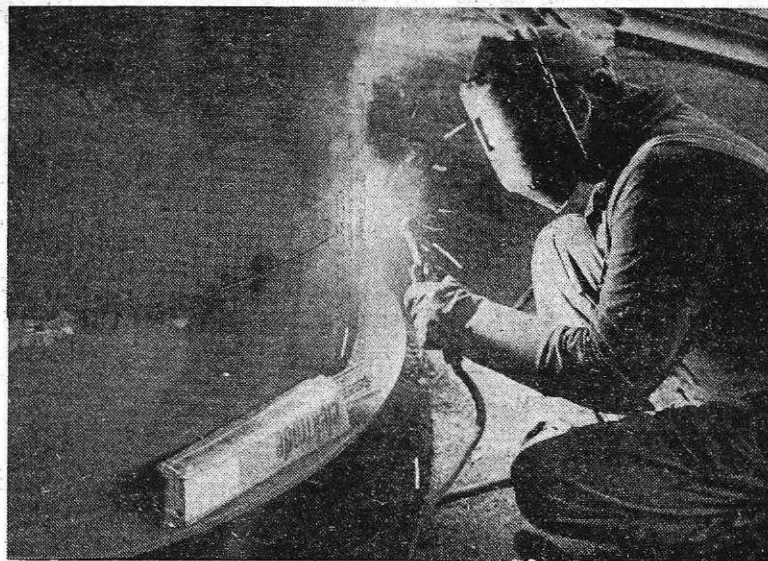
Člani odbora so bili seznanjeni s pomanjkanjem in podražitvijo papirja. Potrebno bo obiskati Ljudsko pravico v Ljubljani, kjer se glasila Železarnice tiska, glede opredelitve obsega Železarnice v letu 1983.

Odbor je sklenil, da bo stroške glasila Železarnice in programsko zasnovno obvezno obravnaval vsaj enkrat letno tudi delavski svet Železarnice.

Pri obravnavanju vsebinskega snove in določitvi obsega glasila so navzoči sklenili, naj zbori delavcev v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih v mesecu maju razpravljajo o vsebinski zasnovi tednika Železarnice ter podajo ustrezne pobude in mnenja za nadaljnje delo.

Zaradi povišanja stroškov je odbor za informiranje sklenil, naj center za proučevanje samoupravljanja in informiranja o tem obvesti vse samoupravne interesne skupnosti v občini Jesenice ter izvršni svet skup-

Predsednik razpisne komisije za imenovanje kolektivnega poslovnega odbora SOZD SZ je seznanil delavski svet s potekom aktivnosti v

Remont v aglomeraciji — varilec pri svojem opravilu (foto I. Kučina)

31. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Zadnji dan meseca marca je bila 31. seja odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarnice, ki jo je vodil namestnik predsednika Franc KALAN. Poleg članov odbora so se seje udeležili še podpredsednik poslovnega odbora Božidar Bartelj, članica poslovnega odbora Jelka Vidali, višji strokovni sodelavec iz oddelka za operativno planiranje proizvodnje Marjan Beg ter strokovni sodelavec iz sektorja za ekonomiko — oddelka za organizacijo dela Branko Blenkus.

Pri pregledu sklepov 30. seje odbora za gospodarstvo so člani ugotovili, da so sklepi izvršeni. Nerealiziran je le sklep 29. seje odbora, ki se nanaša na poročilo o izpolnjevanju obveznosti iz sprejetih samoupravnih sporazumov.

Ob obravnavanju ocene izvrševanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec marec so ugotovili, da je v mesecu marcu znašala skupna proizvodnja 132.616,6 ton ali 99,4 % mesečnega družbenega načrta, ki je bil enak operativnemu programu. Navzoči so bili seznanjeni, da so izjemne rezultate v količinskem pogledu dosegli delavci v TOZD Jeklarne, saj so v marcu izdelali 45.267 ton surovega jekla in s tem presegli mesečni načrt za 4,3 %. V blagovni proizvodnji smo

zvezi s tem. Igor Uršič pa je predložil program dela KPO SOZD SZ za obdobje 1983 — 1987.

Za naslednje štiriletno mandatno obdobje je delavski svet imenoval naslednji kolektivni poslovodni odbor: Igorja Uršiča za predsednika, Petra Kunca za člana, in sicer za tehniško-tehnološko področje in Marjana Beleja za komercialno-finančno področje.

Srečko Kavčič

bili v tem mesecu manj uspešni, saj smo za prodajo naredili 33.566,7 ton izdelkov, kar je 2.813,3 tone manj, kot je bilo načrtovano. Odbor je bil tudi seznanjen, da smo od skupno 6340 ton izvozili 5110 ton ali 74 %, obenem pa je vzel na znanje tudi vzroke, da plan izvoza ni bil v celoti realiziran.

Obravnavali so tudi predlog programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec april ter ga potrdili v predlagani količini in planirani realizaciji. Prav tako so potrdili predlog količinskega in vrednostnega programa izvoza za mesec april 1983. Vso pozornost je treba posvetiti doseganju planirane realizacije izvoza.

Obravnavali in potrdili so tudi program investicijskega vzdrževanja Železarnice za leto 1983 po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, izhodišča za delo komisije in utemeljitev predloga ter programa IV za leto 1983 po pozicijah.

Na predlog sektorja za ekonomiko — oddelka za organizacijo dela so obravnavali in potrdili navodilo za zbiranje in prodajo odpadnih olj ter sežig oljnih gošč — poglavje »Stimulacija za zbiranje in prodajo«.

Na predlog pravnega oddelka Železarnice so sprejeli ustrezen sklep glede zamenjave zemljišča.

Ob koncu seje so obravnavali vloge za pripis oziroma odpis razlik pri uvozu ali izvozu naših izdelkov na tuje tržišče.

CPSI — D. M.

DM — CPSI

TOZD Hladna valjarna Jesenice

19. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V četrtek, 7. aprila, je bila sklicana 19. redna seja delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Jesenice, ki jo je vodil predsednik Kazimir Kotnik. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so izvršeni oziroma v izvajanju.

Delavski svet je na osnutek zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju oblikoval naslednje priporočila:

a) čl. 27 — prvi odstavek se črta;
b) obremenitve TOZD so večje kot pri prejšnjem, pri čemer se ne upošteva (pa bi se moralo) daljši teden delovni čas pred letom 1968, nadurno delo, način izplačevanja nadomestil invalidom, čas prebit v JLA, redni čas študija;

c) Pogoji, predvideni v osnutku zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju se naj izenačijo v okviru republik.

Predlog delitve sklada skupne porabe so delegati sprejeli z dopolnilom, da se predlog, dan pod točko 4.4., spremeni tako, da se ta sredstva namenijo za dejavnost mladine v TVD Partizan v občini.

Na seji je bil potrjen tudi predlog za dopolnitev samoupravnega spora-

zuma o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe.

Delavski svet je razpisal volitve v delavski svet TOZD, odbor samoupravne delavske kontrole TOZD, samoupravne organe v delovni organizaciji in skupno disciplinsko komisijo, ki bodo 20. aprila. Za isti dan razpisuje tudi referendum za potrditev predloga za dopolnitev samoupravnega sporazuma o skupnih merilih in osnovah za delitev OD in dela sklada skupne porabe.

Pod zadnjo točko so obravnavali še problematiko proizvodnje, pri čemer so ugotovili, da sta nabava potrebnega polizdelka in obratovalna sposobnost strojev zelo kritični, kar obično ovira normalno proizvodnjo in vpliva tudi na višino OD. Zato so zahtevali, da odgovorni zagotovijo pogoje, določene s planom.

17. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V četrtek, 31. marca, je bila 17. redna seja delavskega sveta TOZD Valjarna bluming štekel, ki jo je sklical in vodil predsednik Franc Podlipnik. Obravnavali so osem točk dnevnega reda.

Pregled sklepov prejšnje seje, ki ga je delegatom posredoval vodja TOZD, je pokazal, da so sklepi realizirani. Podano je bilo tudi poročilo o spremembi kategorij kritičnih del in opravi (98 zaposlenih), kjer je predvideno povišanje za eno kategorijo. Opravila žerjavovodij oz. vodilna dela in opravila bodo ocenjena enotno za vso Železarno. V zvezi s tem so sklenili, da se razvid del in nalog čimprej uveljavi v praksi.

Delegat je v nadaljevanju opozoril na težko delo v obratu (žerjavi) in predlagal, da se pristopi k realizaciji možnosti za uveljavitev beneficirane dobe. Vodja TOZD je povedal, da se pripravlja predlog o možnostih uveljavljanja beneficirane delovne dobe in zajema celotno delovno organizacijo, ker morajo biti kriteriji enotni. Predsednik delavskega sveta je dodal, da je postopek dolgotrajen, načelno pa je treba izboljšati delovne pogoje. Predlog pripravljajo posebna komisija, imeli pa so tudi že posvetovanje z republiškim inšpektorjem za delo.

Vodja TOZD je v nadaljevanju predložil program ukrepov za odstranitev vzrokov za nastalo izgubo v letu 1982. Osnovni vzrok za nastalo izgubo je zvišanje stroškov zaradi nedoseganja izplenov ter nizke proizvodnje. Zvišani stroški so predvsem posledica slabše doseženih izplenov na štedilu, blumingu in višjih fiksnih stroških zaradi neizkoriščenosti kapacitet in zaradi nižje dosežene proizvodnje od planirane. TOZD je v tehnološki poti nekakšen filter, kjer se izloča ves slab material in zato je izplen močno odvisen od kvalitete dela v jeklarni. Ob vsem pa ne gre zanikati naporov za znižanje obratovalnih stroškov. Precejšnje znižanje stroškov pomeni tudi poraba III. a pločevine — v ploščah in lamelah.

Skozi vse leto so se srečevali tudi s pomanjkanjem delavcev: od planiranih 408 delavcev so poslovno leto 1982 zaključili s 382 zaposlenimi. Ob tem je visoka še poprečna odsotnost z dela, ki znaša 19,30 %. Visoka je tudi fluktuacija zaposlenih, posebej v oddelku za bluming.

Delavski svet je ugotovil in potrdil vzroke, zaradi katerih je TOZD Va-

ljarna bluming štekel poslovno leto 1982 zaključila z izgubo. Imenovali so tudi odgovorne za vodenje temeljne organizacije in za posamezne oddelke. Po obravnavi so potrdili ukrepe in zadolžitve posameznikov za odpravo izgube ob ugotovitvi, da so bili ukrepi obravnavani v vseh samoupravnih delovnih skupinah, ki niso imele pripomb.

Tovariš Bizalj je postavil vprašanje nadzorni službi za ind. peči, ali zagovarja interese TOZD Valjarna bluming štekel ali Vatrostalne, saj remont oziroma izkop delavci TOZD VBS opravijo v 48 urah, delavci Vatrostalne pa za manj dela porabijo šest dni. Opozarja tudi na to, da pri tem delu lahko prihranijo večje vsote denarja, tako TOZD VBS kot celotna Železarna.

Tov. Torkar je opozoril na veliko porabo olja na hladnem navijalcu in menil, da ga preveč odteče v izgubo.

Obravnavali so še premijski sistem nagrajevanja in opozorili na slabo kvaliteto jekla iz jeklarne. Za premijo ne bi smel biti pogoj samo izpolnjevanje količinskega plana.

Obravnavali so še predlog spremembe delovnega časa in sprejeli sklep, da se s 27. marcem razporeja začetek delovnega časa na 7., 15. in 23. uro. Delovni čas traja osem ur; razporeditev traja v poletnem času.

Delegati so bili seznanjeni s predlogom datuma volitev v samoupravne organe in izvedbe referenduma za dodatek s osebnemu dohodku borcev NOV. Sprejeli so sklep, da se volitve in referendum razpišeta 20. aprila, in sicer od 6. do 18. ure.

Obravnavali so tudi osnutek o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki so ga pred tem obravnavale in potrdile tudi vse SDS ter soglašali z njihovimi pripombami. Delegati so menili, da naj bi bili odbitki čim manjši ter enotni za vso Jugoslavijo. Potrdili so tudi predlog o dodatku za udeležence NOV.

Sprejeli so sklep, da se poveča prispevek za financiranje mladinskih delovnih akcij z 22 na 24 din na zaposlenega in potrdili predlog za neefektivne ure, ki se upoštevajo za skupni izračun stimulacije za doseženo proizvodnjo.

S. K.

SPREJETA IN UVELJAVLJENA SO NAVODILA ZA ZBIranJE IN PRODAJO ODPADNIH OLJ IN SEŽIG OLJNIH GOŠČ

Poročali smo že o pripravi ustreznega poslovnika (navodila) za zbiranje in prodajo odpadnih olj in sežig oljnih gošč. Po temeljitih pripravah je bilo to navodilo tudi že v obravnavi v vseh TOZD in delovnih skupnostih. Na osnovi pripomb in predlogov je bil dopolnjen in posredovan članom odborov za gospodarstvo in splošne zadeve pri DS Železarnice, ki so ga zadnjega marca in 4. aprila tudi sprejeli.

Po dva in več izvodov so ga prejeli vse TOZD in sektorji, kjer ga bodo dali tistim, ki bodo konkretno odgovorni za zbiranje ter prodajo odpadnih olj. V navodilu so navedene povsem konkretne naloge. V uvodu je kratko povedano, da je treba odpadna olja zbirati in vračati, da se po prečiščenju zopet uporabijo, predvsem pa da z njimi ne onesnažujemo okolice. Odpadnih olj imamo dve vrsti: takšna za reciklažo, to je prečiščenje in katerih je največ, manj pa jih je za sežig.

V drugem poglavju navodila je navedena tudi razvrstitev vseh olj od A do D vrste, kjer je tudi navedeno, kakšen je odstotek vračanja olj, ko so izrabljena. V naslednjem poglavju je za vse TOZD in sektorje navedeno, koliko in kakšnih posod je treba imeti za zbiranje odpadnih olj. Seveda bodo morali vsi konkretno navedeni za to poskrbeti, če že niso. V navodilu je povedano, da je treba vsa zbrana olja, če jih ne pride »Petrolo« sam iskat z avtociстерno, pošiljati centralni zbiralnici, ki je pri centralnem skladišču na Beli. Od tod se zbrane količine odpadnih olj prodajo in odpeljejo v »Petrolovo« čistilnico v Mariboru.

Da se opravi odvoz vseh količin odpadnih olj, skrbi nabava, in sicer konkretno referent, ki potrebna olja tudi naroča. O vseh odposlanih količinah odpadnih olj mora oddelk za ekologijo in varstvo okolja poročati vsake tri mesece Gospodarski zbornici Slovenije. Zato se pri zbiranju in oddaji vodi ustrezna evidenca, in sicer pri zbiralcu na posebej pripravljeni kartici, pri central-

nem skladišču na Beli pa na obrazcu »centralna evidenca odpadnih olj«. Ta evidenca je potrebna tudi za obračun in plačilo, ki ga prejmejo v deljenem znesku sindikalna organizacija TOZD oziroma delovne skupnosti, kjer se olje zbira, TOZD Vzdrževanje in Remontne delavnice, katerih delavci sodelujejo pri tem delu ter delovna skupnost KO-FI — oddelk nabava, ki poskrbi za prodajo in odvoz odpadnih olj. Delitev teh sredstev se opravlja na tri načine, in sicer glede na obseg sodelovanja pri tem delu.

V osmem poglavju je naveden postopek za zbiranje oljnih gošč na mazutni postaji na Beli. Mešajo jih z mazutom ter sežgo za pridobitev potrebne energije. Posebej se zbirajo, in sicer v gorljivi embalaži (v Pe vrečkah in kartonskih sodovih) pastozne oljne gošče, ki jih zaenkrat prevajajo v TOZD Komunala Kranj, kjer so uredili ustrezno sežigalno napravo. Tudi za odvoz tega skrbi že omenjeni referent pri nabavi. Ker je ta sežig razmeroma drag, se razmišlja, kaj bi se pri nas uredilo, da bi bilo sežiganje cenejše.

V končnih in zadnjih določbah so navedene sankcije za neupoštevanje določil tega navodila in da je prenehalo veljati navodilo z dne 25. julija 1979.

Odbor za splošne zadeve je sprejel to navodilo s pripombo, da je potrebno neprestano spremljati uresničevanje teh določil in če bodo kje nastali drugačni pogoji, je navodilo treba ustrezno spremeniti ter dopolniti.

B. B.

DRUGA SEJA SVETA ZSMS SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V petek, 8. aprila, je bila v prostorih SOZD Slovenske železarne druga seja sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne.

Po pregledu izvrševanja sklepov prejšnje seje je član kolektivnega poslovnega odbora SOZD SŽ Peter Kunc razložil poslovne rezultate SOZD Slovenske železarne v letu 1982, hkrati z informacijo o izvajanju nalog v SOZD SŽ v letu 1982.

Z izvajanjem nalog so tesno povezani problemi, ki najbolj prizadenejo mlade, kot so: zaposlovanje, osebni dohodek, dvig družbenega standarda. Poudaril je, da v letu 1983 ne bo porabljenih več investicijskih sredstev kot v letu 1982. Smernice nadaljnjega razvoja SOZD glede investicijskih vlaganj so: zadržati sedanje kapacitete in število zaposlenih delavcev, vendar ob dvigu kvalitete izdelkov in izboljšanju pogojev dela. Kljub taki usmeritvi pa v železarnstvu ostaja veliko možnosti zaposlovanja mladih zaradi prehoda na novo računalniško vodeno tehnologijo. V letu 1983 bo šlo v SOZD SŽ starostno v pokop 350 delavcev. Ostaja pa še možnost zaposlovanja v za delavce manj privlačnem turnusu 4 + 1.

Na vprašanje: »Kaj, če ne pričnemo graditi jeklarne 2 na Jesenicah?« je Peter Kunc odgovoril, da so predvideli to možnost in je izdelava alternativnega programa v zaključni fazi.

Člani sveta so obravnavali še osnutek pravilnika o nagrajevanju posebnih dosežkov mladih v SOZD SŽ s priznanji. S tem pravilnikom bomo mladi skupaj s koordinacijskim odborom sindikata SOZD SŽ urejali enotno akcijo podeljevanja priznanj v SOZD Slovenske železarne, in sicer medaljo SŽ in plaketo SŽ.

Medalja SŽ naj bi se podeljevala za življenjsko delo v SOZD SŽ oziroma za delo, ki je povezano z razvojem Slovenskih železarn. Plaketo SŽ pa bi podeljevali za izjemne dosežke na posameznih področjih dejavnosti: pri razvoju samoupravljanja in za družbenopolitične dejavnosti ter za tehnološko-tehnične dosežke na področju inovacij, gospodarjenja, razvoja organizacije, produktivnosti dela, kvalitete, oblikovanja ter na drugih področjih v SOZD SŽ.

Mladi bomo podeljevali plakete SŽ za: najboljšega mladega delavca samoupravljalca in mladega in-

vatorja. Kriteriji za izbiro najboljšega mladega delavca samoupravljalca so že izdelani, kriterije za izbiro mladega inovatorja pa bomo pripravili do naslednje seje sveta ZSMS SOZD SŽ.

Člani sveta so ugotovili, da so vse OO ZSMS v SOZD SŽ obravnavale poslovnik sveta ZSMS SOZD SŽ in ga sprejele. Pregledali so tudi aktivnost mladih v OO ZSMS TOZD in delovnih skupnostih delovnih organizacij SOZD SŽ v tem letu.

Obravnavali so tudi potek evidentiranja mladih za delovno brigadi Norbert Veber. Brigada, ki bo imela 50 brigadirjev, bo delala na zvezni mladinski akciji »Tuzla '83« v prvi izmeni. Naselje je oddaljeno od Lukovca 12 km. ZSMS SOZD SŽ bo vključila pet brigadirjev in eno brigadirko.

Predsednik sveta ZSMS SOZD SŽ je poročal o vsebini sestanka koordinacijskega odbora ZSMS splošnega združenja črne metalurgije Jugoslavije, ki je bil v Skopju 2. aprila 1983. Na tem sestanku so govorili o sprejetju samoupravnih aktov, ki urejajo delovanje in akcije, o problemih v zvezi z organizacijo brigade Norbert Veber in o srečanju mladih iz jugoslovanskih železarn, ki bo predvidoma v začetku septembra 1983 na Mavrovem v Makedoniji.

Srečko Kavčič

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

DIVERZANTSKE AKCIJE S KEMIJSKIMI IN BAKTERIOLOŠKIMI SREDSTVI

CILJ DIVERZIJ HRANA, VODA, CIVILNO PREBIVALSTVO IN ŽIVINSKI FOND

Diverzije so pravzaprav najbolj groba oblika pritiska na civilno prebivalstvo. Izvajajo jih posebno izurjeni komandosi z eksplozivnimi sredstvi, s požigi, z uporabo strupov in bakterij. Njihov namen je rušenje, požiganje državne in privatne imovine ter množične zastrupitve in širjenje nalezljivih obolenj.

Diverzije so strogo programirane, odlično organizirane, domiselne, tajne, predvsem agresivne in brezkompromisne.

Sovražnik izvaja takšne akcije v mirnem času, izjemnih stanjih in v vojnem času. Praviloma so diverzantske akcije nepričakovane in nenadne ter povzročijo večje število žrtv. Med ljudmi zasejejo negotovost, občutek varnosti je minimalen.

Skrbite oblike nasprotnikove subverzivne dejavnosti so vse pogostejše. Po vojni, posebno zadnjih nekaj let, se pojavljajo skrajno popačene teroristične akcije, ki ne izbirajo sredstev za dosego cilja.

Diverzije, ki bi jih nasprotnik izvajal na začasno zasedenem ozemlju, so predvsem usmerjene proti civilnemu prebivalstvu in jih kratko in malo smatramo kot genocid.

DIVERZANTSKA UPORABA SREDSTEV ZA MNOŽIČNO UNIČEVANJE V PRETEKLOSTI

Sredstva za množično uničevanje je razmeroma težko dokazati. Pisani dokumenti so skopi in takšne odločbe takoj uničijo.

Kljub temu datira uporaba takih sredstev že v čase plemensko-rodinskih bojev za imovino in goli obstanek. Zapisi iz davnine in srednjega veka navajajo, da so stara plemena izvajala in poznala vrsto naravnih-strupov in povzročiteljev epidemij. Tako so prebivalci Afrike poznali in izkoriščali strupene lastnosti strofantina in kačji strup. Lovci in bojevniki Daljnega vzhoda so potapljali konice (osti) strelj v izjemno strupeni »ipoh« ter na ta način zastrupljali divjad in nasprotnike. Prebivalci ob reki Amazonki so znali prefinjeno izkoriščati naravni strup »kurare«, rastline »koke« in strupenost trupel ljudi, ki so umrli za nalezljivimi boleznimi. Vsa ta naravna sredstva so uporabljali tako v obrambne kot napadalne namene.

Sredstva in načini zastrupljanja oziroma širjenja nalezljivih obolenj so bila v srednjem veku na dokaj visoki ravni. V srednjem veku stopa na morišče vrsta anorganskih ter organskih strupov. Dokazano je, da so bili pravi mojstri v pripravi strupov Grki, Rimljani, Egipčani, Indijci in Tataji. Za Tatare je znano, da so trupla ljudi in živali, umrlih zaradi nalezljivih obolenj, metali v oblegana mesta in trdnjave. Tako so dosegli razvoj in širjenje epidemij med obleganim prebivalstvom. Srednji vek je bil izjemno bogat z zastrupitvami. Te zastrupitve, spomnimo se samo proslulega Cezarja in Lukrecije Borgia, so imele pomen kriminala ter družbenega škandala. Diverzije so bile redke (v današnjem pomenu besede).

Osnovo sodobnim diverzijam s kemijskimi in bakteriološkimi sredstvi so postavili Nemci. Tako so leta 1914 izvedli diverzijo z virusi. Rezultat — več deset tisoč poginulih konj pri nasprotniku.

Obdobje med obema vojnami je bogato po izpopolnjevanju tega orožja. Leta 1940 so Japonci v Harbinu (Mandžurija) imeli zaposlenih 3000 visokokvalificiranih strokovnjakov (biologov, zdravnikov, kemikov, veterinarjev, farmacevtov). Prav v tej tovarni so imeli tudi 4500 inkubatorjev za gojenje in razmnoževanje bolh, ki so bile okužene s povzročitelji kuge. Ves ta nevidni arzenal je bil pripravljen za bojevanje v drugi svetovni vojni. Ta bakteriološki laboratorij je pripravil ogromne množice bacilov, povzročiteljev kolere in trebušnega tifusa v obliki bioloških bomb.

Nemci so izvedli v pariškem metruju številne poskuse z biološkim materialom. Bakteriološki laboratorij so imeli v bližini končne postaje metreja.

V Berlinu so Nemci izrabili dr. Schröderov projekt sinteze novih organsko fosfornih insekticidov za pogubno sintezo živčno-paralitičnih vojnih strupov (TABUN-1936, SARIN-1937, SOMAN-1944, ARMAN-1945).

V drugi svetovni vojni ni prišlo do frontalne uporabe vojnih strupov in bakterij, čeprav so bili z njimi vsi (tudi zavezniki) izjemno dobro založeni. Po zahodnih podatkih obstoji sum, da so japonski agenti izvedli sredi leta 1942 uspešno biološko diverzijo na farmah v predelih San Francisca in Los Angelesa. Pojavila se je epidemija nalezljivih obolenj brucelozе in antraksa. Sledil je množičen pogin govedi.

»MLADINA SLOVENIJE '82« (13)

MLADI V POLITIČNEM SISTEMU — 2

Delegatski sistem je nosilec in ogrožje celotnega sistema socialistične samoupravne demokracije. Da bi takšen sistem dobro deloval, se mora spojit zavest o neposrednih interesih z zavestjo o skupnih in dolgoročnih družbeno-gospodarskih interesih delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Zgolj deklarativno določene pravice in svoboščine ljudi ne zadošujejo za uresničevanje realne možnosti odločanja in upravljanja. Vključevanje mladih v delegatski sistem, v različne oblike upravljanja in odločanja, je nujno za tako zasnovan sistem, kot smo ga oblikovali v naši družbi.

Kateri oblike odločanja in upravljanja mladi opredeljujejo kot najpomembnejše in najbolj neposredne? Vsekakor je to osebno izražanje, kjer je to pač izvedljivo. Jasno je, da dogovarjanje in usklajevanje interesov ne more potekati samo preko osebnega izražanja interesov in potreb, da smo prav zato izvolili delegate in delegacije, da prek njih izvajamo svojo pravico do samoupravljanja.

Ze 26,1 % mladih čuti ZSMS kot tisto organizacijo, prek katere lahko izražajo svoje misli, pobude... Čeprav število mladih ni enako številu članov ZSMS (zlasti aktivnih!), bi se morala vloga ZSMS brez dvoma jasneje odražati v delegatskem sistemu.

Anketa je tudi pokazala, da se mladi mnogo bolj vključujejo v samoupravljanje kot delavci v temeljnih organizacijah, veliko manj pa kot krajani v krajevnih skupnostih.

V letu 1982 je ZSMS (po besedah večine vodstev ZSMS v Sloveniji) več pozornosti namenila kvaliteti kot kvantiteti izbire mladih delegatov, vendar že po slabem letu mandatnega obdobja 1982-1986 ugotavljamo slabo delo delegatov in delegacij.

Kaj je torej ta kvaliteta? Je to le izbira napačno ocenjenih mladincev, ali je pravi kazalec nezadostne aktivnosti mladinske organizacije v času priprav na volitve v letu 1982? Še lani je namreč mladinska organizacija premajhno število mladih delegatov (po vsej Sloveniji) opravičevala z razlago, da je število mladih zadostno, da so ti bolj izkušeni in da bodo res imeli vidno vlogo pri delu delegacij, konferenc delegacij in seveda skupščin. Po letu dni ne najbolj ocenjenega dela delegacij mladinske organizacije pač te trditve ne morejo več zagovarjati, morajo pa narediti analizo, na podlagi katere leta 1986 mladinske organizacije ne bi smele ponoviti te napake, če res hočemo enakopravno vlogo ZSMS v naši družbi.

N. J.

Železarski globus

AVSTRIJA

V avstrijski železarni Donawitz, ki pripada državni železarski družbi VOEST-Alpine AG, so lani odšli na napravi za kontinuirno vlivanje blumov s tremi žilami 116 šarž brez prekinitve eno za drugo. Celotno vlivanje je trajalo dobrih 85 ur in odšlo je bilo 7.082 ton jekla z izpletnom 98,3 %, kar predstavlja doslej daleč najvišji izplen na tej napravi. Odšlo je bilo osem raznih vrst legiranih in ogljikovih jekel.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Po zahodnonemških podatkih so bili v zadnjih letih doseženi pri velikih industrijskih porabnikih energije pomembni uspehi pri njenem varčevanju. Tako so železrne zmanjšale porabe energije na tono izdelka za približno 25 % in cementarne za 27 %. Podobne rezultate je dosegla na tem področju tudi kemična industrija.

LOKALNA DELOVNA AKCIJA

Ker je prva lokalna delovna akcija zaradi dežja odpadla, bo druga akcija V SOBOTO, 16. APRILA.

Zbor vseh brigadirjev bo ob osmi uri pri kamnolomu v Trebežu. Urejali bomo kanal na cesti v Javorniški rovt.

Ker je to prva lokalna delovna akcija v letošnjem letu, pričakujemo, da se je boš kot brigadir udeležil.

Center za mladinsko prostovoljno delo

FILMSKO GLEDALIŠČE TUDI V RADOVLJICI

OK ZSMS Radovljica in KINO podjetje Radovljica v dnevi od 21. aprila do 26. maja organizirata FILMSKO GLEDALIŠČE, v katerem bo predstavljenih šest filmov novejših proizvodnje. Gre seveda za predstavitev filmske umetnosti, kakršna je dandanes v svetu priznana za vrhunec.

Filmski abonma sestavlja šest filmov, med drugim ameriški zgodovinski spektakel RDEČI, ki govori o oktobrski revoluciji in NESKONČNA LJUBEZEN, ki ga nekateri označujejo kot zgodbo o Romeu in Juliji, ki se dogaja v sodobnem svetu, kjer zanju ni razumevanja.

Predstave bodo vsak četrtek ob 21. uri (izjema je le film RDEČI, ki se bo pričel ob 20. uri zaradi izjemne dolžine) v kino dvorani Radovljica.

VSI, KI VAS ZANIMAJO DOBRI FILMI, LAHKO KUPI-TE ABONMAJE VSAK DAN ZVEČER PRI BLAGAJNI KINA RADOVLJICA.

OK ZSMS RADOVLJICA

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Letna konferenca osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming-štekkel je bila v soboto, 5. marca 1983.

Po izvolitvi organov konference je o delu sindikalne organizacije poročal predsednik izvršnega odbora. Izvršni odbor je imel v preteklem letu štiri redne seje in nekaj izrednih, člani so se jih redno udeleževali. Aktivni so bili tudi na športnem in rekreacijskem področju, organizirali so dva izleta, pomagali pa so tudi socialno šibkim sodelavcem.

Podrobno so o delu posameznih komisij spregovorili njihovi predstavniki, o proizvodnji in vzrokih izgub temeljne organizacije pa je govoril vodja TOZD.

Po vseh poročilih se je nadaljevala razprava, v kateri so načeli najrazličnejše teme: od kadrovske problematike, stanja naprav do izračunavanja premij, norm in kategorij. Razpravo so zaključili z mnenjem, naj se ta konkretna vprašanja rešujejo na sestankih SDS in naj

delavci tam povedo svoja mnenja in težave. Na letni konferenci ni mogoče ukrepati in stanja spreminiti, pomembnejše je, da se oblikujejo smernice za prihodnje delovanje, da bo sindikat lahko ukrepal tam, kjer lahko.

Izvolili so tudi tričlansko komisijo, ki je izoblikovala naslednje sklepe:

— Nabava naj zagotovi vložek za normalni proces proizvodnje v TOZD Valjarna bluming-štekkel.

— Vzdrževanje naj posveča več pozornosti vzdrževanju naprav v TOZD.

— Vodstvo in kadrovski sektor sta zadolžena, da bo v TOZD vedno dovolj delavcev.

— Apelirajo na vse delavce temeljne organizacije, da se v večjem številu udeležijo športnih tekmovanj na ravni Železarn.

— Sodelavci, ki imajo možnost, naj koristijo termine za letovanje na morju tudi v drugih mesecih, ne samo julija.

— Sindikat se mora zavzeti, da se bo ponovno poživilo delo mladinske organizacije.

— V prihodnje naj družbenopolitične organizacije (sindikat, ZK,

mladina) in vodstvo TOZD bolj sodelujejo.

— Za aprilске volitve se mora angažirati ves vodilni kader in poskrbeti za boljše propagando in udeležbo.

— V samoupravne organe morajo predlagati tiste kandidiate, ki so pripravljeni zavzeti delati.

— Tudi v prihodnje naj se občni zbor ali letna konferenca popestrita s kulturnim programom.

Letno sindikalno konferenco je v zadovoljstvo vseh popestrila amaterska igralka jeseniškega gledališča, ki je predstavila pesmi delavke TOZD Valjarna bluming-štekkel Sonje Korantarjeve.

Na drugi redni seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming-štekkel, ki je bila 16. marca, so imenovali štirčlansko komisijo, ki bo pripravila mnenje o vodji TOZD, komisijo za socialna vprašanja pa so zadolžili, da pregleda bolezensko odsotnost sodelavcev.

DELOVNA SKUPNOST E-TKR-NG

Osnovna organizacija sindikata delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje je imela letno konferenco 11. marca. Od šestdeset vabljenih delegatov se je konference udeležilo 43.

Po izvolitvi organov konference, vseh poročilih predsednikov komisij, vseh delovne skupnosti, blagajnika itd. in obširni razpravi so oblikovali program dela osnovne organizacije za leto 1983:

— Sindikat mora še naprej vzpodbujati in zagotavljati uresničevanje interesov delavcev, da uveljavijo temeljno organizacijo kot osnovno obliko združenega dela, da pri delu z družbenimi sredstvi odločajo o svojem delu in ustvarjenem dohodku.

— Zavzemati se morajo za nadaljnji razvoj samoupravljanja in to na temeljih boja za povečano produktivnost, za uveljavljanje stimulatívnejših oblik nagrajevanja, za bolj kakovostno in učinkovito upravljanje, za učinkovito organizacijo dela, za boljše izkoriščanje znanstvenih in tehničnih dosežkov.

— Redneje bi morali obravnavati izpolnjevanje stabilizacijskih programov delovne skupnosti.

— Zavzemati se morajo za čimprejšnje dokončanje razvida del in nalog ter njihovo ovrednotenje. S tem naj bi bila ustvarjena pravičnejša razmerja v delitvi osebnih dohodkov.

— Skrbeti morajo za boljše izrabo delovnega časa, za izboljšanje delovne in tehnološke discipline. Proti kršiteljem je treba ostreje ukrepati.

— Izvršni odbor naj se vsaj nekajkrat na leto sestane s predsedniki delegacij, pregleda delo delegacij in predsednikom nudi morebitno potrebno pomoč.

— Izvršni odbor naj skozi vse leto spremlja in ocenjuje delo svojih komisij.

— Izvršni odbor mora spremljati periodične obračune in predlagati delavskemu svetu svoje predloge in pripombe.

— Takoj morajo pričeti s pripravami na volitve v samoupravne organe. Sindikat mora poskrbeti, da bodo v samoupravne organe izvoljeni res najboljši delavci.

— Izvršni odbor mora že v sredini leta pričeti z evidentiranjem možnih kandidatov za izvolitev v delegacije.

TOZD Valjarna debele pločevine

15. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Valjarna debele pločevine, Jože Vilman, je v petek, 8. aprila sklical petnajsto sejo odbora. Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili izvršeni, razen tistih, ki so v izvajanju.

Po poročilu tehnologa o vzrokih za ponovno toplotno obdelavo pločevine v Custodis peči so sprejeli sklep, da se določena količina pločevine, kvalitete NIOVAL-47 normalizira samo dopoldan pod kontrolo KK. Na osnovi dobljenih rezultatov mehanskih lastnosti bodo potem sprejeli ustrezne ukrepe za izboljšanje stanja.

Po pregledu izvrševanja delovnih nalog v mesecu marcu so ugotovili, da so bili glede na težave s polizdelkom tako po količini kot kvaliteti v vseh oddelkih doseženi zadovoljivi rezultati. Proga je presegla plan za 544 ton, adjustaža za 384 ton, odpreme pa je bilo za 334 ton več, kot je predvideval plan, pri čemer so upoštevane tudi usluge.

Pri obravnavi delovnih rezultatov v prvem četrtletju so ugotovili, da so bile z izjemo meseca januarja v ostalih dveh mesecih dosežene planske obveznosti.

Operativni program proizvodnje za mesec april, ki znaša 6.600 ton skupne proizvodnje, od tega 900 ton za izvoz, so sprejeli s pripombo, da ga bo mogoče uresničiti, če bo na razpolago dovolj polizdelka.

V nadaljevanju so bili člani odbora seznanjeni s spremembami pravilnika za izjemno proizvodnjo in soglašali s korekturami, ki so bile narejene na osnovi poizkusnega obdobja treh mesecev.

Z investicijskim programom za TOZD Valjarna debele pločevine za leto 1983 so soglašali in ga posredovali delavskemu svetu temeljne organizacije in obravnavo in sprejem.

Prošnji DU Javornik — Koroška Bela za prispevek za organizacijo jubilejnih prireditev ob 30-letnici dela društva niso ugodili, ker ni na razpolago denarja. Prošnjo so odstopili izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata temeljne organizacije.

Obravnavali so tudi prošnjo delavca iz temeljne organizacije za nakup treh oken iz pisarniških prostorov.

Odbor prošnji ni ugodil, ker gradnja finalizacije debele pločevine še ni zaključena in se vsa demontirana oprema iz porušenih objektov začasno ne prodaja. Če bo po kočani gradnji oprema namenjena za prodajo, bodo prošnji ugodili.

Na znanje so vzeli obvestilo od delka za varstvo pri delu in varstvo

okolja o stimulaciji neposrednim vodjem dela za meseca januar in februar ter obvestilo odbora za gospodarstvo TOZD Transport o višini stojnine, nastale pri razkladanju železniških vagonov v TOZD Valjarna debele pločevine v mesecih januarju in februarju. Ker so bili v mesecu januarju stroški stojnin izredno visoki, so pooblastili vodstvo TOZD, da se s TOZD Transport in špedicijo dogovori o ukrepih za zmanjšanje stojnin. Od vodje odpreme so zahtevali, da vodi evidenco o naročanju vagonov.

Na koncu seje so obravnavali še poročilo o zavaljanih ploščah na progi v prvem tromesečju letos, iz katerega je bilo razvidno, da se je v primerjavi z lanskim letom število zavaljanih plošč na obeh izmenah zmanjšalo.

IS

TOZD Jeklovlek

18. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 31. marca, je bila v TOZD Jeklovlek 18. redna seja odbora za gospodarstvo, ki jo je vodil predsednik Stane Horvat. Odbor je najprej pregledal sklepe 17. redne seje in ugotovil, da so izvršeni, razen nekaterih, ki so dolgoročnejšega značaja.

Obravnavali so spremembe konstant v premijskem sistemu nagrajevanja vodilnega kadra v TOZD Jeklovlek, ki jih je razložil tehnolog Matevž Gluhar. V teh spremembah se upoštevajo samo ključne kapacitete za izračun storilnosti, to je BK linija, Schumag, Schumag brusilni stroj, oba TOS in linija KOCH. Za P2 faktor je treba korigirati dnevno povečanje konstante za 3 % in bi tako nova konstanta znašala 1015 ur dnevno. Faktor P3 je potrebno prilagoditi stanju, ker obstoječa enačba za zniževanje stroškov in lastne cene ni stimulativna.

Na seji so naročili, naj računovodja TOZD in SEO — oddelek za študij dela in časa uredita, da se faktor P3 ustrezno korigira.

Odbor je predlagane spremembe potrdil z veljavnostjo s 1. aprilom 1983.

Sklenili so, da se začne postopek glede izvajanja 25. člena pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe glede na stimulacijo za doseganje mesečne storilnosti.

Na seji so pregledali izvršene naloge in ure za manjkajoče v mesecu

februarju in ugotovili, da se gibljejo v planiranih mejah družbenega plana.

Obravnavali so plan proizvodnje za mesec april, ki znaša 1.960 ton, od tega je vlečenega jekla 1.610 ton, brušenega 150 ton in valjano poboljšane 200 ton. Planiranega izvoza za mesec april zaradi pomanjkanja naročil ni.

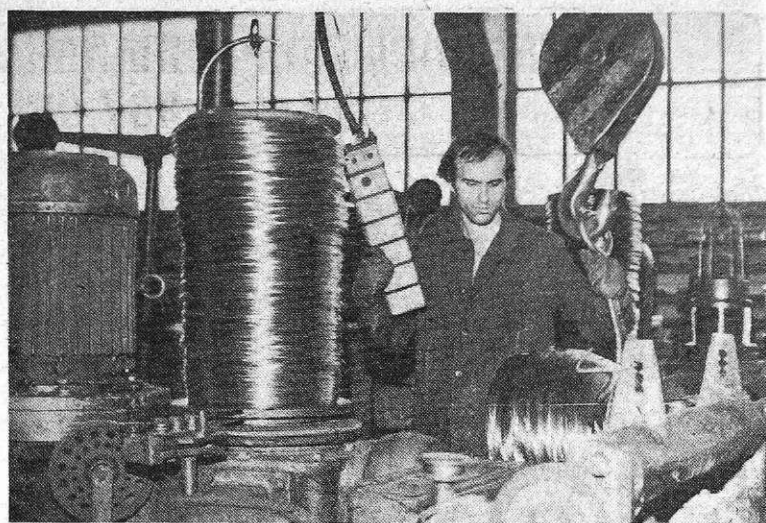
Odbor je potrdil plan proizvodnje in poudaril problem preskrbe s polizdelki, ker ni organizirana na dohodkovnih interesih.

Na seji so opozorili tudi na odpravljanje ozkih grl, kot je čiščenje grede in kvaliteta polizdelkov.

V zvezi s prošnjo Planinskega društva Javornik-Koroška Bela za material za vzdrževanje in obnavljanje planinskih postojank, so sklenili, da se prošnja odloži, ker je v teku javna razprava o delitvi sklada skupne porabe, ki obravnava ta vprašanja.

Odbor je informativno obravnaval prošnjo ESS Radovljica za pomoč pri srečlovi in menil, da je to v pristožnosti odbora za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu Železarne.

T. E.

Sodelavec žičar (foto I. Kučina)

TOZD Remontne delavnice

16. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Remontne delavnice Mitja Kersnik je 31. marca sklical 16. redno sejo. Najprej so obravnavali poročilo o delu TOZD Remontne delavnice v mesecu februarju in nanj niso imeli pripomb.

V nadaljevanju seje so obravnavali predlog za izplačilo tretje rente za tehnično izboljšavo št. 2373 »testna naprava za ojačevalce, vibratorje in stabilizirane vire napetosti za kompenzacijske merilnike tipa E-15 Honeywell« in odločili, da se avtorju Vojku Maliju izplača tretje posebno nadomestilo.

Ugotovili so, da v letu 1982 niso bile dane možnosti, da bi v zvezi s tehnično izboljšavo št. 2435 avtor lahko spajal maso iz vulkolana s pomočjo trenja, zato bo prihranek vrednoten takrat, ko bo tesnila nemoteno izdeloval.

Odbor je odobril nadure za mesec april in naslednji višini: tehnične službe 40, strojno remontne delavnice 2.000, elektro remontne delavnice 650, gradbeno remontne delavnice 1.500 in RTA 877, kar skupno znes 5.067 nadur.

Zaradi večmesečne bolezenske odsotnosti analitika vse delo v celoti po sklepu vodstva TOZD opravlja računovodja z nadurnim delom. Zato mu je odbor odobril po 30 nadur v marcu in aprilu. Vse opravljene ure so registrirane na kartici. Vse ure nad 30 se koristijo kot proste ure.

Zaradi izredne situacije z remontni v mesecu maju je vodstvo temeljne organizacije zadolženo, da povečano število nadur prijavi ustreznemu občinskemu organu.

Odbor je skladno z navodilom 37 delavcem Železarne odobril koriščenje malih uslug. Razlika v ceni uslug bo znana, ko bodo dokončno izračunane planske cene za leto 1983.

Odbor je odobril enkratno nagrado v višini 1.000 dinarjev Pavlu Pirihu, ki je s prizadevnim in strokovnim delom uspešno obravnaval merilec debeline x-ray štekel. Merilec je bil v okvari v februarju in marcu letos.

Obravnavali so vlogo TVD Partizan Žirovnica za finančno ali materialno pomoč pri ureditvi zunanjega igrišča ob domu. Ker temeljna organizacija nima sredstev v te namene, niti ne more odstopiti materiala, so vlogo posredovali odboru za družbene standard oz. odboru za splošne zadeve pri DS Železarne, pri katerem so združena sredstva v te namene iz sklada skupne porabe. **ZK**

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulih dneh smo iz temeljnih organizacij in delovnih skupnosti prejeli številne zapisnike s sestankov samoupravnih delovnih skupin, ki se nanašajo predvsem na izvajanje programa samoupravnih aktivnosti v marcu in aprilu. V ospredju so predvsem tri teme iz tega programa: osnutek zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, dodatek k osebnemu dohodku udeležencev NOV ter predlog delitve sklada skupne porabe, ponekod pa je bilo tudi precej razprave o »premaknitvi delovnega časa«. Ker bi bil »Pregled sestankov SDS« preobsežen, če bi povzemali vse pripombe, stališča, predloge in pobude v zvezi z omenjenimi zadevami, bomo tudi tokrat, kot običajno, povzeli predvsem tista vprašanja, predloge in razmišljanja SDS, ki se nanašajo na ožjo obratno problematiko.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, aglomeracija 1, 2 in 3 ter plavž 1, 2, 3 in 4. SDS plavž 2 je pod razno zahtevala, da se vrednost bona za topli obrok poveča za toliko, za kolikor se je povečala cena malice. Ista SDS je na prejšnjem sestanku (19. 3.) postavila vprašanje o tem, po kakšnih kriterijih se delijo premije v drugih temeljnih organizacijah. Pravijo, da so kriteriji, ki so določeni za TOZD Plavž, nedosegljivi in to kljub težkemu fizičnemu delu. SDS plavž 3 se pritožuje zaradi slabe kvalitete malice in prenizke vrednosti bona. Pripomba ima tudi glede premij. Menijo namreč, da so se premije v Železarni izenačile »in sploh več ne služijo osnovnemu namenu — težkemu fizičnemu delu v težkih obratih«. Podobno, da so »premijske v Železarni izgubile svoj pomen«, meni tudi SDS plavž 4 in dodaja, »da bi se morale s povečanim planom povečati tudi premije«.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 2, livna jama 1 in 2, priprava vložka 2 in 4, elektropeči 1 in 4, kontiliv 1, predelava talilniških odpadkov, priprava fero legur, kamnolom Trebež ter ponvično gospodarstvo 1. SDS priprava vložka 4 je predlagala za dva svoja člana brezplačno letovanje na morju. To sta po mnenju SDS opravičila s svojim dolgotrajnim delom in prizadevanjem in tako po dvaindvajsetih letih zaslužita, da gresta enkrat brezplačno na morje. Na sestanku SDS elektropeči 1 je bilo s strani pečarjev sproženo vprašanje glede gibanja življenjskih stroškov in osebnih dohodkov, pa tudi glede povečanja stanovanjske najemnine. Skrbijo jih predvsem, kako bodo razne podražitve zmogli zlasti tisti, ki imajo nizke plačilne skupine oziroma česne dohodke.

Iz TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, bluming 1, 2, 3 in 4, adjustaža bluming 1, 2, 3 in 4, adjustaža štekel 1, 2 in 3 ter adjustaža štekel Javornik. SDS vodstvo TOZD se je med drugim pogovarjala tudi o ukrepih za odpravo vzrokov za izgubo TOZD. Člani so predlagali, naj se napravi seznam izdelkov, ki lahko prinesejo TOZD in Železarni kot celoti najboljše rezultate. Opozorili so tudi na kritičnost glede kvalitete vložka, »ki ne kaže na izboljšanje stanja«. SDS adjustaža bluming 1 v zvezi z omenjenimi ukrepi opozarja, da imajo zaradi slabega dela v jeklarni dosti več dela s čiščenjem površin, kot bi bilo potrebno. S tem se seveda povečujejo stroški ter pada izplen. Podobno pripomba glede vložka iz jeklarne ima tudi SDS adjustaža bluming 4. SDS adjustaža štekel 1 meni, da na odpravo vzrokov za nastalo izgubo nimajo neposrednega vpliva, kajti, »če imajo na voljo

dovolj kvalitetnega vložka, dovolj delavcev in če so stroji dobro vzdrževani, ne more biti izgube«. Jezijo se tudi na slabo kvaliteto zaščitnih rokavic. SDS adjustaža štekel 2 izraža bojazen, da ukrepi ne bi ostali samo zapisani na papirju in dodaja, da naj odgovorni za neizpolnjevanje ukrepov tudi odgovarjajo. SDS opozarja, da tudi vprašanje ropota na liniji rezanja še vedno ni rešeno. Zanima jo, če se kdo ukvarja z zmanjšanjem ropota. Člani SDS adjustaža štekel 3 vprašujejo, »kaj je z verigami za prenos bremen«. Opozarjajo, da imajo v celem oddelku samo ene tovrstne verige, pa še te so v zelo slabem stanju. »Kdo bo odgovarjal, če do česa pride?« SDS adjustaža štekel Javornik se je 21. marca sestala glede vprašanja premijskega nagrajevanja ter takomenovanih »kritičnih delovnih mest«. Delavci menijo, da bi bilo treba delovne ure, ki jih porabijo pri različnih uslugah za druge TOZD in zunanje kupce, odšteti, ker »bremenijo proizvodnjo« oziroma ker se usluge ne štejejo v njihovo proizvodnjo — premije pa bi bilo treba objavljati na oglasni deski. Pritožujejo se tudi, da vprašanje »kritičnih delovnih mest« tudi po dveh letih še vedno ni rešeno. V zvezi s tem je bilo tudi omenjeno, da je bil že opravljen razgovor s poslovnim odborom in da bo vprašanje rešeno do naslednje seje delavskega sveta. Ista SDS je na naslednjem sestanku v zvezi z ukrepi opozorila tudi na vprašanje slabe kvalitete čeljev in zaščitnih rokavic ter na vprašanje izdelave oziroma uvedbe razvida del in nalog.

Iz TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, proga 1 in 2, adjustaža 1 in 2 ter odprema. SDS proga 1 vprašuje, kdaj bodo dobili avtomat za čaj ter kdaj bo poskrbljeno za pranje delovnih oblek. Opozarja tudi na slabo kvaliteto malic v kantini: Tudi SDS proga 2 opozarja, da kvaliteta malic v kantini pada, »dogaja pa se tudi, da obroke prodajajo tudi še naslednji dan«. Poskrbeti je treba tudi za dodatne sanitarije. SDS nadalje opozarja, da drobljenje soli s pomočjo valjev ni najbolj učinkovito, ker še vedno ostajajo kosi in se zato tudi okužine ne da najbolje očistiti. Zanimalo jih je, kdaj bodo vgrajene na dvizne naprave nove valjčnice, ker so (menda) že pripravljene, pogovarjali pa so se tudi o pranju delovnih oblek. Na skupnem sestanku SDS adjustaža 2 in odprema so žerjavodje žerjava št. 3 predlagali, da bi sedanjo zavoro (ki ne odgovarja) zamenjali s prejšnjo.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS priprava dela-odprema, priprava vložka + lužilnica 1, 2 in 3, žarilnica 1, 2, 3 in 4, adjustaža 1 in 2, strojna adjustaža 1 in 2 ter valjarna 1, 2 in 4. SDS priprava vložka 1 je pod razno izrazila mnenje, da bi morala biti izmenskemu delovodju dana možnost, da posameznega delavca (na primer žerjavovodja) stimulira za dobro delo. SDS lužilnica + priprava vložka 3 se vprašuje, kaj je s klima napravo v kabini CBL, ki ne dela. Omenjeni SDS adjustaže in strojne adjustaže zahtevata, predvsem pa I. rezalci na linijah, da vodja adjustaže skliče skupni sestanek I. rezalcev vseh treh dni, udeležili pa naj bi se ga tudi neposredni vodje dela ter skupinovodje. Na sestanku SDS valjarna 2 so brusilci valjev ZRM zahtevali, da se jim pojasni, po kakšnem kriteriju je bila postavljena višina premije (70 %), na odgovorne pa apelirajo naj poskrbe za čimprejšnjo nabavo brusnih koloti za brusilni stroj 1600 AFD. SDS valjarna 3 se pritožuje, da še vedno ni prejela odgovorov na vprašanja, ki so jih postavili na prejšnjem sestanku.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2 in 3, adjustaža hladne valjarne, skladišče vložnega materiala, žarilnica 1 in 2, lužilnica, karisti in odprema. Obravnavale so tudi proizvodne rezultate v mesecu februarju in marcu. SDS vodstvo TOZD ugotavlja, da »je bil mesec marec po proizvodnih rezultatih daleč najslabši v zadnjih letih (doseženo le 80 % mesečnega plana)«. Pravijo, da je bil glavni vzrok za nizko proizvodnjo

v mesecih februarju in marcu občutno pomanjkanje vložka, poleg tega pa so se v marcu pojavile še večje težave na Siemag valjarskem stroju, ki so povzročile večje in pogostejše zastojke. Podobno je tudi mišljenje ostalih SDS. Sicer pa SDS tokrat vprašanj v zvezi z ožjo obratno problematiko niso postavljala, z izjemo SDS lužilnica, ki opozarja, da so še vedno odprti problemi, na katere so opozarjali v prejšnjih zapisnikih.

Iz TOZD ŽIČARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žičarna I-1, I-2 in I-3, žičarna II-1, II-2 in II-3, paten-tirnica 1, 2 in 3, pocinkovalnica, votličarna ter adjustaža. Na sestanku SDS žičarna II-2 so adjusterke VAC žice zastavile vprašanje, kdaj se bo na pakirnem stroju povečala kategorija s 5. na 6. SDS pocinkovalnica opozarja, da se kljub dodatnim sredstvom, ki smo jih dali za zobozdravstvene usluge, čakalna doba še vedno ni skrajšala. Delavci še vedno ne morejo popravljati obolenih zob in so s takim delom zobne ambulante seveda nezadovoljni. SDS votličarna je predlagala, naj se dva delavca nagradi za prizadevno in vestno delo s po 3.000 din nagrade.

Iz TOZD PROFILARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne. Vse štiri SDS kritizirajo službe, ker niso pravočasno poskrbele za uskladiitev stališč v zvezi s premaknitvijo delovnega časa. SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 ter predelava profilarne kritizirajo delo kantine na Javorniku (velikokrat zmanjka toplega obroka, ni kuhanih jajc, »klobase so kot čevapčiči«). Pravijo, da odkar ni več prejšnje kantinerke, je delo in preskrba z malicami pod minimumom.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS hladna predelava 2, adjustaža 1 ter brusilnica 1. SDS adjustaža 1 pod posebno točko ugotavlja, da je program sanacijskih ukrepov v temeljni organizaciji ostal na papirju. Takole pravijo: »Osnovna sredstva postajajo nesodobna, zastarela in oropana. Za izboljšanje stanja oziroma odpravo sedanjih pomanjkljivosti so bili predlagani ukrepi, ki pa do danes niso realizirani. Tako stanje ne more biti porok za dobro in varno delo, za rast produktivnosti in ekonomičnost poslovanja.« SDS brusilnica 1 je sicer prejela, kot piše v zapisniku, od vodje TOZD ustno pojasnilo glede preselitve brusilnice, vendar s takšnim pojasnilom ni zadovoljna in zahteva napisan odgovor.

V TOZD ELEKTRODE so se sestale SDS vodstvo TOZD, rezalnica 2, oplaščevalnica 2, izdelava ognjevzdržnega materiala, transport-skladiščenje ter priprava praškov na enem zboru, na drugem pa SDS oplaščevalnica 1, rezalnica 1, ter oddelek priprave praška. Razpravljale so o spremembi delovnega časa ter o kandidatih za delegate v samoupravne organe TOZD in Železarne. Delavci so na prvem zboru opozorili tudi na vprašanje kakovosti narezane elektrode žice, pomanjkanje hladilne vode, krajo elektrod in umivalnika ter na varčevanje z reprodmaterialom.

Iz TOZD ŽEBLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žebljarna 1, 2 in 3, zavijalnica žebljarne ter orodjarna. SDS žebljarna 3 opozarja na slabo menjavo orodja na žebljarskih strojih. Meni, da bi bilo treba bolj paziti na kvaliteto izdelkov, na zmanjšanje izmeta ter na boljše čiščenje žičnikov. Delavci v zavijalnici žebljarne so bili ponovno opozorjeni v zvezi z zbiranjem odpadnih surovin, naj odlagajo papir, železo in smeti v za to namenjene posebne kontejnerje. Seveda je treba hkrati tudi poskrbeti, kot ugotavljajo, da se bodo kontejnerji odvažali pravočasno, ko bodo polni, ne pa, da se na odvoz čaka tudi po več dni (to velja še posebej za papir).

S pregledom ostalih zapisnikov bomo nadaljevali v prihodnji številki Železarja.

INOVACIJSKI PRIHRANKI V MARCU

16,877.867 DIN

(Nadaljevanje s 1. strani)

Avtorji predloga so spremenili način sušenja jeder in kalupov, saj jih sedaj suše z zemeljskim plinom. V ta namen so ob pomoči energetskega gospodarstva izdelali poseben plinski gorilnik, ki ga namestijo v livno jamo. S to tehnično izboljšavo so v celoti odpravljene težke in nevarni delovni pogoji, zaradi enakomernjega sušenja je tudi kvaliteta osušenih jeder in kalupov boljša, zaradi boljšega izkoristka pa je tudi poraba energije manjša.

TOZD VRATNI PODBOJI

Avtorjema Gregu Hudriču in Cirilu Lukanu je bilo za znižanje transportnega traku za obešanje podbojev v proizvodni hali odobreno izplačilo tretjega posebnega nadomestila.

V prvotni izvedbi je bil transportni trak v enaki višini in v krivulji izpeljan mimo varilnega stroja. Za obešanje podbojev za transport v lakirnico so potrebovali dva delavca. Z rekonstrukcijo transportnega traku za obešanje vratnih podbojev na proizvodni liniji sta avtorja poenostavila obešanje podbojev na tekoči trak. Odpadlo je delo enega strojnega delavca, poleg tega pa je delo lažje in mnogo bolj varno.

Avtorjema Gregu Hudriču in Pavlu Dimitrovu je bilo za zmanjšanje teže razpirlnika ter za spremembo in poenostavitev sestavnih delov odobreno izplačilo drugega posebnega nadomestila. Z uvedbo omenjene inovacije se je bistveno zmanjšala teža razpirlnika, skrajšal pa se je tudi čas izdelave.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Avtorju Cenu Valentarju je bilo za koristen predlog, s katerim je rešil problem lažjega odčitavanja pretoka plina na rotometrih v žarilnici, odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila.

Avtorjema Sašu Dolinarju in Tonetu Ravnikarju je bilo za spremembo napajanja pogona naprave za pritisk valjev na Siemag valjčnem stroju odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila.

Za nemoteno valjanje na Siemag valjčnem stroju mora naprava za pritisk valjev zagotavljati maksimalni pritisk 4000 KN na vreteno. Ta pritisk vzdržujeta dva dvobrzinska motorja. Napajanje teh motorjev je bilo izvedeno prek 125 A varovalk in kontaktorjev CN 63, vklapljanje in izklapljanje pa izvajata valjavca prek tipkal, vgrajenih na dveh krmilnih omarih.

Zaradi slabše kontaktne sposobnosti so nastajale okvare na kontaktorjih in kontaktih, katere je bilo potrebno pogosto menjati. Okvare so nastajale tudi zaradi nepravilnega vklapljanja tipk na komandnih pulzih. Ker blokada ni bila narejena na močnostnih kontaktorjih ampak samo na krmilnih, so hitri preklopi s spusta na dvig valjev pomenili okvaro kontaktorjev in pregorete varovalke. Avtorja predloga sta namesto kontaktorjev in kontaktov CN 63 vgradila kontaktorje in kontakte CN 80 in z ustrezno blokado na tipkalih in močnostnih kontaktorjih dosegla, da so poškodbe kontaktorjev in pregoreta varovalk skoraj v celoti odpravljena.

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Avtorjema Avgustu Novšaku in Valentinu Markežu je bilo za uvedbo zaščite proti prekomernim pritiskom na valjavniškem ogrodju štekel odobreno izplačilo tretjega posebnega nadomestila. Avtorja sta vgradila zaščito proti prekomernim pritiskom, ki onemogoča zagon nastavne naprave, če pressductor ni priključen, obenem pa izklopi pogon nastavne naprave, kadar pritisk preseže dovoljeno nastavljeno vrednost. Z obema zaščitnima ukrepoma se izključuje človeški faktor in

preprečuje velika materialna škoda, ki bi lahko vsekakor nastala.

Avtorjem Valentinu Markežu, Janezu Arhu in Avgustu Novšaku je bilo za predelavo avtomatskega delovanja dviznih loput v pečeh vročih navijalcev odobreno izplačilo tretjega posebnega nadomestila. S predelavo, ki so jo avtorji izvedli, je dosežen spust lopute v istem trenutku, ko navijalec starta, s čimer se prepreči udarjanje traku ob loputo. Prihranki se kažejo predvsem v občutnem zmanjšanju materialnih stroškov in zmanjšanju stroškov popravila peči.

Avtorjem Vladimirju Podlipniku, Aleksandru Mandeljcu, Tomažu Kavčiču in Zdenku Cundu je bilo odobreno izplačilo tretjega posebnega nadomestila za spremenjen način zidave dna izenačevalne cone Rustove peči. Bloki so položeni samo po linijah drsnih tračnic, vmes je pozidano z magnezitno opeko in nato nasuto z dolomitom. Prednost spremenjenega načina zidave dna je v nižjih stroških izdelave dna oziroma tračnic ter v mnogo lažjem in hitrejšem čiščenju dna.

Avtorju Miranu Kavaljarju je bilo za izvedbo zaščitne obloge nosilcev pokrovov globinskih peči odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila.

Pri odprtem pokrovu peči ali slabi tesnosti robnikov na pokrovu so nosilci, ki so v neposredni bližini, izpostavljeni visoki temperaturi in toplotno zelo obremenjeni. Zaradi tega pri nezaščitenih nosilcih prihaja do deformacij. Prvotna izvedba zaščite je bila obloga iz žilindrne volne, zaščiteni s deljenimi ukrivljenimi pločevinami, ki so bile mestoma zvarjene. Ti zvari so zaradi raztezanja popuščali, pločevine so odpadale in jih je bilo treba pri remontih stalno obnavljati.

Nova izvedba zaščitne pločevine je prosto vložena po celotni višini nosilca med dva kotna profila. S tem je omogočeno raztezanje pločevine in ni nevarnosti, da bi pločevina odpadla, kot se je to dogajalo prej.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi dve ideji avtorjev Rajka Bizjaka in Janeza Kofola, ki se nanašata na zmanjšanje hrupa na liniji rezanja ter na podlagi strokovnih ocen in mnenja komisije za inovacije sprejeli sklep, da sta ideji zanimivi in koristni, vendar ju za enkrat ni moč realizirati.

TOZD ŽIČARNA

Avtorjema Milošu Gašperinu in Ivanu Sušteršiču je bilo odobreno izplačilo tretjega posebnega nadomestila za uvedbo statičnega navijalca za navijanje žice masovnih kvalitet. Pred uvedbo statičnega navijalca se je žica navijala na končni boben na koš. Ko je bil koš poln, ga je delavec s konzolnim dvigalom prenesel na vezalni podstavek in ga ročno zvezal v kolobar. Pri snemanju koša je moral stroj stati. Po uvedbi statičnega navijalca se žica navija na prevračalec in pri vezanju kolobarjev stroja ni potrebno ustavljati. Navijanje žice na prevračalec je enostavnejše, zmanjšali so se ročni časi, poleg tega pa so se občutno poenostavile delovne operacije pri nadaljnji predelavi žice v pocinkovalnici in žebljarni.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Avtorju Matiju Urhu je bilo za aksialno fiksiranje strižnih puš na varnostni sklopki pogona ZRM ogrodja odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. Varnostna sklopka ZRM ogrodja služi za preprečevanje loma pomembnih elementov pogona ZRM ogrodja. To pomeni, da se z lomom strižnih čepov prekine prenos moči na ogrodju in s tem onemogočijo preobremenitve. Do sedaj je prihajalo do nepravilnega striženja in upogibanja čepov, kar je povzročalo poškodbe na naležnih ploskvah sklopke, na pušah in izvrtinah. Avtor predloga je vgradil držalo strižne puše. S tem

je določena ista strižna ravnina vseh šestih strižnih čepov, zaradi česar prihaja pri preobremenitvah do pravilnega striženja čepov. Zaradi tega ne prihaja več do poškodb naležnih ploskev in izvrtin sklopke, pa tudi časi menjave čepov so se skrajšali.

Obravnavana je bila tudi ideja avtorja Matija Urha, ki se nanaša na vgraditev vertikalno pomične mize v luknjo grabilnega bobna na paletizerju SISL linije. Odbor je na predlog komisije za inovacije idejo zavrnil, ker je problem izpadanja kolobarjev že rešen. Predlaga pa, da se ideja uporabi pri projektiranju nove povezovalne linije SSSL.

Avtorjem Petru Muharju, Vinku Skumavcu in Francu Smoleju je bilo za predelavo vodila za razrez ožjih širin trakov na SISL liniji odobreno izplačilo tretjega posebnega nadomestila. Po specifikaciji je SISL linija namenjena za razrez trakov od 1000-550 mm širine. Zaradi potreb kupcev in potreb samega obrata po ožjih trakovih se je v okviru danih naprav iskala možnost razreza. Avtorji so predelali vstopna vodila SISL linije tako, da sedaj lahko režejo tudi trakove ožje od 550 mm. S to predelavo se je povečala zmogljivost linije SISL, odpravljeni so tudi problemi prodaje trakov ožjih od 550 mm.

Avtorjem Bogdanu Stocca, Ivo Cundriču in Branku Banku je bilo za spremembo tehnologije žarjenja nizkoogljčnih jekel v zvonaštih pečeh HVB odobreno tretje posebno nadomestilo. Od samega začetka obratovanja so v žarilnih pečeh žarili po tehnologiji, ki jo je predpisala firma Wilson, ki je te peči dobavila in postavila. Ta tehnologija, ki jo je mogoče zaslediti tudi v strokovni literaturi, je splošno znana, vendar v naših razmerah ni dala željenih rezultatov. S takim načinom žarjenja so dosegli zelo slabe rezultate. S spremembo tehnologije so avtorji dosegli večjo storilnost peči ter povečali izplen.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

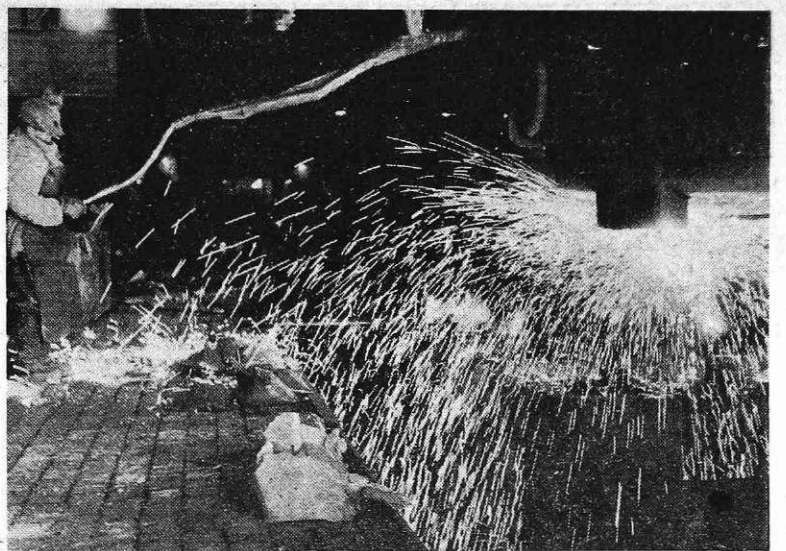
Avtorju Vojku Maliju je bilo za uvedbo testne naprave za ojačevalce, vibratorje in stabilizirane vire napetosti za kompenzacijske merilnike tipa E-15 Honeywell odobreno tretje posebno nadomestilo. Naprava je namenjena testiranju, meritvam in izdelavi karakteristik za ojačevalnike, vibratorje in stabilizirane vire napetosti za kompenzacijske merilnike tipa E-15 Honeywell. Naprava sama je izvedena v obliki instrumenta in vključuje vse tri vrste meritev. Za reparaturno delavnico predstavlja svojevrstno in koristen delovni pripomoček. Njena vrednost je v poenostavitvi delovnih operacij, potrebnih za popravila in usmerjanje kompenzacijskih merilnikov. Z uporabo tega aparata se je storilnost dela na tem področju izredno dvignila.

I. P.

Železarski globus

FRANCIJA

V francoski železarni Creusot-Loire so razvili dodatno izpopolnitev pri kontinuirnem vlivanju jekla, in sicer mehansko vrtenje med njegovim strjevanjem. Takšen način uporablja pri vlivanju okroglih gredic, pri katerih nastopajo med normalnim potekom vlivanja težave zaradi površinskih razpok. Ob uporabi vrtenja med vlivanjem je površina odlitih gredic kakovostno v redu in jih je mogoče predelati brez predhodnega čiščenja. S tem postopkom vli-vajo gredice s premerom 90 do 350 mm in jih uporabljajo za valjanje paličastega jekla in za kovaške izdelke.

V jeklarni (foto I. Kučina)

OSEBNI DOHODEK ZA MESEC MAREC

(Nadaljevanje s 1. strani)

povišanje izkazujejo: TOZD Jeklar-na za 4,2 %, TOZD Valjarna debele pločevine za 2,4 %, TOZD Plavž, TOZD Transport, delovna skupnost KSI za 2 %, močno pa je padel učinek v TOZD Profilarna, in sicer kar za 6 % (februar 52,2 - marec 46,2 %), v TOZD Hladna valjarna Jesenice za 2,8 %, v TOZD Žičarna, TOZD Remontne delavnice in TOZD Energetika za 2 %.

Stimulacija za rast produktivnosti je v poprečju padla za 0,8 %. Delež učinkovitega delovnega časa je namreč daleč nadpoprečen, tako da kljub dobri proizvodnji produktivnost v večini temeljnih organizacij ni višja kot v predhodnih mesecih. Višji proizvodnji je sledilo tudi povečanje izvoznih količin, predvsem v valjarnah, tako da je višja tudi stimulacija za izvoz. Boljšo kvaliteto izdelkov so dosegli samo v TOZD Hladna valjarna Jesenice, vendar so zaradi velikega izpada količine proizvodnje osebni dohodki bistveno manjši kot v februarju.

Iz strukture osebnega dohodka za mesec marec je razvidno, da so se zmanjšali dopusti na proste sobote

s 4,9 % v februarju na 1,6 % v marcu. Ostala doplačila so v porastu (predvsem premija) 11,2 % februar, 11,9 % marec. V porastu je tudi nadomestilo osebnega dohodka za bolezensko odsotnost do 30 dni s 3,6 % v februarju na 4,0 % v marcu. Del tega gre na račun meseca februarja, ker je bil za pet TOZD izplačan ta del bolezenske odsotnosti v breme drugih.

V upadanju je bolezenska odsotnost nad 30 dni, in sicer z 2,9 % v februarju na 2,2 % v marcu - iz istih vzrokov, kot je povečana bolezenska odsotnost do 30 dni.

K večjemu neto osebnemu dohodku so tokrat prispevale tudi spremembe prispevnih stopenj. Zmanjšala se je predvsem prispevna stopnja za invalidsko-pokojniško zavarovanje, ki je bila v začetku leta močno povečana. Skupna sprememba se odraža v tem, da delavci s stalnim bivališčem v jeseniški občini prispevajo od svojega bruto osebnega dohodka 28,5 %, prejšnji mesec pa je bila skupna prispevna stopnja 29,10 %. V tem odstotku so zajeti tudi davki iz osebnih dohodkov in prispevek za solidarnost.

Odbor za nagrajevanje

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV - MAREC 1983

Obdobje	Ur na zaposlenega brez bol.	OD na uro	DIN na zaposlenega brez bol. (in brez fakt.)	DIN na 182 ur brez bol. nad 30 dni	% učinka	Indeks OD 1982=100
I. 1978	182,7	32,19	5.881	5.859	34,4	38,53
I. 1979	183,1	41,87	7.688	7.620	36,7	50,11
I. 1980	182,3	50,35	9.176	9.164	40,0	60,27
I. 1981	181,8	67,12	12.367	12.377	45,4	81,40
I. 1982	181,7	83,55	15.181	15.206	47,3	100,00
X. 1982	176,0	86,14	15.163	15.677	46,8	103,10
XI. 1982	182,6	91,86	16.777	16.719	47,9	109,95
XII. 1982	185,1	88,55	16.387	16.116	49,5	105,98
I. 1983	182,8	90,82	16.604	16.529	46,8	108,70
II. 1983	169,2	95,72	16.191	17.421	48,4	114,57
III. 1983	183,1	93,32	17.085	16.984	48,9	111,69
III. 1982	184,5	75,73	13.969	13.783	48,0	90,64
I.-III. 1983	176,0	93,18	16.397	16.959	48,0	111,53
I.-III. 1982	180,9	78,25	14.154	14.242	47,9	93,66

STRUKTURA OD ZA MESEC MAREC 1983

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zaposl.	Struktura OD v %		
			24=100	21=100	17=100
1. Osnovni OD	42.710.866	6.748	38,6	39,7	43,5
2. Učinek	20.895.906	3.301	18,9	19,4	21,3
3. Stimul. za proizv.	2.733.495	432	2,5	2,5	2,8
4. Ocena del. prisp.	5.519.240	872	5,0	5,1	5,6
5. Skupaj 1-4	71.859.507	11.353	65,0	66,7	73,2
6. Nočni dodatek	2.931.914	463	2,7	2,7	3,0
7. Popoldanski dodatek	1.650.929	261	1,4	1,5	1,7
8. Nadurni dodatek	558.374	88	0,5	0,5	0,6
9. Nedeljski dodatek	1.081.094	171	1,0	1,0	1,1
10. Sobotni dodatek	407.480	64	0,4	0,5	0,4
11. Praznični dodatek	6.367	1	—	—	—
12. Skupaj 6-11	6.636.158	1.048	6,0	6,2	6,8
13. Otežkočeni dodat.	1.464.523	231	1,3	1,4	1,4
14. Dodat. za del. dobo	3.476.311	549	3,1	3,2	3,5
15. Sobotni dopust	1.696.887	269	1,6	1,6	1,7
16. Ostala doplačila	13.149.500	2.078	11,9	12,2	13,4
17. Skupaj 5+12 do 16	98.282.886	15.528	88,9	91,3	100,0
18. Plačan praznik					
19. Redni, izredni dopust	5.121.009	809	4,6	4,7	5,2
20. Nadom. OD za bol. odsot. do 30 dni	4.409.696	697	4,0	4,0	4,5
21. Skupaj OD iz sred. delovne organizacije	107.813.591	17.034	79,5	100,0	109,7
22. Nadom. OD za bol. odsot. nad 30 dni	2.400.932	379	2,2	2,2	2,4
23. Ostale refundacije	314.517	50	0,3	0,3	0,3
24. Izplačani neto OD	110.529.040	17.463	100,0	102,5	112,4

Seja delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Bela (foto I. Kučina)

O NAGRAJEVANJU PO DELU, PROIZVODNIH STROŠKIH IN ŠE O ČEM

Skozi adjustažo bluminga gre velik del celotne proizvodnje Železarn, zato so njeni problemi tudi skupni problemi Železarn. Da so delavci v adjustaži skrajno nezadovoljni, je dokaz največja fluktuacija v Železarni.

O premijah za večjo produktivnost je bilo najprej slišati v TOZD Jeklar, kar je tudi prav, saj se je s tem produktivnost tudi dvignila. Morali pa bi narediti tudi korak naprej in dvigniti tudi kvaliteto. Samo večje količine jekla ne dajejo pravega rezultata, ker se zaradi slabše kvalitete zmanjša izplen. V takih primerih proizvodni stroški presežejo vse planirane stroške, kajti jeklo najprej naredimo, ulivamo, transportiramo, ogrevamo, valjamo, adjustiramo, nato pa ga vračamo v jeklaro kot izmeček in to ob danes tako dragi energiji. Razumljivo je, da Jeklarna ni brez težav, med katere sodijo tudi pomanjkanje ferolegur in grodlja ter zaradi velike fluktuacije pred uvedbo premij še premalo ustaljen kader.

Kako smo pri nas v adjustaži bluminga prišli do premije za večjo produktivnost (vsaj tako naj bi se imeovala), ve le manjše število delavcev. Ali je to sprejel kakšen samoupravni organ, ali je prišlo do »vrha dol«, kot pravimo. Dejstvo je, da delavci v proizvodnji nismo bili obveščeni, od kje ta denar in o podrobnejših kriterijih, kako se deli. Vse je bilo nekako zavito v meglo, da nismo vedeli, koliko komu pripada, če pa je kdo le povpraševal, so bili odgovori različni. Včasih je izzvenelo, kot da bi nam to nekdo podaril. Po nekaj mesecih je odbor za gospodarstvo sprejel sklep, naj bi bili do premije upravičeni tudi delavci v administraciji. Seveda to ni težko doseči, če so predlagatelji vodilni v TOZD. Rezultat tega sklepa je, da za mesec marec dobijo neproizvodni delavci dač večjo premijo kot delavci na brusilnih strojih.

Brusilni stroji v adjustaži bluming so dokaj pereč problem za celotno TOZD in predstavljajo ozko grlo in zelo drago vzdrževanje. Eden od šestih strojev je že tako močno dotrajan, da bi prihranili precej denarja, če ne bi več obratoval. Vendar tega ne smemo narediti zaradi potrebe po polizdelku v ostalih TOZD.

O nakupu novih brusilnih strojev e je že pred leti precej govorilo, tudi a nivoju Železarn, vendar zaradi pomanjkanja deviz do nakupa ni prišlo. Zato se je stroj poskušal izdelati loma. Da bo stroj precej dražji, kot i bil uvožen, je bilo seveda jasno, kajti obrtniško delo se razumljivo ne nore primerjati s serijsko proizvodnjo. Sedaj, ko je stroj zgrajen in ga postavljajo na njegove temelje, so udi obrisi njegove cene bolj vidni in kažejo na krepko prekoračitev tistih nekaj starih milijard. Izrečenih je ilo že tudi nekaj pohvalnih besed o iovem stroju, toda bolj prav je, če s em še počakamo, da bo začel obravvati, da bomo videli, če bo upravitl svojo ceno. Naj mi oblikovalci roja ne štejejo to v zlo, ti grobi potatki so namenjeni tistim, ki adjuste bluminga in brusilnih strojev e poznajo, da si bodo vsaj delno ahko predstavljali, kako draga tvar je to in kako potem ravnamo s emi stroji.

Za opravljanje del in opravil na eh strojih se delavec v poprečju uči ri mesece. Zato za primerjavo vzenimo avto šolo: vrednost avtomobilv, na katerih se učijo kandidati, naša nekaj milijonov starih dinarv, vrednost brusilnih strojev pa je ekaj milijard. Ni redek primer, da e kandidat za brusilca uči pri brulcu, ki še sam nima dosti izkušenj. to so ti stroji v obupnem stanju. i primerjavo vzemimo še enkrat /omobil, ki je brez zavor, brez merokazov, na armaturni plošči rusilnih strojev pa so instrumenti rez kazalcev.

Vzdrževanje in obratovanje teh trojev, če obratujejo z minimalno apaciteto je izredno drago. Zato naj oleg izredno visokih zastojev omeim primer, ki ga zaradi dragih revrnih delov in pogonskih sredstev i bi smeli spregledati, čeprav se ajbrž še nihče ni zamislil nad tem. roji delujejo na principu hidravlih naprav in črpalk, za kar pa je otrebno hidravlično olje, ki pa ni ogonsko sredstvo, kot si mislijo moče tisti, ki za njega pišejo nakaznie in tisti, ki jih podpisujejo, drugae bi se vprašali, kam gre tone in to e tega olja na mesec, ker bi ga v ormalnih pogojih morali porabiti le iekaj kilogramov. To olje steče v kaele in jaške, le manjši del ga rešino za odpadno olje.

Kako torej očistiti z brušenjem izedno slabe površine jekla oziroma olizdelkov, na katerih so raztrgani in razpoke globoke tudi po deset več mm, s takimi stroji in z več t polovico neizkušenih delavcev z privzgojenimi delovnimi navada-

Da delo še vseeno nekako poteka, čeprav še daleč ne tako, kot bi moralo, ima veliko zaslug peščica starejših delavcev na ključnih delih. Ti starejši delavci pa so izpostavljeni pritisku vodilnih delavcev v TOZD in odporu mlajših sodelavcev, ki se povečini nočejo sprijazniti s pogoji dela in višino osebnega dohodka za delo, ki ga opravijo.

Namesto da bi bili pridni brusilci, ki rešujejo s požrtvovalnim delom porazne površine polizdelka, da ne gre v izmeček in brusijo izdelke po posebnem naročilu na šablonsko merilo, za kar stroji sploh niso prirejeni, zasluženo nagradjeni, so le kaznovani, ker so količinsko premalo nabrusili!

Zadnji čas je, da se v TOZD Jeklarni stori vse potrebno, da bo izdelano jeklo primerno za nadaljnjo predelavo.

Prav tako je potrebno za taka dela, kot so pri brusilnih strojih, zagotoviti primeren kader in ga z ustreznim nagrajevanjem zadržati, če se hočemo izogniti daleč previsokim proizvodnim stroškom. Da je TOZD Valjarna bluming-štekla zaključila preteklo poslovno leto s primanjkljajem, je eden od poglavitnih vzrokov — previsoki proizvodni stroški.

Veliko bi bilo še treba reči o organizaciji dela, o tehnološki in delovni disciplini znotraj TOZD, kar vse vpliva na visoke proizvodne stroške, s tem pa na ceno končnih izdelkov, ki še doma niso konkurenčni, na tujem tržišču pa jih moramo ponuditi pod ceno lastnih stroškov. Vendar o tem drugič, če se bo kdo potrudil in dal odgovor, zakaj tako in kako dolgo še tako?

Nazadnje le še to. Izhod iz težke gospodarske situacije je treba iskati predvsem v pridnem in dobro opravljenem delu, za to pa nam ne bi smelo biti žal priznanja.

Delavec v adjustaži bluminga

ODPRAVLJANJE IZGUB V SR SLOVENIJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

nega dohodka v zadnjem četrtletju prejšnjega leta. Če pa izguba ni pokrita tudi v tem letu ali ni usklajen samoupravni sporazum o sanaciji, bo lahko izplačan le z jamčen osebnim dohodek. To je konkretno 80 % v prvem četrtletju poprečno izplačanega OD v TOZD s tem, da ne sme biti nižji, kot je višina ugotovljenih nominalnih življenjskih stroškov. To pa bo objavljeno v Uradnem listu SRS v maju.

Vzroki za nastajanje izgub so različni. Kot glavni so navedeni: napačne razvojne, poslovno načrtovane odločitve, neučinkovito dohodkovno povezovanje, prepočasno prestrukturiranje, nesmotna delitev dela in ponekod tudi neustrezno povezovanje s tujimi partnerji. Vse to se je tudi za večino zgubašev ugotavljalo v preteklosti. Torej gre tudi za nesmotno delitev dela, malomarnost pri ravnanju z družbeno lastnino, neučinkovito nagrajevanje, nedisciplino itd., kar se odraža v nizki produktivnosti in nekonkurenčnosti na tujih tržiščih in splošni neučinkovitosti. So pa tudi drugi vzroki, kot so pomanjkanje surovin, premajhna oskrbljenost z reproductivnim materialom zaradi pomanjkanja deviz in s tem slabše izkoriščanje kapacitet. Tudi neizdelana politika cen je postavljena v ospredje kot vzrok za izgube v gospodarstvu (navajajo podpoprečne cene pri pridobivanju premoga, predelavi nekaterih rudnin, proizvodnji prometnih sredstev, proizvodnji žaganega lesa in plošč in končnih izdelkov). Glede tega poročilo predvsem omenja OZD mesno predelovalne industrije, INO nafta Lendava, Salonit Anhovo — TOZD Cement, Železarno Štore — TOZD Traktorji itd. Med vzroki je tudi povečanje stroškov za kratkoročne kredite.

Za možnosti pokrivanja izgub je potrebno upoštevati še nepokrite izgube iz 1981. leta za pridobivanje kreditov oz. sklade skupnih rezerv — dolgoročnih in premostitvenih kreditov. Stopnja za združevanje sredstev rezerv v skladu skupnih rezerv gospodarstva Slovenije je iz

leta 1979 3 %. Zaradi visoke nekrite izgube v zaključnih računih slovenskega gospodarstva iz 1982. leta je Skupščina SRS predlagala, da se stopnja za združevanje sredstev poveča v letih 1983, 1984 in 1985 na 5 %. Samoupravni sporazum o tem je še v fazi sprejemanja.

Iz združenih sredstev predvidevajo, da bo mogoče pokriti s sanacijskimi krediti od 2.100 do 2.200 milijonov din nekritih izgub. Iz sredstev občinskih skladov približno 500 milij. din. Sklep republiškega sklada pa je, da se izgube solidarnostno pokrivajo šele potem, ko so se v odpravo izgub vključile vse dohodkovno, organizacijsko in poslovno povezane OZD.

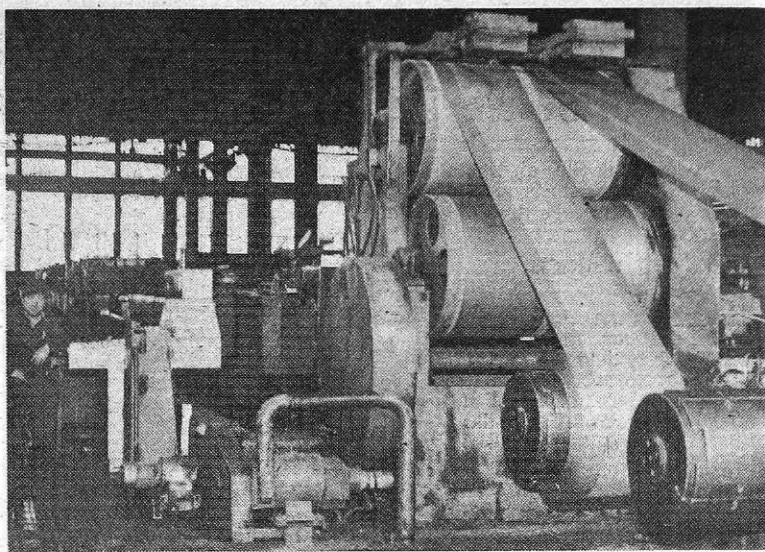
Pri vsem tem je poudarek na aktivnosti izvršnega sveta Gospodarske zbornice, splošnih združenj ter drugih družbenih subjektov pri sprejemanju ukrepov za odpravo vzrokov izgub oziroma za saniranje posledic. Predvsem se v teh prizadevanjih mora preprečiti, da bi bili sanacijski programi usmerjeni le v iskanje sredstev za pokrivanje izgub, namesto v korenite in vsestranske ukrepe za odpravo vzrokov izgub.

Pri obravnavanju tega poročila morajo delegati imeti pred očmi celotno situacijo, predvsem situacijo v svoji sredini.

Tudi v železarni Jesenice so v letu 1982 TOZD Vratni podboji, Valjarna bluming-štekla in Jeklarna skupaj izkazale v zaključnem računu 113.128.000 din izgube iz poslovanja.

V teh TOZD so izdelali sanacijske programe, o katerih ta čas teče razprava, morajo pa biti najkasneje do 15. aprila predloženi izvršnemu svetu Skupščine občine Jesenice. Razprave v TOZD o teh vprašanjih so bile tudi ob sprejemanju zaključnega računa. Obseg izgub je tak, da jih bodo lahko krili iz združenih sredstev rezerv delovne organizacije Železarna Jesenice in delno iz rezerv združenih v občini (do višine sredstev, ki jih združuje Železarna). S tem pokritjem položaj delavcev v teh TOZD ne bo podvržen sankciji za izplačilo osebnih dohodkov.

N. Š.

Konti-linija v TOZD Hladna valjarna Jesenice (foto I. Kučina)

KOMISIJE SINDIKATA V MARCU

Tretja seja KOMISIJE ZA SAMOUPRAVLJANJE IN GOSPODARJENJE je bila v torek, 8. marca. Na seji so obravnavali osnutek dogovora o urejanju delovnega in obratovalnega časa in raziskavo o možnosti pomaknitve delovnega časa, poročilo o projektni nalogi »Nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov v Železarni«, predlog sprememb in dopolnitev poslovnika o organizaciji in delovanju konference osnovnih organizacij sindikata Železarn in letni program dela sindikata Železarn.

Člani komisije so obravnavali poročilo o delu in realizaciji projektne naloge »Nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov v Železarni« in pri tem ugotovili, da je bilo na posameznih podprojektil veliko storjenega, čeprav so bili nekateri roki časovno prekratki. Tudi, kjer naloge kasnijo, je treba pospešiti delo in bolj upoštevati že sprejete sklepe konference osnovnih organizacij sindikata.

Komisija je pregledala in potrdila predlagane spremembe in dopolnitve poslovnika o organizaciji in delovanju konference osnovnih organizacij sindikata Železarn ter predlog poslovnika posredovala v javno razpravo osnovnim organizacijam sindikata.

Okvirni program dela konference osnovnih organizacij sindikata zajema naloge s področja stabilizacijskih prizadevanj, samoupravne organiziranosti, uresničevanja delegatskih odnosov, oblikovanja in sprejemanja samoupravnih splošnih aktov, pridobivanja dohodka, razvida del in nalog, delitve sredstev za osebne dohodke, organizacije delovnih skupnosti, samoupravne delavske kontrole, izobraževanja, inovacijske dejavnosti, stanovanjske problematike, obveščanja, ljudske obrambe in družbene samozasčite, varstva pri delu in varstva okolja ter naloge s področja kulture, telesne kulture, rekreacije in oddihov delavcev.

Okvirni letni program dela je treba v skladu s smernicami sindikata še ustrezno dopolniti in ga posredovati letni konferenci v obravnavo in sprejem.

Člani komisije za šport in rekreacijo so se sestali v četrtek, 10. marca, obravnavali pa so izvrševanje sklepov in tekoče zadeve.

Pri pregledu izvrševanja sklepov so ugotovili, da so sklepi izvršeni.

Obravnavali so še finančne zadeve, prošnje za finančno pomoč ter akcije v aprilu, maju in juniju.

Prošnjo balinarskega kluba Jesenice za denarno pomoč pri izgradnji balnišča so člani zavrnili in se dogovorili, da jo bodo obravnavali, ko bo balinarski klub organiziral prvenstvo Železarn v balinanju.

V aprilu bo organizirano tekmovalno Železarno v streljanju z zračno puško, v maju pa prvenstvo Železarn v kegljanju na asfaltu. V juniju bo srečanje z nogometaši Eisenwagnerja v Riedu. Ekipo bodo sestavljali igralci iz prvih treh uvrščenih moštev s prvenstva Železarn v nogometu, zato bodo na naslednjo sejo komisije povabili referente za šport osnovnih organizacij sindikata TOZD Transport, Strojne delavnice in Jeklarna.

Prva seja komisije za družbeno aktivnost žena je bila v torek, 22. marca, na njej pa so za predsednico izvolili Dragico MITROVIČ iz TOZD Vratni podboji in obravnavali predlog programa dela za leto 1983.

V program dela komisije so vključili naloge s področja problematike zaposlovanja žensk, spremljanje problemov na delovnih mestih, kadrovanje žensk na odgovornejše funkcije v družbenopolitičnih organizacijah, spodbujanje žensk za delo na področju SLO in družbene samozasčite in negovanje stikov in povezovanje z drugimi republikami ter pokrajinama in zamejstvom.

30. marca so se sestali predstavniki društva upokojujencev, predsednik komisije za kulturo in vodja oddelka za družbeni standard in se pogovorili o datumu koncerta za upokojujence Železarn.

Koncert pihalnega orkestra Jeseniških železarn je bil v torek, 12. aprila, v dvorani gledališča Tone Cufar na Jesenicah.

Predstavniki društev upokojujencev, ki so bili na sestanku, so izrazili svojo hvaležnost in zadovoljstvo zaradi dobrega sodelovanja, predstavnik društva upokojujencev iz Radovljice pa je predlagal, da tudi upokojujenci pripravijo program za delavce Železarn.

Ob koncu so upokojujenci iz Zivonice zaprosili za pomoč pri obnovi klubskih prostorov, ker se je v njih razpršla goba in bodo imeli veliko nepredvidenih izdatkov.

Prva seja odbora za izvedbo pohodov, ki deluje pri komisiji za šport in rekreacijo, je bila v sredo, 30. marca, obravnavali pa so planske pohode v letu 1983.

V letošnjem letu bodo štirje planski pohodi v okviru sestavljene organizacije in dva, ki ju organizira železarna Jesenice.

Pohod, ki bo 25. junija, organizira železarna Ravne, 27. avgusta je organizator železarna Štore, 24. septembra Tovil iz Ljubljane, datum pohoda, ki ga organizira Plamen iz Kroke, pa še ni določen.

Pohod sto žensk na Stol bo 19. junija. Odbor za izvedbo pohodov predlaga, da bi se pohoda udeležile vse delavke SOZD, vendar v omejenem številu.

Za delavke Železarn krije stroške komisija za šport in rekreacijo, udeležbenke pohoda iz drugih delovnih organizacij sestavljene organizacije pa krijejo stroške same, oziroma njihove delovne organizacije.

Četrty spominski pohod Janeza Jenka bo 11. septembra v smeri Zatnik — Pokljuka — Vodnikova koča — Bohinjska vrata — Krma. Pohod Janeza Jenka bo istega dne kot dan planincev v Krmi, kjer se pohodniki SOZD Slovenske železarn vključijo v proslavo.

Lilijana Kos

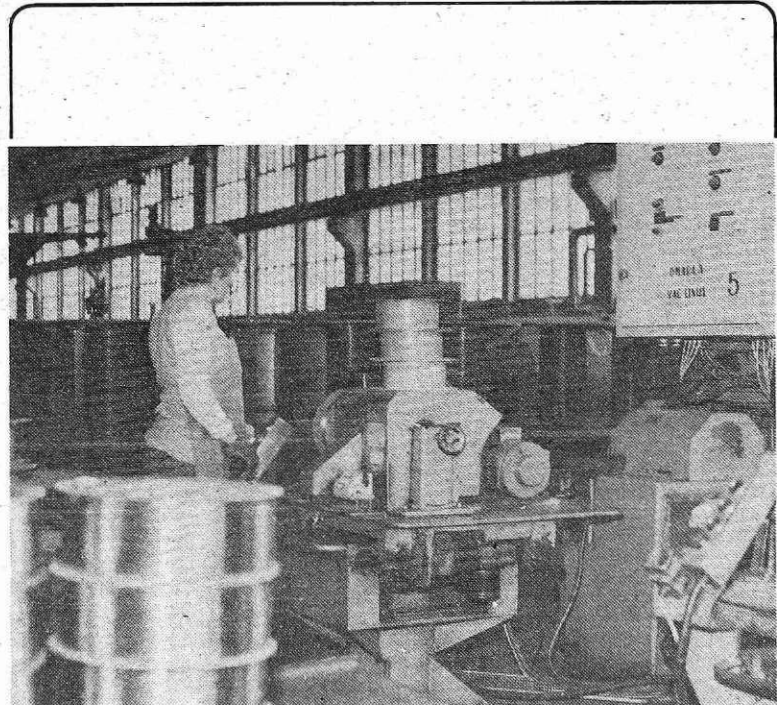
Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Po britanskih podatkih je bilo leta 1982 na svetu izdelanih 7,47 milijona ton železove gobe, kar je v primerjavi z letom 1981 za 500.000 ton ali 6,6 % manj. Na prvem mestu pri tej proizvodnji je Midrex postopek s 3,87 milijona ton ali 51,8 % in na drugem mestu Hy postopek z 2,89 milijona ton ali 38,7 %. Vsi ostali postopki niso skupaj dosegli v preteklem letu niti 10 % celotne svetovne proizvodnje.

JAPONSKA

Japonska železarska družba Nippon Kokan je razvila nov postopek za predhodno ogrevanje jeklenega odpadka pred zakladanjem v obločno električno peč, ki ga danes uporabljajo že na enajstih pečeh z zmogljivostjo med 40 in 150 tonami. Osnova tega postopka je izkoriščanje občutne toplote dimnih plinov, ki nastajajo med obratovanjem peči. Razlika med tem in drugimi podobnimi postopki je v tem, da dimne pline pred uporabo za ogrevanje pripravijo, kar omogoča, da zgori vse olje in druge gorljive primese v jeklenem odpadku. Temperatura jeklenega odpadka se po ogrevanju giblje med 200 in 250 stop. C. S tem postopkom so v japonski železarni Toshin znižali na 40 in 150-tonski električni peči porabo električne energije za 40 do 50 kWh/tono, elektrod za 0,2 do 0,6 kg/tono jekla in skrajšali čas taljenja za osem minut.

VAC linija v žičarni (foto I. Kučina)

V PONEDELJEK SEJA ZBORA UPORABNIKOV SKUPŠČINE OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

Predsednik Slavan Berlišk sklicuje v ponedeljek, 18. aprila, drugo sejo zbora uporabnikov skupščine Zdravstvene skupnosti Jesenice. Poleg običajnih točk dnevnega reda delegatom predlaga v razpravo in odločanje:

POSLOVNA POROČILA ZA LETO 1982

Delovna organizacija Osnovno zdravstvo Gorenjske:

Poročilo delovne organizacije Osnovno zdravstvo Gorenjske v uvodu ugotavlja, da so bili nasprotno od predvidevanj prihodki občinskih zdravstvenih skupnosti Kranj, Škofja Loka in Tržič v lanskem letu relativno ugodni, medtem ko so bili na Jesenicah manjši, še večje težave pa so imeli v radovljiški občini. V zadnjem tromesečju leta 1982 je bila vsem temeljnimi organizacijam odobrena valorizacija vrednosti letnih programov, glede na zmanjšano porabo pa so zdravstveni domovi Kranj, Tržič in Škofja Loka prejeli stimulacijo.

Poleg umirjene rasti cen v preteklem letu, v primerjavi z letom nazaj, navajajo tudi za 5,2 % povečan obseg dela, kar je skoraj za 16 % več, kot je znašal normativ oziroma plan. Celotni prihodki delovne organizacije so bili v letu 1982 realizirani v višini 597.345.000 din, kar je za 33 % več kot leto poprej, vendar 1,5 % manj, kot je bil planiran celotni prihodek.

V lanskem letu so porabili za 39 % več sredstev kot leto poprej, vendar, navajajo, če se iz primerjave izločijo stroški zaradi povečanega obsega in novih dejavnosti ter stroški, ki jih leto pred tem ni bilo, potem je povečanje bistveno manjše, kot so se v letu 1982 povečale cene materialov in storitev.

Davki in prispevki so bili v primerjavi z letom 1981 za 37 % večji, od tega več kot polovico pomenita

prispevka iz dohodka za izobraževanje in zdravstveno varstvo, pri katerih je povečanje tudi največje. Prispevek za delovno skupnost skupnih služb je bil za 26 % večji kot leto poprej in se je njen delež v strukturi celotnega prihodka zmanjšal od 5,0 na 4,7 %. Prispevek za delovno skupnost SOZD pa je bil večji za 46 %, kar je posledica preselitve v nove delovne prostore.

Poročilo navaja, da so osebni dohodki področje, ki mu že dalj časa namenljajo posebno pozornost, in sicer zato, ker osebni dohodki pomenijo največji del celotnega prihodka in odhodka in je zato izredno pomembno, kako jih delijo, pomembno za standard zdravstvenih delavcev in za gospodarjenje v delovni organizaciji. Razen tega so družbene dojavnosti in s tem zdravstvo omejene z družbenim dogovorom, ki dovoljuje tako povečanje kot v gospodarstvu, podatki o osebnih dohodkih v gospodarstvu so pa večinoma znani z veliko zakasnitvijo. Vse to in dohodkovne možnosti TOZD so glavni vzroki, da nivo osebnih dohodkov v delovni organizaciji realno pada hitreje kot v gospodarstvu.

V letu 1982 je znašal povprečni čisti osebni dohodek na delavca 15.753 din, kar je 24,4 % več kot leto poprej. Število zaposlenih, izračunanih na osnovi opravljenih ur, se je v letu 1982 povečalo za 2,7 %, zato se je masa sredstev za osebne dohodke povečala za 28 % v primerjavi z letom 1981.

Osebnih dohodki v Osnovnem zdravstvu Gorenjske:

TOZD	povprečni neto OD na delavca		indeks 1982
	1982	1981	
Delovna organizacija	15.735	12.645	124,1
ZD Bled	14.828	12.013	123,4
ZD Bohinj	15.408	12.054	127,8
ZD Jesenice	14.733	11.709	125,8
ZD Kranj	16.761	13.128	127,6
OA Zelezarne Jesenice	15.022	12.291	122,2
ZD Radovljica	14.802	12.387	119,5
SMH Kranj	17.021	13.892	122,6
ZD Škofja Loka	15.175	12.822	118,4
ZD Tržič	15.852	12.568	126,1
Zobna poliklinika	16.621	13.225	125,7
Delovna sk. sk. služb	14.631	12.130	120,6

Poročilo navaja, da podrobnejši pregled podatkov za posamezne TOZD kaže, da je na nivo osebnih dohodkov plivalo predvsem naslednje:

- uspešnost poslovanja v odvisnosti od zdravstvene skupnosti (občini Radovljica, Jesenice),
- povečanja števila zaposlenih v letu 1982,
- odstotek izplačil za delo prek rednega delovnega časa (nadure), ki se je gibal od 0,6 do 14,3 % (ZD Jesenice 5,6 % in OA Zelezarne 4,9 %),
- zaposlenost v primerjavi z normativi in planiranim obsegom v srednjeročnem planu.

Poročilo navaja, da primerjava podatkov o osebnih dohodkih med različno uspešnimi TOZD nakazuje ukrepe v letu 1983, ki bodo zlasti v tem, da se zmanjšajo negativni odkloni, ki so jih v posameznih TOZD ugotovili v preteklem letu. Najbolj pomembno pa bo, da bodo z nespremenjenim številom zaposlenih (ali celo z manjšim) opravili zastavljeni program dela za letošnje leto.

Ostanek dohodka v delovni organizaciji omogoča, da bodo rezervne sklade iz preteklih let povečali za nadaljnjih 6 milij. din, da bodo formalni predvidene stanovanjske sklade in da bodo formalni polovico planiranega sklada skupne porabe.

Poleg odprave že omenjenih negativnih odklonov, poudarjajo v poročilu, bodo morali sprejeti in izvajati ukrepe problemske konference komunistov, ki je bila decembra lani. Pričakujejo pa tudi učinke »nove« participacije, tako primarne (denarne) kot sekundarne (zmanjšanje pritiska na zdravstvo). Tako delovanje bo najbolj pripomoglo k zvišanju nivoja osebnih dohodkov delavcev v zdravstvu, ki sedaj zaostajajo za gospodarstvom.

Osebnih dohodki v ostalih zdravstvenih organizacijah Gorenjske:

Delegatom je predloženo tudi poročilo o osebnih dohodkih delavcev v ostalih zdravstvenih organizacijah Gorenjske v letu 1982, ki so v povprečnih neto zneskih znašali:

- Institut Golnik 16.244,00 din,
- Gorenjska lekarna 18.281,00 din,
- Bolnica za ginekologijo in porodništvo Kranj 15.348,00 din,
- Psihiatrična bolnišnica Begunje 14.394,00 din,

kov iz drugih zdravstvenih skupnosti in SIS je predstavljal 2,5 % ali 24 % več kot leto poprej, prihodki od občanov (participacija in prihodki samoplačnikov) so predstavljali delež 4,9 % in so bili za 26 % višji kot leto 1981, izredni prihodki pa so bili udeleženi z 0,9 % in so bili za 36 % nižji kot leto poprej.

Za leto 1983 je predlagan celotni prihodek Zdravstvenega doma Jesenice (brez širitve) 77.827.565 din, kar je za 13,6 % več, kot je znašal planirani celotni prihodek v letu 1982. Cene se povečujejo od 12 na 17 %, razen pri reševalnih prevozi, kjer pri izračunu upoštevajo število opravljenih kilometrov v letu 1982 in je cena celo nižja od lanskeletne in je pod regijskim povprečjem.

TOZD Obratna ambulanta železarne Jesenice:

ŠESTA SEJA SKUPŠČINE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE

Kot četrti zbor Skupščine občine Jesenice je v četrtek, 21. aprila, sklicana 6. seja obeh zborov skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice. Seja bo ob 16. uri v sejni dvorani Skupščine občine Jesenice. Predlagani sta samo dve točki dnevnega reda, ki pa sta po vsebini in zahtevnosti zelo pomembni.

PROSTORSKA PROBLEMATIKA OSNOVNIH ŠOL ZARADI NARASČAJOČEGA ŠTEVILA UČENCEV IN ODDELKOV

Obsežna analiza, ki jo je pripravil Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice, prikazuje problematiko osnovnošolskega prostora zaradi narasčajočega števila učencev in s tem oddelkov predvsem v osnovni šoli v Kranjski gori in na vseh treh jeseniških osnovnih šolah. Ker bo osnovna šola Karavanških kurirjev NOV na Koroški Beli povečana z izgradnjo novega prostora, analiza obsežne obravnave predvsem problematiko osnovnih šol v Kranjski gori, Tone Čufar in Prežihov Voranc. Problematika je bila obravnavana na številnih aktivnih ravnanjih, šolskih svetovnih delavcev in samoupravnih organov VIZ Jesenice, kakor tudi na razširjeni seji odbora za razvoj vzgoje in izobraževanja, predsedstva skupščine Izobraževalne skupnosti Jesenice, predstavnikov Zavoda SRS za šolstvo in družbenopolitičnih organizacij ter sekretariata za občo upravo in splošne zadeve SO Jesenice 6. aprila letos. Skupna stališča vseh razpravljalcev so bila enotna: prizadevati in pretehtati moramo vse možnosti za ohranitev sedanje stopnje razvoja, ki je bila dosežena s skupnimi napor in sredstvi vseh občanov Jesenice.

Prostorsko problematiko je treba reševati takoj, in sicer dolgoročno, kar pomeni iskati nov šolski prostor na Jesenicah, kjer bi postopno rasla nova šola.

Strokovno je bilo ugotovljeno, da v obstoječih prostorih ni več mogoče organizirati pouka na dosedanj način, ker so bile že pred tremi leti izkoriščene vse prostorske rezerve. Vse variante, ki vodijo v ukinjanje oddelkov COŠ, prinašajo s seboj vrsto problemov: od neurejenega varstva in prehrane učencev do problema viška kadra, ki smo ga vrsto let pridobivali prav za potrebe COŠ. Tudi želja in pritisk staršev za čim bolj urejeno vzgojo, varstvo in prehrano učencev je ob novem delovnem času vedno večja.

Ob sprejemanju zazidalnih načrtov bi morali skupno reševati tudi posledice, ker vsako novo naselje ustvari problem, kam s šolsko mladino. Tako je sedanjo prostorsko stisko povzročila naselitev v Centru II, še huje pa bo, ko bodo naseljene novozgrajene zazidalne površine na Hrušici in na območju MIŠ-II, TVD Partizan in S-I. To bodo nove koncentracije otrok, ki jih v sedanji dve šoli na Jesenicah ne bo mogoče vključiti.

Poleg novih naselitev pa bo prostorski problem stopnjeval tudi Zakon o osnovni šoli, ki po letu 1984 določa od dosedanjih 36 največ 32 učencev v razredu. Tako se bo število oddelkov povečalo prav na vseh treh jeseniških osnovnih šolah. Učiteljevo delo v razredu, kjer je po 35 in 36 učencev, je izredno težko, zato bo po letu 1984 treba slediti določilom zakona in oblikovati oddelke s po največ 32 učenci.

Ko smo na Jesenicah začeli uvajati COŠ, smo jo uvajali postopno, kakor so nam narekvale prostorske in kadrovske kapacitete. Takrat smo strokovno in politično kadrovali tudi kader. To so bili najboljše učenci iz formiranih družin. Ustanovili smo oddelke pedagoške gimnazije na Jesenicah ter sofinancirali skupaj z ostalimi gorenjskimi občinami grad-

V tej temeljni zdravstveni organizaciji so v lanskem letu opravili za 1,7 % več storitev kot leto 1981 oziroma 29,6 % več, kot so planirali. V svobodni menjavi z občinskimi zdravstvenimi skupnostmi so opravili 9 % več storitev kot leto poprej ali 23 % več, kot so znašali normativi.

Njihov celotni prihodek je v lanskem letu znašal 21.652.000 din, kar je 22 % več, kot je znašal leto poprej, vendar 7 % manj, kot so planirali. Najbolj so se jim povečali prihodki s svobodno menjavo dela z zdravstvenimi skupnostmi Gorenjske, in sicer za 42 %, ki so predstavljali 50,3 % celotnega prihodka. Z neposredno menjavo so ustvarili 40,7 celotnega prihodka in se je ta vir v primerjavi z letom nazaj povečal za 5 %; prihodki občanov (participacija) so v skupnem prihodku predstavljali 8,5 % in so bili večji za 13 % od predhodnega leta; prihodki od drugih zdravstvenih skupnosti in SIS so se povečali za 138 %, vendar so v skupnih prihodkih predstavljali le 0,3 %; izredni prihodki pa so bili v primerjavi z letom nazaj za 20 %

nižji, v skupnih prihodkih pa le 0,2 %.

Celotni prihodek za TOZD Obratna ambulanta je za leto 1983 predlagan v višini 23.618.690 din, kar je 10,8 % več kot v letu 1982 (brez upoštevanja prihodkov od kovine v zobozdravstvu). Cene v posameznih dejavnostih se povečujejo od 12,2 do 19,2 % glede na povprečno ceno v letu 1982.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O SVOBODNI MENJAVI DELA V LETU 1983

Delegatom zbora uporabnikov je predložen v obravnavo in sprejem predlog samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela za leto 1983 za TOZD Zdravstveni dom Jesenice in TOZD Obratna ambulanta železarne Jesenice s predlogi finančnih načrtov, kadrovskimi in delovnimi načrti in izračunom cen zdravstvenih storitev.

Delegati bodo še razpravljali in določili prispevek k ceni oskrbnega dne v socialnem zavodu dr. France Bergelj Jesenice.

— poročilo o gradnji I. etape dograditve osnovne šole Karavanških kurirjev NOV na Koroški Beli s predlogom rebalansa sredstev zaradi dodatnih in več del,

— prikaz vseh porabljenih sredstev do 31. marca 1983 in razpoložljivih sredstev za dokončanje I. etape gradnje na Koroški Beli ter

— predlog gradnje objektov II. etape in vrstni red preostalih objektov.

Poročilo je obravnavalo predsedstvo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice skupaj z odborom za razvoj vzgoje in izobraževanja 6. aprila in sprejelo stališče, da se poročilo gradbenega odbora v celoti posreduje v razpravo in sprejem vsem trem zborom Skupščine občine Jesenice in obema zboroma skupščine Izobraževalne skupnosti Jesenice. Predsedstvo je oblikovalo tudi predlog »sklepov, ki jih je posredovalo vsem zborom v razpravo in sprejem, in sicer:

— poleg tega, da se poročilo gradbenega odbora sprejme v predloženi obliki, naj se osvoji tudi predlog rebalansa stroškov gradnje I. etape osnovne šole Karavanških kurirjev NOV na Koroški Beli, tako da znaša nova predračunska vrednost 64.456.800 din in se prične vse priprave za pričetek II. etape gradnje, ki vsebuje:

— izgradnjo troetažnega šolskega traktarja s 14 učilnicami osnovne šole Karavanških kurirjev NOV na Koroški Beli. Gradnja naj bi potekala v dveh fazah in sicer:

1. faza: izgradnja 13 učilnic višje stopnje osnovne šole z ocenjeno vrednostjo 52.080.000 din,

2. faza: izgradnja glasbene učilnice, kabinetov, večnamenskega prostora, čitalnice, knjižnice, pionirske sobe in več manjših prostorov v skupni ocenjeni vrednosti 21.120.000 din.

Zbor izvajalcev skupščine Izobraževalne skupnosti Jesenice naj bi sprejel še naslednji predlog sklepa: — Za nadaljevanje gradnje II. etape objektov osnovne šole Karavanških kurirjev NOV na Koroški Beli se nameni 8.000.000 din družinskih amortizacijskih sredstev nepremičnin kot nepovratna sredstva.

Predsednik skupščine vabi vse delegate, da se te pomembne seje zanesljivo udeležijo. Eva

Dopisujte v Železaro

Predloženo poročilo, ki ga je pripravil gradbeni odbor, vsebuje:

- poročilo o gradnji vzgojno-varstvene enote pri OŠ 16. december v Mojstrani,

Izbijanje »svinje« iz vmesne ponve za ulivanje na kontilivu (foto S. Kokalj)

NA VZHODNIH MORJIH

Naslednji dan me je takratni ravnatelj Zevnik poklical v svojo pisarno in tudi drugi učitelji so me zaustavljali v avli in na šolskem dvorišču, zaupno in na štiri oči izražajoč svojo zaskrbljenost nad mojimi pogledi na družbo, v kateri živim in na ulogo šole, vojske in policije v njej. »Nesrečnik!« so majali z glavo. »Tako mlad, pa tak cinik!« so ugotavljali drugi. »Ti si pa dosti upaš!« so mi malone z občudovanjem govorili tretji. »Puhloglavni Narcis!« mi je zabrusila v obraz profesorica Šrancova, glavna ocenjevalka mojega maturitetnega spisa, in mi dala nezadostno — niti toliko se ni trudila, bi pohvalila mojo spretnost v pismenem izražanju.

Ali je imela moja profesorica prav ali ne, tega še zdaj ne vem. Kako naj bi vedel šele takrat — tako mlad in še ves pijan in vrtoglav od svojega prvega samostojnega poleta v svet odraslih, za katerega sem se toliko časa z nestrpnostjo pripravljaj in iz katerega sem po vsej sili hotel narediti akrobacijo, pa četudi mi je s polomljenimi krili obležati na tleh. Akrobacija se je posrečila in kril si nisem polomil — maturo sem kljub temu naredil. Jata me ni izorgla — le zaznamovala me je in mi zažugala s prstom. Namesto ponosnega poraza sem požel jalovo zmagovalje.

JUŽNO KITAJSKO MORJE

Kako sem pisal »Vzhodno linijo«?

Knjiga »Vzhodna linija« (MK 1976) je vsa sad moje mladosti. Pisati sem jo začel pri dvaindvajsetih letih, objavil pa sem jo pri štiriindvajsetih. Nastala pa je takole:

Augusta 1973. leta sem se izkrcal z ladje Litija in po nekaj mesecih dokaj brezskrbnega in brezdelnega življenja na suhem mi je začelo zmanjkovati na morju zasluženega denarja. Ker me na barko ni več nikalo, sem se spomladi 1974. leta zaposlil kot prevzemalec odpadnih kovin v kranjski podružnici mariborske Surovine. Podružnica je ostala brez delavcev, potem ko so malone vse pozaprti, ker so prodajali odpadni baker v Italijo, dobilec pa spravljali v svoj žep. Že po dveh mesecih pa so me v Surovini odpustili (zaradi slabih plač smo organizirali štrajk, mene pa so obtožili pobudništva) in spet sem ostal na cesti. Odpovedal sem stanovanje v Kranju in se preselil na Jesenice, v bližino matičnega štedilnika. Da pa me ne bi moj strogi oče obtožil brezdelnosti in parazitstva, sem si pri sestrični Ireni sposodil pisalni stroj in se lotil pisanja potopisa s plovbe okoli sveta. Nobenih zapiskov nisem imel, nobenih fotografij, le na svoj (slab) spomin sem se moral zanašati, zato mi je delo šlo od rok počasi in z muko, saj sem v dveh mesecih spravlil skupaj samo 70 strani. Tekstu sem dal naslov »Čez sedem morij« in ga poslal v kranjski Glas. Čez dva tedna sem telefoniral na uredništvo in Anton Miklavčič, tedanji urednik Glasa, mi je rekel: da mu je stvar všeč in da jo bo objavil, rekel pa je

tudi, da je škoda, da nisem teksta malo bolj obdelal in fabuliral, saj bi lahko nastal iz njega še zanimiv pustolovni roman. To mi je dalo misliti in ko sem na Miklavčičevo povabilo čez nekaj dni prišel osebnostno na uredništvo, da bi se domenil za honorar in podpisal pogodbo, sem mu »Čez sedem morij« kratkoma spulil iz rok in jih začel literarno preoblikovati. To sem delal kar se da preprosto: kar je v potopisu dišalo po lepoumju, sem izločil in na novo oblikoval — iz tega sem naredil »Vzhodno linijo« — potopisni plevel pa sem pod naslovom »S potovanja okoli sveta« ponovno poslal Miklavčiču v Glas. Torej — dve muhi na mah!

Potopisa sem se torej znebil. Kaj pa z »Vzhodno linijo«? Ostro oko in spretno pero sta žurnalistu že dovolj, za pisatelja je to premalo, celo za začetnika, kot sem bil takrat jaz. Pa sem si rekel: Pošljimo v Anteno, pa bo kar bo, mogoče mi bodo objavili v nadaljevanjih. V Anteni sem dotlej anonimno še objavil nekaj kratkih zgodb »ki jih piše življenje«, občasno pa sem prebiral tudi Antene romanescne nadaljevanke, ki so jih pisali že kar afirmirani pisci: Dolenc, Sattler, Švabič, Božič, Marodič, Gaborovičeva, Rožanc, Rozman...

Izteklo se je dobro, bolje kot bi si takle neizobražen podeželski fante, ki se sili med pisatelje, celo v sanjah mogel predstavljati. Niko Grafenauer, literarni urednik Antene, mi je pisal, »da je tekst prav dober in da objava v Anteni sploh ni vprašanje«, k sebi v svojo pisarno na Gradišču 4 pa me je povabil celo sam direktor trusta Pavliha-Antena Ludvik Burger, mi polaskal, da je »Vzhodna linija« prebral na dušek, pohvalil moj »mnogoobetojači« talent, toda... »Vaš tekst ima eno veliko napako: črnogled je, nima pozitivnega junaka, dela reklamo za brezcilnost in potepuštvu, je družbeno destruktiven in bi utegnil negativno vplivati na doraščajočo mladino, ki je med bralci Antene pač v večini.«

Kljub temu mi jo ponudil podpis pogodbe in petsto starih jurjev na roko. Petsto jurjev! To je bil takrat velik denar, toliko sem zaslužil na barki v treh mesecih trdega dela. — Pa se sušo sem imel v žepu!

»No?«
»Nič — ne bom podpisal. Vrnite mi rokopiše — bom objavil drugje.«
»Če se vam zdi honorar prenižek...«

Ne, honorar se mi res ni zdel prenizek. Kolikor bi dobil v Anteni, ne bom dobil nikjer, to sem dobro vedel. Bil sem v enakem položaju kot pred meseci na Glasu: urednik slabega časopisa hvali tekst, ki se mi zdi slab. Torej — prodajmo ga bolje. Ta plebejska, visokotirajna Antena se mi zdaj ni zdela več dobra, da bi objavljala moje zgodbe. Vzel sem iz Antene in poslal v Mladino. Mladina sicer nima tako visoke naklade kot Antena, je pa zato večjega formata, tiskana na boljsem papirju in je sploh resna revija za resne bralce, v katero pišejo resni ljudje resne in tehtne sestavke; v taki reviji bi tudi moja povest pridobila na teži, sem si mislil.

V Mladini so mi povest brez pomsleka vzeli — in to me zdaj niti ni več čudilo. Prav tako me ni več presenetilo, ko sem nekega lepega dne dobil pismo od Nika Grafenauerja, v katerem mi predlaga, naj »Vzhodno linijo« razširim in ponudim Mladinski knjigi, ki bi mi jo izdala v knjižni obliki. Odgovoril sem mu, da povesti pač ne bom širil, da pa bi lahko napisal še eno podobno povest o življenju na cesti, tako da bi bili obe povestici ravno dovolj za eno tanko (a ne pretanko) knjižico v zbirki Pota mladih. V kasnejšem pogovoru v prostorih Mladinske knjige se je urednik Janez Mušič s tem strinjal in z obljubo, da bom drugo povest prinesel do pomladi, sem se poslovil.

Tisto pomlad pa sem se zaljubil in ljubezen mi je vzela toliko časa in ustvarjalnih moči, da sem na svoj dolg založbi popolnoma pozabil. Nanj sem se spomnil šele pozimi, ko je ljubezen šla rakom živžgat. V prepričanju, da je delo še najboljši zdravnik za srčne tegobe, sem se takoj po novem letu 1976 za dva meseca zaprl v podnajemniško klet na Bolgarski 9 v Ljubljani in pisal, pisal... Še jest nisem več hodil ven, na malem sobnem kuhališču sem pogreval konzerve in kupal čaj z rumom. (Rum je bil za inspiracijo...) Sredi marca je bila »Zima Serža Polajnjarja« končana in sem jo nesel še toplo na Mladinsko knjigo. Decembra istega leta pa sta obe zgodbi s skupnim naslovom »Vzhodna linija« že izšli. Knjiga je dosegla pri kritiki in občinstvu nekaj srednjega uspeha — in to se mi ni zdelo malo za začetek. Po njenem izidu so se mi odprla vrata revij in časopisov, objavljal sem lahko karkoli in kjerkoli — in pisanje je postalo ena mojih življenjskih zaposlitev.

Z »Vzhodno linijo«, pa naj bo še tako začetniška in slabo pisana, sem postavil temelj vsemu svojemu sedanjemu in prihodnjemu pisanju, ki hoče biti zvesto prepričanju, da je literatura bolj stvar osebnega temperameta in dojemanja sveta (zdravnim kajpak z voljo do oblikovanja), kot pa abstraktnega razuma in literarne izobrazbe. Verjamem: so stvari, ki jih poznam samo jaz in jih le jaz lahko napišem. Ne morem se strinjati z Williamom Faulknerjem, ki je v nekem intervjuju izjavil, da bi pač nekdo drug napisal njegove knjige, če njega ne bi bilo, in da bi tudi Hamleta in Othella napisal kdo drug, če ne bi bilo Shakespeara.

Nihče drug ne bi mogel napisati »Krika in besa«, če ne bi živel Faulknerjevega življenja in če ne bi dojemal sveta na njegov način. Tudi Hamleta ne bi bilo, če ne bi bilo Shakespeara in niti teh skromnih popotnih zapiskov ne bi bilo, če ne bi bilo mene. Pa naj svet traja na milijone let, naj se zmeraj novi in novi ljudje rojevajo vanj, jaz in ti sva zdaj in ne bova nikoli več. Kar sva storila in kar nisva, nič se ne bo ponovilo. In že samo zaradi tega je vredno živeti to življenje. Neponovljivi smo in vse kar storimo ali ne storimo, vse kar mislimo in sanjamo, je neponovljivo. Minljivo in neponovljivo! In ko izrekam ta svet, ko oblikujem v besede svoja premišljevanja in doživljanja, delam to z zavestjo, da mi bo nekoč (morda že jutri, morda čez petdeset let) prst zamašila usta. Kaj če morda vesolju samo moj glas še manjka, da se ne zruši vase? Kaj če nekemu človeku, ki se išče v knjigah, manjka ravno moja knjiga, da bi se našel v njej?

(SE NADALJUJE)

— Kaj naj drugega počnem v takem pustem času? Zdaj ni več tako pust čas, ko ti hodiš klavir igrati! Veš, da mnogo mislim, kaj bo iz tebe...

— Ti boš pa pesmi pisala in boš postala pesnica, umetnica!
— Lahko bi jaz svoje pesmi recitala, ti pa bi vmes za povezoval igral na klavir. — Njemu se je zataknilo.

— Kako drugače, kako čudovito zveni slovenščina iz tvojih ust. Tako mi postaja šele jasno, kako me taka šola odtujaše materinščini...

— Slovenščino hočejo pregnati, a je ne bodo. Mnogo je ljudi, ki se borijo proti temu potujčevanju. Gotovo si že slišal o onih...

— Po naših koroških gozdovih so tudi partizani! — je dejal odkrito.

— Zaigraj še kaj! O vojni midva ne govoriva.

Kar naenkrat pa se je vsulo iz njega:

— Mojega očeta so lani oktobra vtaknili v kacet, brata in sestro pa odgnali!

11.

SENCA KLJUKASTEGA KRIŽA se vedno bolj zgošča nad dijakovo glavo... Začetek drugega tedna po božičnih počitnicah ga doleti usodna brzokavka.

Bere s trepetajočimi ustnicami:

»Dedi, teta in stric mrtvi. Pridi na pogreb! Pismo sledi. Mati.«
Z ginevačjo prisotnostjo ne ve, ali sloni ob oknu na zevajočem hodniku, kjer ga je ujel dežurni, ali se nabada na grozo hudih sanj...

Prepadi pred njim, brezna okoli njega, padajoče zvezde se bližajo, da ga zdrobe. V trenutku so usta napolnjena z zavreliimi slinami...

VALENTIN POLANŠEK

70

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

— Kaj se je pripetilo?

Dežurni opazi dijakovo stisko.

Popolje ga, na pol podprtega, v dežurno sobo. Telegram je padel na tla. Dežurni ga prebere.

— Moje sožalje! Bodi močan! Vsi moramo biti sproti močni, če vse krog nas popada! Jemati moramo moč iz sebe. Moj oče je padel lani na fronti. Babico je v Beljaku bomba ubila. Ne smemo omahnuti. Samo trdi se bodo pretolčki skozi usodni čas! Dijak ni dojemal besed dežurnega.

Ko se je spet ujel, je dežurni nadaljeval:

— Dirce v tem času ne bo dosegljiv. Ker je pa to poseben dopust, lahko tudi dežurni vzgojitelj odloči. Zletim k njemu. V jedilnici je. Ti počakaj zaenkrat tu! — V dijakovi glavi se je lomilo: Dedi? Kateri dedi? Ali hišni? Mamin oči? Ali...? Kaj se je zgodilo?

Dežurni je spet tu.

— Takoj k vzgojitelju. Če bo vse prav, se lahko že ob šestih odpelješ! Torej čez dobroturo...

Medtem si je dijak od kraja opomogel.

Še isti večer je proti 22. uri prisopihal vlak v trg. Vse je bilo zatemnjeno. Niti žalostni svet se ni videl. Sama žalost je težila na mladem človeku. Žalost ima svojo strašansko težo.

Pri sorodnici je izvedel za kruto dejstvo: Pradedu in stara teta pa stric so...

V trgu pri sorodnici je prenočil.

Ničesar ni mogel jesti.

Huda in dolga je bila noč. V polsnu je bežal skozi krvave ognje, ki so se plazili za njim... V presledkih se je zrušil iz morečih sanj in znova jok. Vtaknil je glavo pod odejo in tiho jokal za svojim pradedom in onima dvema.

Zjutraj se je pojavila mama. Vsa v črnem.

Na občino sta šla s sinom.

»Občinski človek mora biti zraven, pa sosed in ti in jaz, da potrdimo resnico, kdo so mrtveci. Oh ti sirota dedej, devetdeset let stari, pa tako smrt dočakati!« Mamin glas je bil trd in neizpros.

Sin še ni čul takega materinega slasu. Zdel se mu je celo napadalen in očitajoč.

»Kaj bi razširjevali neresnico, da so dedej hoteli uiti! Dedej, ki so po dveh palicah hodili! S sanmi so jih vlekli od doma. In stric je bil bolehen! Zakaj so jih tako grdo pokončili?«

Materino tarmanje je bilo predirljivo.

Občinski tajnik Tržnar je bil kmalu nared in se je podal z materjo in s sinom na dolgo pot v zimo in sosednjsko strmino.

Spotoma je fant šele izvedel od matere, da so se po Novem letu domači preselili v Prisoje v nekdanjo tetino hišico. Terezini ljudje, ki so prebivali doslej že nekaj let v tem poslopju, pa so se preselili obratno v Sosednje na Priševo domačijo, ker so bili sorodniki pregnanih domačinov. Tako je čuden slučaj nanesel, da se dijakovi svojci niso zadrževali na bivšem domu ob času, ko so v bajtnem hlevu Nemci izvrševali svoj krvniški posel.

— Če bi bili doma v bajti, bi še nas pobili! — se je tresla mati.

Dijaka je zeblo od zunaj in znotraj.

(nadaljevanje)

TANGENTE
OB BOROVEM ROMANU
»ODLOŽENI«

(IZPISI IZ DNEVNIKA)

»Satan v škofovskem ornatu.« se mi je utrnila misel. »Satan v škofovskem ornatu mašo bere.« so misli prehajale v ritmu, »črna maša slepega sovraštva... Štirideset mučenikov pa zapuščena katedrala.« se je prebujala v meni stara krščanska mistika, že zdavnaj odložena in pozabljena v šolskih klopetih, kjer nam je profesor Slapar vplel v možgane katekizem, dogmatiko in zgodovino svete in edino zveličavne katoliške cerkve, govoril o ljubezni do bližnjega, pa četudi bi bil tvoj sovražnik, a je žal med vojno sam pozabil na ta nauk krščanske ljubezni in se postavil ob usodni uri za biti ali ne biti slovenskega naroda na sovražniško stran, ker je tako zahtevala vrhovna cerkvena avtoriteta — satan s papeško tiaro na glavi, papež Pij XII., ki bi ga italijanski pesnik Dante, ko bi živel v naših časih, prav gotovo poštal v zadnji krog pekla in z njim še vrsto drugih cerkvenih dostojanstvenikov, kakor so bili škofje: ljubljanski Rožman, goriški Margotti in tržaški Santin, le da slednja dva pri nižji duhovščini v slovenskih goriških in tržaških župnijah nista mogla uveljaviti papežev in svoje volje, ker je večina stala na strani ljudstva in celo aktivno podpirala njegov osvo-

bodilni boj. Prej sta se opirala na italijansko fašistično in potem na nemško nasilje nad primorskim ljudstvom, zdaj na anglo-ameriško okupacijsko oblast. Tudi ta je zdaj s civilno policijo na Santinovo zahtevo, naj snamejo s škofenjskega zvonika jugoslovansko zastavo s petokrako, zagrešila svoj prvi krvavi zločin. »Kdor k ubijanju poziva, sam ubija,« sem slišal v sebi verz iz biblijskih usedlin in nato: »Voda Jordana nikoli zločina s tvoje duše ne izmije, satan v škofovskem ornatu. Božja velinca je v ljudskih rokah,« so se krušili zvečer iz mene drobci verzov iz biblijskih usedlin in dobivali novo vsebino. »Gadji zarod, ne boš pobegnil pred jezo ljudstva. Ljudstvo ve, kaj zdravo zrno je, kaj plevel. Gumno očistilo bo plev in jih sežgalo,« sem zvečer na papir pred seboj pisal te drobce, kakor da jih piše roka sama od sebe, nisem se pa mogel zbrati, da bi iz teh drobcev nastala celota — pesem, ki jo navadno rodi en sam tak drobec, kadar ga začutiš in zaslišiš v sebi.

»Santini črni angeli,« kakor je stari opajski komunist Pahor maloprev v pogovoru pred Fonjevo gostilno imenoval civilne policiste, čerine, ki so streljali pred škofenjsko cerkvijo v množico, ki je branila vrhove v cerkev, so se mi prav tako vrinili v vrstice, ki sem jih nepovezano pisal na papir kakor brez medsebojne zveze: »Satan v škofovskem ornatu mašo bere, črni angeli njegovi na zelenih kamionih krožijo po mestu po tržaških cestah kot znanilci smrti... Črna smrt v svobodo ljudstva strelja... V Škedenju ob cerkvenem zidu padajo pod streli žrtve... Ne ubijaj! Kdor ubija, bo kriv sodb...«

Tisto noč nisem mogel dolgo zaspati. V mislih sem se sprehajal po Škedenju, po tem tržaškem predmestju na griču južno od Trsta. Zanj sem slišal še večkrat kot otrok, saj se je v Škedenju zadnjih štirinajst let prejšnjega stoletja in vse do prve svetovne vojne zival znoj nekdanjih jesenjskih plavzarjev, pa tudi martinarijev in valjavcev. Škedenjska železarna je bila vendar del jesenjske železarne. Bila je njen otrok, ki je zrasel iz ugasih plavžev — savskega in javorniškega. Moj stari oče javorniški plavžar Miha Klinar bi verjetno po letu 1905, ko je ugasnil tudi javorniški plavž, ali pa že prej moral v Trst, kakor so morali tja že leta 1897 savski plavžarji, ko je Kranjska indu-

strijska družba prižgala svoj prvi škedenjski plavž. Najbrž bi potem mene sploh ne bilo. Tako pa se je moj ded po očetovi strani baje prav po uspehi prvi preizkušnji novega plavža v Škedenju po vrnitvi preveč postavljaj pri tekmovalju pitja piva, s katerim je skupino javorniških plavzarjev nagradila tovarniška gospoda. Baje je zmagal v »tekmi«, da bo popil cel sodeček piva. Menda je stal ves ta čas v mrzli vodi, da je lažje sproti spuščal svojo. Vse to je srečno preстал, mehur mu ni počil, pa tudi prijel se ga ni prehudu. Zato pa si je nakopal pljučnico in — umrl. Zapustil je vdovo in dva sina. Prvemu je bilo pet let, drugemu eno leto. Ta, drugi sin je bil moj oče. Po materini želji naj bi študiral in postal duhovnik, a se je vpisal na pravo, potem pa se zaljubil v mojo mamo in se leta 1920 oženil. Dve leti kasneje sem se rodil jaz. Mojemu drugemu dedu je bilo ob mojem rojstvu že več kakor trideset let. Tudi on je imel za seboj v mladih letih vihravo pot, preden ga je usoda odločila v začetku devetdesetih let v savsko tovarno. Rodil se je leta 1859 kot nezakonski sin Ane Triplat iz Most pri Žirovnici. Na mater se ni mogel navezati, ker ga je pustila v »reji« pri sorodnikih, sama pa je odšla v Trst, dokler se ni srečala z nekim Černetom in mu rodila še enega sina. Temu je usoda namenila drugačno, bogatejšo usodo kakor mojemu staremu očetu po mami. Postal je blejski hotelir »Pri Petranu«, medtem ko je moj ded ali oča, kakor sem mu pravil, po Černetu podedoval samo priimek Černe in se s tem priimkom napotil v svet za ukom in za kruhom, najprej v Celovec, kjer se je izučil za ključavničarja, nato pa v Nemčijo vse tja do Hamburga, kjer ga je zaježalo, da bi prišel v Ameriko. Vkrčal se je na ladjo kot slepi potnik, a na svojo srečo (ali pa tudi nesrečo) ni imel sreče. Odkril so ga in ga zaprli. Tam pa se je srečal z nemškimi socialisti in postal sam socialist, ko so ga »po šubi« poslali v Avstrijo. V Inomestu (tako je pravil Innsbrucku), potem pa v Solnogradu (tako je pravil Salzburgu) je našel zavajalstvo in tam tudi prvi praznovalec leta 1890 svoj prvi maj. Z vojsko so jih hoteli razgnati. Nadnje so poslali vojake, po narodnosti Čehe. Te pa so pridobili prav slovenski delavci, da delavskega praznovanja niso razgnali.

(SE NADALJUJE)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet občinske skupščine Radovljica je na 43. seji 5. aprila obravnaval predlog družbenega plana občine Radovljica 1981-1985, ki ga je dal v potrditev in sprejem občinski skupščini. V razpravi je bil tudi osnutek odloka o komunalni dejavnosti, predlog dopolnitve družbenega dogovora o štipendijski politiki in predlog odloka o začasnem proračunu občine za prve tri mesece v primeru vojne teji vojni proračun. Na seji so imenovali člane komisije za potrditev zaključnega računa davkov občanov za leto 1982.

Odbor za družbeno planiranje zbora združenega dela občinske skupščine Radovljica je na seji 6. aprila opravil konstituantno, nato pa obravnaval predloge in pripombe k spremembam osnutka družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1981-1985, ki so bile podane na javnih razpravah v mesecu februarju in marcu.

Na tretji seji odbora za proračun in finance zbora združenega dela občinske skupščine Radovljica so 7. aprila obravnavali predlog odloka o posebnem občinskem davku za zagotavljanje sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v radovljiški občini do leta 1985.

Na zadnji marčevski seji občinskega komiteja ZKS Radovljica so se nekateri člani komiteja v razpravi o učinkovitosti dela in organizacijski ustreznosti osnovnih organizacij ZK zavzeli za smelejše ukrepe pri reševanju teh problemov. Na osnovi ocen so ugotovili, da manjše osnovne organizacije, ki štejejo tri do štiri člane niso učinkovite, pogostokrat so nesklepčne in zato tudi nedelavne. Predlagali so, da se takšne maloštevilne osnovne organizacije ukinejo, člani ZK iz teh organizacij pa bi se združili v posebno osnovno organizacijo, morda tudi pod nazivom »malo gospodarstvo«, če gre za manjše obrtniške delovne skupnosti.

Občinska konferenca ZSMS Radovljica je na seji 7. aprila sprejela ocene obrambnih načrtov osnovnih organizacij ZSMS v občini in finančno poročilo OK ZSMS za leto 1982. Na seji so sprejeli sklepe o organizaciji sprejema zvezne štafete, ki prispe v radovljiško občino 14. maja okoli 11. ure. Sočasno so se dogovorili tudi o času in poteh lokalnih štafet. Spregovorili so o pripravah na mladinske delovne akcije v letu 1983, ki zanekekrat še ne potekajo po pričakovanju. Dogovorili so se, naj bi se iz vsake osnovne organizacije prijavila vsaj dva brigadirja. Sprejeli so tudi več sklepov o majskih prireditvah in sprejemanju v ZSMS ter o pripravah na volitve v KO SZDL, kjer naj se mladi vključijo kot delegati ZSMS.

V veliki sejni dvorani občinske skupščine Radovljica je bila 8. aprila tretja konferenca članic Ljubljanske banke TBG-Poslovne enote Radovljica. Delegati so sprejeli ugotovitveni sklep o sprejemu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko Temeljno banko Gorenjske Kranj in poročilo o uresničevanju načrta srednjeročnega plana v letu 1982. Potrdili so oblikovanje in razporejanje skupno ustvarjenega dohodka v združene sklade po zaključnem računu za leto 1982, dali pobudo za dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v Temeljno banko Gorenjske Kranj in statuta te banke. Sprejeli so samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah in obveznostih, potrdili imenovanje predsednika in članov kolegijskega poslovnega organa TGB in sprejeli plan prihodkov in odhodkov LB - Združene banke za leto 1983. Sprejeli so tudi sklep o združevanju v rezervni sklad in sklad solidarne odgovornosti, samoupravni sporazum o pogojih zagotavljanja dopolnilnih sredstev članicam LB ter dopolnilno dogovora o uresničevanju skupne politike in planov bank, združenih v LB v letu 1983. Opravili so tudi nadomestne volitve članov sveta varčevalcev.

Na prvi letošnji seji programskega sveta lokalne radijske postaje Triglav Jesenice so delegati jeseniške in radovljiške občine v navzočnosti predsednikov OK SZDL obeh občin presojali izvajanje programskih nalog LRP Triglav v letu 1982 in ugotovili, da so radijski delavci kljub izredno težkim delovnim pogojem in zastareli tehnični opremljeni svoje naloge opravili v celoti in v zadovoljstvo poslušalcev iz obeh občin. Dogovorili so se o programu dela programskega sveta za leto 1983 in o načinu sprejemanja aneksa k samoupravnemu sporazumu o svobodni menjavi dela z LRP Triglav, ki predvideva nov način financiranja, o čemer pa se bodo morali izreči vsi podpisniki sporazuma.

Na četrti seji obeh zborov skupščine Izobraževalne skupnosti Radovljica 31. marca so delegati sprejeli zaključni račun in poročilo o uresničevanju programskih nalog skupnosti v letu 1982. Obravnavali so osnutek finančnega načrta skupnosti za leto 1983 in potrdili samoupravni sporazum o usmerjeni družbeni izgradnji soseske Center Lesce. Sprejeli so tudi družbeni dogovor o organizirani preskrbi osnovnih in srednjih šol z učbeniki. Razpravljali so ponovno o osnutku samoupravnega sporazuma o ustanovitvi delovne skupnosti strokovne službe SIS in njenem statutu.

Na seji organizacijskega odbora za pripravo srečanja Gorenjska-Beograd so se 4. aprila v prostorih skupščine občine Radovljica dogovorili o spremembi datuma obiska Beograda. Ta naj bi bil že od 18. do 20. maja. Glavne prireditve, na katerih bi gostiteljem predstavili gorenjske gospodarske, turistične, kulturne in druge za goste zanimive zmogljivosti, bodo v hotelu Jugoslavija. Na seji so se dogovorili o obsegu prireditve in finančnih kritjih programskih stroškov.

Razprava o osnutku zakona o invalidsko pokojninskem zavarovanju poteka v vseh okoljih družbenopolitičnih organizacijah in SIS radovljiške občine. Kaže, da je zanimanje za novi zakon izredno veliko, kar pa ne preseneča. V radovljiški občini je namreč na 13.744 aktivnih občanov kar 2.520 starostnih, 1.427 invalidskih, 1.320 družinskih in 340 kmečkih upokoencev. Zaradi nizkih pokojnin prejema v občini kar 528 upokoencev varstveni dodatek.

Sekretariat organizacijskega odbora za pripravo in izvedbo IV. delovnega tekmovanja voznikov, avtomobilistikov in avtoelektrikarjev Gorenjske je za to prireditev, ki bo 14. maja na Bledu, na seji prejšnji teden sprejel podroben program in finančni načrt. Kljub zahtevni organizaciji in stroškom tekmovanja bodo znašali odhodki le okoli 313.500 din. Prihodke v isti višini namerava ustvariti z reklamno dejavnostjo, prispevki skupščin oz. sindikatov gorenjskih občin ter s štartnino nastopajočih tekmovalcev. Štartnina bo znašala letos 1200 din.

Po zaključnem računu kopališkega odbora pri KS Radovljica so znašali dohodki od radovljiškega letnega kopališča v letu 1982 skupaj 995.554 din, kar je za 42% več kot predlani. Dohodki od kampa so znašali lani le 520.735 din, kar pa je 26% manj kot leta 1981.

Od 29. do 31. marca so v vseh uličnih in vaških odborih SZDL na zborih občanov neposredno volili delegate v skupščino krajevne skupnosti Radovljica ter v druge skupščinske organe. Sočasno so organizirali tudi javno razpravo o osnutku zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

V šolskem letu 1981/82 je bilo v osnovne šole vključeno v radovljiški občini 3.755 učencev, od teh v Radovljici 1.232, na Bledu 879, v Bohinjski Bistrici 559, v Lescah 358, v Lipnici 338 in v Gorjah 317 učencev. V osnovno šolo Matevž Langus je bilo vključenih 73 učencev.

Krajevna organizacija ZB NOV Lesce, v kateri je še 177 članov, je na letni skupščini 22. marca ob udeležbi več kot 100 članov pregledala enoletno delo. V razpravi so ugotovili, da je bilo delo izvršnega odbora in drugih teles dobro in da so borci prisotni tudi v delu SZDL in krajevni samoupravi zlasti na področju SLO in zbiranju gradiva za kroniko NOB. Z Radovljico so reševali zdravstveno varstvo,

zdraviliško in počitniško dopustovanje, predvsem pa so bili aktivni v organiziranju raznih spominskih svečanosti. V razpravi so opozorili na naloge, ki čakajo člane ZBZ NOV v boju za uresničevanje Titovega izročila, v odločnem nasprotovanju slehernim poskusom nacionalizma, šovinizma in razdiranja enotnosti. Tudi v kraju samem se zavzemajo za enotna stališča in združevanje vseh občanov v enotnih društvi in organizacijah.

Konec prejšnjega meseca oz. na prvi spomladanski dan 21. marca je Ljubljanska banka - Temeljna banka Gorenjske odprla svojo poslovalnico tudi v Elanu Begunje. V prostorih nekdanjega servisa smuči bo poslovalnica omogočala delavcem Elana vso denarno poslovanje, vključno tudi za kupce. Poslovalnica je odprta vsak dan od 7. ure do 14.30, ob sredah do 10.30, na plačilne dneve pa do 16. ure.

V marcu je izšla prva letošnja številka informacijskega glasila OK ZSMS Radovljica Mladinec. Posvečena je mladinskim delovnim akcijam, problematiki zaposlovanja, študentiranja in usmerjenega izobraževanja ter delu organov in osnovnih organizacij ZSMS v občini. Za bogato in pestro vsebino Mladince skrbi 11-članski uredniški odbor z glavno urednico Brigito Žizek.

Od 10. do 17. aprila poteka II. poletna akademija za staro glasbo v prostorih Glasbene šole Radovljica. Posamezne razrede za kljunasto flavto in komorno glasbo vodi Klemen Ramovž, za baročno violino in komorno glasbo Gertraud Gameraith iz ZR Nemčije, za čembalo in generalni bas pa Lucy Hallman Russell iz ZR Nemčije. Dopoldne je pouk za udeležence akademije, popoldne pa nastopajo v Radovljici in na Bledu.

Komisija za kulturo pri predsedstvu OK ZSMS Radovljica v programu za leto 1983 predvideva organizacijo filmske gledališča, ki naj bi delovalo pri Kinu Radovljica. Načrtujejo pet filmskih predstav z različno tematiko, razgovore s filmskimi kritiki, igralci in kulturnimi delavci. Želijo vključiti čimveč mladih pa tudi odrasle, zato bodo razpisali abonmaje.

Ansambel bratov Avsenik, ki letos praznuje 30-letnico ustanovitve in uspešnega nastopanja doma in v tujini, je priredil jubilejni praznični koncert 8. aprila zvečer v športni dvorani na Bledu. Ob množični udeležbi najvišjih družbenopolitičnih, kulturnih in drugih javnih delavcev, predstavnikov domačih in tujih diskografskih hiš ter številnih ljubiteljev Avsenikovih skladb je bila na koncertu tudi svečana podelitev odlikovanj in priznanj bratoma Vilku in Slavku Avsenik. Izmenjena so bila pozornostna in častna darila. Zaradi velikega zanimanja in želje delovnih ljudi in občanov je bil poseben njim namenjen koncert v tej dvorani že v četrtek, 7. aprila, zvečer, za katerega je dal pobudo občinski svet ZSS Radovljica.

Zaradi razumevanja vodstva in sveta osnovne šole dr. Janez Mencinger v Bohinjski Bistrici so se v začetku leta z osnovno organizacijo ZSMS Bohinjska Bistrica dogovorili o koriščenju šolske telovadnice v rekreacijske namene. Mladi igrajo košarko in mali nogomet, kaj drugega pa zaradi množičnega obiska ni bilo mogoče organizirati.

Na marčevski seji muzejske galerijskega odbora pri Kulturni skupnosti Radovljica so pregledali predloge za letošnje razstavno dejavnost na območju občine Radovljica. Razen v Šivčevi hiši v Radovljici bodo po programu Kulturne skupnosti redne sezone razstave v Festivalni dvorani in v šoli na Bledu ter v domu Joža Ažman in v šoli v Bohinjski Bistrici. Problem, ki močno otežuje program galerijske dejavnosti, so razstavnine likovnikom, za katere pa ni dovolj denarja. Prav tako niso zadovoljni, ker Kulturna skupnost Slovenije ne vrednoti enako galerijske dejavnosti v občini Radovljica kot v drugih slovenskih občinah. Že več let namreč odbija sofinanciranje, kar pa zaradi turistične pomena razstav v radovljiški občini ni v prid predstavitvi naše kulturne ustvarjalnosti tujcem.

PARTIZANSKA TEHNIKA PRVE GRUPE ODREDOV

V četrtek, 7. aprila, je bila na Mišacah v KS Srednja Dobrava spominska komemorativna svečanost ob 40-letnici tragičnega dogodka, ko so Nemci zaradi izdajstva uničili partizansko tehniko »METO«. Komemorativne slovesnosti so se udeležili predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz občin Radovljica, Jesenice in Ljubljana-Šiška, predstavniki sosednjih krajevnih skupnosti, učenci osnovne šole Stane Žagar iz Lipnice in drugi. Kulturni program so izvajali učenci osnovne šole Stane Žagar iz Lipnice, govor pa je imel predsednik občinskega odbora ZBZ NOV Radovljica Slavko Staroverski-Metod.

Govornik je med drugim dejal: Štab prve grupe odredov je v drugi polovici 1942. leta sprejel odlok o ustanovitvi partizanske tehnike »METO«, katero je vodil Adolf Arigler-Bodina iz Ljubljane. Delovala je pod zelo težkimi pogoji nad Jamnikom na Jelovici, zato so jo premestili v vas Mišace v hišo aktivista OF Cirila Pečnika-Pogljana. V Pečnikovi hiši v hlevu je bil že od spomladi 1942. leta izdelan bunker, v katerem so občasno bivali borci. Pred vselitvijo tehnike je v bunkerju nekaj časa deloval rajonski komite KPS Kropa in tudi poveljstvo prve grupe odredov. Dne 11. decembra 1942 je bila tehnika »METO« pod vodstvom Adolfa Ariglerja-Bodina premeščena z Jelovice na Mišace. Tehnika je delovala v bunkerju v kleti pod hlevom. Napravljena je bila tako, da so bila vrata v klet zazidana. Ob steni so bile postavljene police za jabolka, da je bila zabrisana vsaka sled. Vhod v bunker je bil skozi jaski v hlevu nad bunkerjem. Malo »kletno« okno je

zakrivala skladovnica drv. V tehniki so razmnoževali »Slovenski poročevalci«, »Ljudsko pravico«, »Našo ženo«, brošure in razne letake. V času delovanja tehnike je bilo napisano okoli 6.800 izvodov razne literature. Vso literaturo, pošto in material je kurir Ivan Pogačnik-Ivko raznašal na določena mesta-javke. Z javk so naprej prenašali material kurirji in aktivisti Janko Bergant, Anton Mohorič-Šiška, Ivan Bertonec-Johan in drugi. S potrebnim materialom sta tehniko oskrbovala aktivista Jože Luznar-Tilen iz Lipnice in Matija Rešk-Volbenk iz Karne gorice.

Zadnje dni delovanja tehnike se je v tiskarni, na poti s seje oblastnega komiteja KPS za Gorenjsko, zadržal tudi sekretar okrožnega komiteja KPS Jesenice Karel Preželj. Ko so v tehniki usodnega 7. aprila 1943 tiskali »Našo ženo«, so vdrl v vas Nemci. Izdajalec, gospodarjev prijatelj, je izdal prijatelja in z njim seveda tudi tehniko. Nemci so vdrl v Pečnikovo hišo in tehniko. V

bunkerju sta bila ubita Karel Preželj z Jesenic in tehnik Viktor Juška-Bine iz Trsta. Ranjenega kurirja Ivana Pogačnika-Ivka so Nemci odpeljali v Begunje na zasliševanje in mučenje. Še isti dan je gestapo v Kranju na postaji aretirale gospodarja hiše Cirila Pečnika-Pogljana. Tudi Cirila Pečnika so Nemci odpeljali v Begunje na mučenje. Njegovo ženo Kristo in dva majhna otroka, Milana in Slavko, so odpeljali v internacijo v Weisenburg na Bavarsko. Kurirja Pogačnika in

gospodarja Pečnika so s šestimi talci Nemci 28. aprila 1943. leta ustrelili v Poljanski dolini.

Tako je bila partizanska tehnika »METO« 7. aprila 1943. leta uničena. Ustanovljenih pa je bilo več novih tehnik, ki so nenehno tiskale razno gradivo, ki je dvigalo zavest ljudi v boju proti okupatorju in domačim izdajalcem.

Komemorativno prireditev je organiziral krajevni odbor ZB NOV Srednja Dobrava.

Ciril Rozman

PROGRAMSKA KONFERENCA KO ZRVS PODNART

V nedeljo, 10. aprila, dopoldne je bila v domu AMD Podnart programska konferenca krajevne organizacije zveze rezervnih vojaških starešin Podnart. Člani so na konferenci ocenili delo v preteklem letu in ugotovili, da je bilo zelo uspešno.

Imeli so predavanja o protidesantskem in protiterorističnem delovanju po konceptu SLO in družbene samozasčite, predavanje o notranji in zunanje politični situaciji, orientacijsko-taktični pohod s preverjanjem teoretičnega znanja in streljanja. Udeležili so se tehničnega zbora na Bohinjski Beli. Posamezni člani so sodelovali na partizanskem taboru heroja Tončka, ki se ga vsako leto udeležijo vsi učenci sedmih razredov osnovnih šol radovljiške občine. Udeležili so se srečanja članov ZRVS v republiškem centru v Poljčah in počastitev 30-letnice

ZRVSJ. 29. novembra so v Podnartu razvili prapor ZRVS Podnart. Pridobili so 43 novih naročnikov za revijo Naša obramba. Sodelovali so na tekmovanju »po poti heroja Kebeta« itd.

V letu 1983 načrtujejo še več aktivnosti. Udeležili se bodo predavanj: ocena gospodarske, politične in varnostne situacije v občini; bojno delovanje naših oboroženih sil na začasno zasedenih ozemljih; subverzivno delovanje sovražnih obveščevalnih služb in emigracije v njihovi funkciji ter nalog družbene samozasčite v tej zvezi. Imeli bodo

orientacijski pohod z reševanjem topografskih in taktičnih nalog, preverjanje znanja iz gradiva, ki ga objavlja Naša obramba in streljanje.

V maju bodo v svoji organizaciji imeli tekmovanje v streljanju s pištolo, najboljši pa se bodo v juniju udeležili odprtega strelskega tekmovanja z avtomatsko puško in pištolo, ki ga bo organizirala občinska konferenca ZRVS Radovljica. Formirali bodo tudi svojo ekipo za pohod »po poti heroja Kebeta«. Tekmovali bodo na tradicionalnem odbojkar-skem turnirju in kurirskem smuku. Nadaljevali bodo z akcijo »Naša obramba v vsako družino«, ker v krajevni skupnosti v 63 hišah še niso naročeni na to revijo.

Na konferenci so sprejeli tudi nova pravila KO ZRVS Podnart in bili seznanjeni s sklepi občinske programske konference ZRVS Radovljica. Zadolžili so predsedstvo, da dolgoletne delovne člane predlaga za razna priznanja in odlikovanja.

Ciril Rozman

Dopisujte

V ŽELEZARJA

ŽELEZAR

11

OB 30-LETNICI SMRTI BORISA KIDRIČA STRATEG SOCIALISTIČNEGA GOSPODARSTVA

Božidar Jakac: Boris Kidrič, sepia 20. 9. 1943

Eno najvidnejših imen naše revolucije in jugoslovanskega delavskega gibanja v predvojnem, medvojnem in tudi v povojnem obdobju socialistične graditve je Boris Kidrič. Bil je partijski aktivist, organizator revolucije, državnik in ploden marksistični teoretik, ki se je pretežno ukvarjal z ekonomskimi problemi socializma.

Njegova teoretična razmišljanja so danes še kako aktualna prav zaradi številnih nerešenih vprašanj socialistične ekonomije in politike. Boris Kidrič je že več kot pred tridesetimi leti odprl vrsto pomembnih vprašanj socialističnega gospodarstva. Pisal je o transformaciji državne lastnine v družbeno, razvijal teorijo o problemih blagovne proizvodnje v socializmu, zavedajoč se vseh pozitivnih in negativnih vidikov tržnega gospodarstva.

Boris Kidrič je bil marksist, revolucionar in politik, bil je človek, ki je revolucionarno teorijo spretno prenašal v prakso, ki je imel izredno sposobnost resnega ocenjevanja gospodarskih in političnih dogodkov. Njegova življenjska pot je bila kratka (umrl je v 41. letu starosti), vendar izjemno plodna. Živel je kratko, toda boril se je dolgo, kakor da bi čutil, da je čas za njegovo revolucionarno ustvarjalnost odmerjen. Kidričovo plemenito in junaško srce je prenehalo biti sredi velikega boja, kateremu je stal na čelu zvrnato in z vsemi svojimi silami delal za nadaljnji socialistični razvoj, svobodo in neodvisnost.

ORGANIZATOR IN MISLEC

Boris Kidrič pa ni bil samo borec. »Bil je«, kakor je rekel tovariš Edvard Kardelj, »ustvarjalec, organizator in mislec, ki je dajal neprecenljiv prispevek idejnemu trasiranju naše revolucije in naše socialistične poti. Njegovo ljudsko srce komunist in revolucionarja ni poznalo meja. Bilo je za človeka, ne glede na jezik in raso. Boris Kidrič je čvrsto stopal po širokih obzorjih humanizma in socialističnega internacionalizma in ravno zato je lahko toliko prispeval jugoslovanski socialistični skupnosti...« Boris Kidrič je bil eden od pobudnikov Osvobodilne fronte, pravi Josip Vidmar, »ki jo je ustvarila in dvignila partija. Kidrič, kot predstavnik partije, pa je OF realiziral. V načinu, kako je to svojo nalogo izpolnil, se kaže njegova velikanska kreativna sila, njegova nepopisna energija, ki pa je bila hkrati povezana z globokim humanizmom in globokim smislom za človeško srce, za človeške odnose do najsvetejših stvari življenja. Tako je ustvaril OF, v kateri se zavzelo za osnovno idejo ni prav nič izgubila od vrha do najnižjih plasti našega prebivalstva; nasprotno: naše prebivalstvo se je zavedalo, da gre v boj za življenje in smrt, zmeraj je bilo pripravljeno da-

ti svoje življenje za ideje, za katere se je slovenski narod dvignil, za idejo svobode...«

ČLOVEK DELA IN IZJEMNE ENERGIJE

Obujajoč spomine na Borisa Kidriča je Božidar Jakac dejal, da je že v Rogu na bazi 20 slišal od tovariša karakteristiko o njem. Nekdo je takrat rekel: »To je naš motor, človek dela, človek energije. Kidričeva mi-

sel je bila zmeraj pri delu. Takrat, zlasti če je imel še kakšno posebno delo, je tudi vse tiste ljudi okrog sebe, ki jih je sicer poznal, pa jih ni potreboval, enostavno spregledal. Nekateri so mu to zamerili, toda to je bilo napak, zakaj za tem je bil spet neverjetno pozoren. Znal je spoštovati človeka, s katerim je govoril, in njegov odnos je bil izredno prijazen. Tak je bil tudi z menoj in v njem sem čutil dobesedno prijatelja...«

... Bil je človek, ki je imel izjemen občutek za umetnost. Tudi moje delo je spoštoval, kar mi je bilo še posebej drago. Srečanje z njim je bilo vedno veliko doživetje. Natančno je povedal situacijo, kakršna je bila, brez vseh olepšav. Spomin nanj je spomin na človeka, ki je bil po srcu plemenit, po volji pa neverjetne energije, na človeka, ki je v tej pretirani delavnosti tudi zgorel. Poslednjič sem gledal njegov obraz, ko je ležal v dvorani Filharmonije mrtev, samotni, čeprav je okrog hodila dolga, nepretrgana procesija spoštovalcev in občudovalcev. Ta zadnji portret, ki sem ga narisal, je zame dragocen spomin na velikega moža, ki nam danes še zmerom, hudo manjka...«

Kidričev takratni vrstnik, pokojni Boris Zihel, v svojih spominih piše o predvojnem partijskem delovanju. »... S Kidričem sva se seznanila na poljanski gimnaziji. Kot skojevca sva začela sodelovati 1929. leta, v letu, ki je bilo za komunistično partijo in nasploh za revolucionarno delavsko gibanje sila težko. To je bilo prvo leto proslule šestojanuarske diktature. Že v novembru tega leta je Kidrič padel v roke policiji. Bil je obsojen na eno leto zapora, od koder se je vrnil na jesen 1930. Ko se je Kidrič vrnil iz zapora, smo se nekoč zbrali pri njem; bil je tudi Tone Tomšič, bil je pokojni Samo Dostal in jaz. Kidrič nam je sporočil, da smo sprejeti v partijo. Od tistega časa je potekalo naše skupno delo v okviru partije.«

ZGOREL PRI DELU

... Kidrič je začel delati na gospodarskem sistemu Jugoslavije nekeje v začetku petdesetih let, se spominja njegov takratni sodelavec Vlado Begović. »V tem času se je začela tudi njegova bolezen, vendar je kljubovalno delal, kot da bi bil popolnoma zdrav. Leta 1952 je na 6. kongresu ZKJ, čeravno se je njegova bolezen že močno razširila, nastopal z vso zavzetostjo, govoreč prav o novem gospodarskem sistemu. V tem času je vzporedno z njim delala tudi strokovna ekipa, delo pa je vodil gospodarski svet. Ko je že ležal v bolnišnici dr. Dragiša Nišović v Beogradu, smo mu morali, tako kot je zah-

teval, pošiljati informacije v skrajšani obliki celo v bolniško posteljo.

Čeprav se je bolezen vse bolj razširjala na vse organe, je še vedno delal in delal. Izgubil je sluh. Vse informacije smo mu morali dajati pisмено, on pa nam je vračal svoje opombe, mnenja in predloge. Le-te sem zatem oblikoval, on pa jih je spet popravljal in mi jih vračal, da smo jih dostavljali gospodarskemu svetu. Njegovo intenzivno delo je trajalo vse do smrti. Čeprav je trpel velike bolečine, je vse premagoval z veliko energijo. Čutil je, da se mu bliža konec. Toda z delom ni prenehal. O sami smrti ni govoril, čeprav bi lahko iz njegovih pogledov sklepali tudi na to. Delo s Kidričem je bilo naporno, ni bilo pa težko. Ni bilo težko, ker smo vselej delali skupno. Z drugimi besedami: Kidrič je bil povsod udeležen. Zanj ni bilo določenega delovnega časa. Če so bile naloge, smo bili vsi pripravljeni delati, ne glede na čas in utrujenost. Z njim je bilo kljub temu lepo delati, pri nalogah je bil vselej natančen. Vedel si, od kod izhajaš, kam greš, kje si...«

Toda, kot pravi Tone Vidmar Luka, ki je bil takrat na službovanju v Beogradu in je sodeloval z njim — pozno v noč je gorela luč v oknu palače gospodarskega sveta v Beogradu, gorela je, dokler ni Boris Kidrič sam na delu dogorel. Izguba tega velikega moža je bila za našo družbo, za vse naše narode in narodnosti nenadomestljiva. Pretresen ob veliki izgubi iskrenega tovariša in soborca je nad grobnico narodnih herojev v Ljubljani ob njegovem pokopu 14. aprila 1953. leta pred 200.000 delovnimi ljudmi in občani iz vse države tovariš Tito, ko se je poslavljaj od Borisa Kidriča, med drugim dejal:

»Tvoja izguba je za nas nenadomestljiva. Ne more te zamenjati noben posameznik, tebe lahko zamenja samo celoten kolektiv. Tovariš Boris! S teboj so naši narodi izgubili svojega velikega sina. Naši narodi ti mnogo dolgujejo, zato so si v znak priznanja tebi vsadili v svoja srca spomin na tvojo herojsko osebnost, ki bo ostala vedno.«

Pripravi: S. Nikolić

UČINKOVITOST V SAMOUPRAVNEM IN DRUŽBENOPOLITIČNEM DELU

V prizadevanjih za doseganje nove kakovosti v samoupravnih in družbenopolitičnih odnosih je potrebno še marsikaj storiti za večjo učinkovitost samoupravnega in družbenopolitičnega delovanja.

Rezultate samoupravnega in družbenopolitičnega delovanja ne moremo sicer meriti kvantitativno, ker gre pač za družbene procese in odnose, vendar dosežane izkušnje dokazujejo, da z nekaterimi uveljavljenimi oblikami in metodami dela ne bo mogoče doseči razvitejših samoupravnih in družbenopolitičnih odnosov.

To pomeni, da je potrebno spreminjati in domisliti takšne oblike in metode samoupravnega in družbenopolitičnega delovanja, ki bodo zagotavljale večjo učinkovitost v sprejemanju dogovorov in odločitev ter ustvarjalno udeležbo v uresničevanju nalog v samoupravnih in družbenopolitičnih praksi. Iz tega izhaja tudi spoznanje, da je potrebno oblikovati nov tip sodobnega družbenopolitičnega delavca (aktivista), ki se bo na ustvarjalni način boril tudi za uresničevanje nalog in na demokratičen način sprejetih sklepov, stališč in dogovorov. Imeti mora aktiven odnos do vseh vprašanj in problemov v družbi, povezanost z ljudmi in njihovimi interesi. Moralne vrline morajo biti vodilo njegovega ravnanja in delovanja. Poleg tega mora imeti tudi razvit čut moralne in politične odgovornosti za izpolnjevanje sprejetih stališč in nalog.

Za vse to pa je potrebna akcijska usposobljenost družbenopolitičnih delavcev, osebni zgled in znanje, da bi bili sposobni v slehernem delovnem in življenjskem okolju analizirati razmere in ustrezno ukrepati brez sklicevanja na kakršnokoli avtoriteto. Člani ZKS lahko nastopajo ne le z močjo prepričevanja, znanja, argumentov, ampak predvsem z vsestranskim in aktivnim delovanjem v samoupravnem in družbenopolitičnem življenju. Takšen način dela družbenopolitičnih delavcev in vseh udeležencev v samoupravnem in družbenopolitičnem življenju bi seveda morali vsestransko razvijati in bogatiti.

Danes je dovolj razvito spoznanje o tem, da samoupravno in družbenopolitično življenje poraja nova vprašanja, dileme in probleme, ki terjajo tudi nove odgovore. Vse to pa je potrebno doumeti in ovrednotiti, da bi lahko oblikovali ustrezne odgovore ter uporabili takšne oblike in metode dela, s katerimi bomo lahko dosegli večjo učinkovitost v razvijanju samoupravnih odnosov na vseh področjih družbenopolitičnega življenja.

Za primer lahko navedemo samo sestanke, ki so najbolj razvita oblika

in metoda samoupravnega in družbenopolitičnega delovanja, ki pa največkrat ne dajejo pravih učinkov. Mnogi sestanki so pripravljeni brez jasno določenega cilja, so stereotipni, formalno zastavljeni, časovno predolgi, splošni ter pogosto brez dialoga in nakazanih rešitev. Vse to poraja med udeleženci sestankov nezadovoljstvo, pasivnost, nervoznost in formalno izpolnjevanje dolžnosti. Toda tudi glede sestankov se počasi vendarle spreminja na bolje. Boljša izvedba te najbolj razvite oblike in metode samoupravnega in družbenopolitičnega delovanja pa ne more priti sama po sebi. Zato je potreben trud, dobra priprava in organizacija sestanka, ustvarjalna udeležba nosilcev in udeležencev pri iskanju rešitev in oblikovanju skupnih stališč, dogovorov in odločitev. Vse preveč je še prisotna praksa, da se samoupravno in družbenopolitično delovanje omejuje le na sestanke, pogovore in posvetovanja.

Te oblike (seja, sestanki itd.) samoupravnega in družbenopolitičnega delovanja morajo biti le mesto za dogovor za ustvarjalno, aktivno in revolucionarno delovanje v spreminjanju in usmerjanju samoupravnega in družbenopolitičnega prakse. V tem smislu je potrebno končno v večjem obsegu preiti od samega spoznanja k realizaciji, od besed k dejanjem in iz sejinj sob k ljudem, delu, akcijam... Samo z večjo aktivnostjo je mogoče doseči večjo učinkovitost v razvijanju samoupravnih in družbenopolitičnih procesov in odnosov.

S težnjo po večji racionalizaciji dela in učinkovitosti v samoupravnem in družbenopolitičnem delovanju bi lahko med drugim omejevali in odpravljali tudi nezadovoljstvo, nergastvo, subjektivno kritiko in druge slabosti, ki spremljajo neustrezne oblike in metode dela v našem samoupravnem in družbenopolitičnem življenju. Za dosego višjega ter vsestranskega razvitega samoupravnega in družbenopolitičnega življenja pa bo vendarle potrebno spreminjati in domisliti takšne oblike in metode, ki bodo zagotavljale večjo učinkovitost dela, večje dosežke, vsestransko aktivnost, pa tudi ustvarjalnost in kreativnost. Vse to pa omogoča lažje in hitrejše doseganje ciljev, ki jih želimo doseči na sedanji in za prihodnjo stopnjo razvoja naše socialistične samoupravne družbe.

Srečko Krč

V SOBOTO PROSLAVA OB MEDNARODNEM DNEVU INVALIDOV

Vsako leto prvo pomladansko nedeljo invalidi praznujejo svoj praznik. Člani društva invalidov Jesenice ta dan počastijo z vsakoletno proslavo, na katero povabijo vse člane, njihove svojce in tudi druge občane. Letošnja proslava bo v soboto, 16. aprila, ob 17. uri v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

V kulturnem programu bodo sodelovali: moški oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica—Brezniča, folklorna skupina Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela in dramska skupina DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela, ki se bo predstavila z veseligr Vdova Rošinka.

Po končani proslavi bo družabno srečanje v domu Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela. Na proslavo in srečanje vabijo čimveč članov društva, svojcev in drugih občanov. Iz Gornjesavske doline bo

na proslavo peljal tudi posebni avtobus z odhodom ob 16.15 iz Kranjske gore

V soboto bo Društvo invalidov Jesenice organiziralo tudi prijateljska športna srečanja invalidov v kegljanju na asfaltu, streljanju in šahu. Sodeloval bodo ekipe invalidskih športnih društev in društev invalidov s področja Gorenjske ter pobratenih društev Ravne na Koroškem in Murska Sobota. Začetek tekmovalni bo ob 8. uri.

J. R.

OB DNEVU ŽELEZNIČARJEV LOKOMOTIVA PUHA

Pisk lokomotive napoveduje, da je vlak že blizu. Glej, je že na ovinku. Se že vidi! Ha, kako je smešna od spredaj. Kakor bi gledal v obraz kakšnega marsovca. Luči so kot oči, spodaj je oblikovana kot usta. Hej, kaj se mi ni nasmehnila?

»Lokomotiva, me slišiš?«
»Slišim, slišim, kaj te ne bi!«
»Poglej čudo, z lokomotivo se še nisem pogovarjala.«
»Jaz tudi ne s človekom. Pa kaj zato! Vse mora enkrat biti prvič. Kako ti je ime?«

»Meni Pika. Pa tebi?«
»Oh, mene kliči kar Puha. Tako mi pravijo prijatelji.«

»Kaj imaš tudi prijatelje? Sem mislila, da so vlaki le navadni stroji.«

»Stroji, stroji... Ko bi ti vedela, kako je biti taka lokomotiva, kot sem jaz. Vlečem potniški vlak od Jesenice do Ljubljane in nazaj. Vsak centimeter tirov že poznam. Nič novega ni. Ko na postaji počivam z drugimi vlaki, mi pripovedujejo o svojih doživetjih. Zeleni vlak, na primer. Bil je v Rimu, Berlinu, Madridu! Kako rada bi šla z njim. Joj!«

»Ne pritožuj se, no! Ti pa zato voziš mene, vesele ljudi, ne pa kakih moretjih poslovnežev kot domišljavi zeleni vlak. Pa, tudi njemu bo postalo dolgčas, saj vozi vedno po eni poti. Pa še toliko daljša je.«

»Oh, ko bi ti vedela, kakšna je danes mladina na vlakih. Skačejo po mojih vagonih, odpirajo okna, da mi prepiha vso notranjost, lepijo žvečilne gume po meni, nihče več ne pazi name. Še odrasli ne. Resda me kdaj kdo počedi, kakšna čistička, a to ni dovolj. In za tako delo sem si morala pridobiti toliko izobrazbe.«

»Izobrazba? Ti me pa presenečaš. Izobražen vlak!«

»Nikar se ne čudi, kam pa prideš danes brez šol. Kaj vse je treba znati

v mojem poklicu. Vedeti moram, kdaj je treba na drugi tir, kaj moram storiti, če strojevodja pritisne na ta ali oni gumb. Paziti moram, da ne zletim s proge. Današnja hitrost ni več tako majhna. Včasih, tako smo se učili pri zgodovini, so vlaki vozili kakih 30 kilometrov na uro. Takrat so se morali naučiti predvsem to, kako se požira premog in piha dim. Ne pa danes...!«

»Nehaj stokati, slišiš! Pa imaš vendar kaj lepega v življenju?«

»Lepega? O, seveda. Ni lepšega kot so obdelana polja, pa gozdovi ob progi. Teh se nikdar ne naveličam. Pa veselje tistih malčkov, ki se prvič peljejo z mano, to je prav lepo. Veliko lepše, kot vožnja po mestu ali celo pod zemljo. Saj sem slišala, da se tam nekje v Ameriki vozijo celo pod zemljo.«

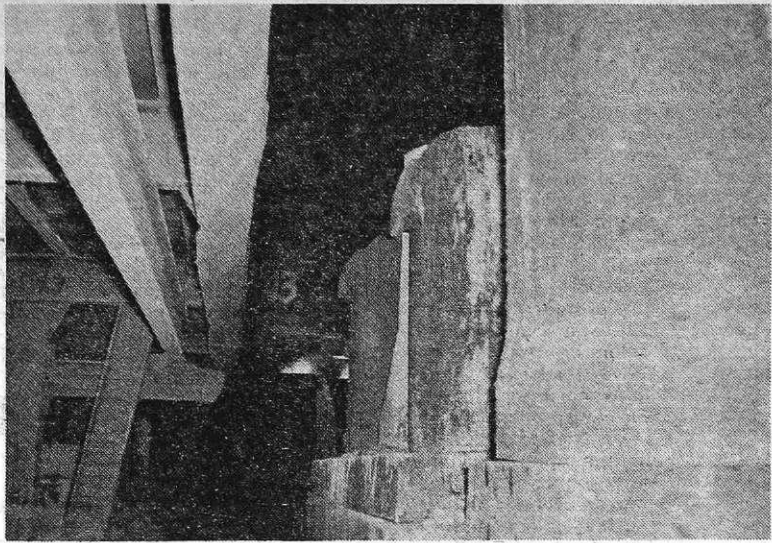
»No vidiš! Vsaka stvar, vsak poklic ima svojo slabo in dobro stran. Ne misli samo na slabo, pa ti bo lepše.«

»Hja... Saj res. Ampak včasih mi je tako dolgčas. Veš, lepo se je pogovarjati s kakšnim človekom. Sedaj sem kar boljše volje. Oooo, škoda! Odpravnik kaže na odhod. Posloviti se moram. Hvala ti, ker si bila tako prijazna z mano. Pridi še na postajo, ko bom jaz tukaj. Adijo!«

In je odstopihala. Zdelo se mi je, kot da se mi je v slovo še enkrat nasmehnila.

Polona Bešter, 8. a
OŠ Gorenjskega odreda

Žirovnica

V livni jami (foto S. Kokalj)

SREČANJE ZBOROV GORENJSKE V RADOVLJICI

Navadili smo se že, da je gorenjska zveza pevskih zborov vsako leto pripravila dva koncerta. Vsaka od občinskih zvez je določila dva svoja zbora, vedno pa je sodeloval tudi kakšen zbor iz zamejske Koroške. Letos bo drugače, saj so se nekoliko posušili tudi finančni viri kulturnih organizacij. Število nastopajočih so skrčile za polovico in se odločile za en sam koncert.

Ta bo 15. aprila ob 19.30 v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici. Nastopili bodo moški zbori: LEK Mengeš, DKD SOLIDARNOST Kamnik, KPD ZASIP, mešani zbori PEKO Trzin, ISKRA Kranj, ANTON JOBST Žiri in ženski zbor MILKO ŠKOBERNE DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Vodijo jih Janez Močnik, Ivica Ropas, Janez Bole, Saša Frelj-Mišo, Marko Studen, Slobodan Poljanšek in Igor Majcen. Razen jeseniškega in zasipskega zbora so drugi poslušalci radovljiškega območja razmeroma slabo znani, zato organizatorji pričakujejo, da bodo vzbudili dodatno zanimanje.

PESTRO DELO LITERARNEGA KROŽKA

V literarnem krožku v osnovni šoli 16. december Mojstrana se srečuje predvsem tisti, ki imamo radi slovensko besedo, književnost, ki se zanimamo za film, gledališče in ki poskušamo sem ter tja tudi sami kaj ustvariti.

Delo krožka je zanimivo in raznovrstno. Tudi letos smo izvedli že precej nalog iz programa, ki smo si ga zastavili na začetku leta. Poleg sodelovanja recitatorjev na različnih praznikih smo ob 100-letnici delovanja šole na Dovjem izdali glasilo Glas Peričnika z osnovno temo: Naša šola nekoč in danes. Skušali smo zbrati spomine in dokumente o šoli pred sto leti in takratno delo šole primerjati z današnjim.

Poseben uspeh smo dosegli na tekmovalstvu za Finžgarjevo bralno značko. Vedno več učencev posega po dobri knjigi in na šoli imamo že več kot 80 % tekmovalcev za bralno značko. Zelo prijetno smo preživeli 8. februar – kulturni praznik. Bralci so dobili značke, najbolj pridni pa plakete in knjižna darila – roman Ilke Vašte o Prešernu. Enkratno je bil tudi pogovor s psihologom in pisateljem Vidom Pečjakom.

Že prej smo dobro preštudirali nekatere zgodbe in romane Vida Pečjaka in pogovor s pisateljem je bil zares sproščen in zanimiv. Ugotovili smo, da nas človekova prihodnost zelo zanima in pisatelj se je čutil našim resnim vprašanjem o usodi človeka v atomski dobi.

»Človek z upanjem in strahom pričakuje, kaj bo še prišlo,« nam je dejal. Pripovedoval nam je o nastanku zgodbe »Dreček in trije marsovečki«, nas krožkarje pa so najbolj zanimala znanstveno fantastične črtice Kam je izginila Ema Lauš in Tretje življenje.

Pogovarjali smo se o skrbi za človekovo okolje in o človekovem odnosu do prihodnosti.

OBNOVLJENO DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE KS SAVA

Na pobodo občinske zveze prijateljev mladine Jesenice so se 21. marca sestali aktivisti DPM Sava Sava. Na tej seji je bil izvoljen nov upravni odbor in delegati v posamezne komisije pri občinski zvezi prijateljev mladine.

Na svoji prvi delovni seji 6. aprila je upravni odbor razpravljal o problemu članstva v krajevni skupnosti. Člani upravnega odbora so namreč ugotovili, da je delo v DPM Sava dokaj zamrlo in zato tudi pridobivanje novih članov ni teklo tako, kot bi moralo. Prva naloga novoizvoljenega upravnega odbora je, da pridobi nove člane oziroma aktivira že včlanjene krajanje.

V prihodnjih dneh se bodo mladi KS Sava oglašali po domovih krajanov s pristopnimi izjavami.

VABIMO VSE KRAJANE, DA SE VČLANIJO V DPM SAVA IN S

SVOJIM ČLANSTVOM IN MINIMALNO LETNO ČLANARINO 20 DINARJEV PRIPOMOREJO K BOLJŠEMU DELU DPM SAVA ZA OTROKE IN Z OTROKI!

Člani upravnega odbora so sprejeli tudi sklep, da se oblikujeta komisija za letovanje in komisija za varstvo družine, katerih glavna naloga je zaposlitev otrok med šolskimi počitnicami.

Upravni odbor DPM Sava
Jesenice

VEČJI POUDAREK BOGATEJŠI VSEBINI PROGRAMOV V OKVIRU OBČINSKE ZVEZE DPM JESENICE

V ponedeljek, 11. aprila, so se na občnem zboru zbrali delegati občinske zveze društev prijateljev mladine jeseniške občine. Pregledali so dejavnost od leta 1978 dalje, kajti od takrat ni bilo občnega zbora zaradi najrazličnejših objektivnih pa tudi subjektivnih vzrokov. Čeprav je bilo v tem obdobju čutili padec aktivnosti je bilo iz podanih poročil in razprave moč ugotoviti, da je bila dejavnost, ki je predvsem namenjena organiziranemu delu z mladimi, vendarle bogata in pestra.

Društva prijateljev mladine delujejo v vseh krajevnih skupnostih jeseniške občine, razen v Planini pod Golico, kjer ga tudi v zadnjem obdobju niso uspeli ustanoviti. V okviru zveze deluje več komisij, in sicer za varstvo otroka in družine, pionirska komisija, komisija za letovanje, gradbena komisija in komisija za družbeni nadzor.

V tem obdobju so še posebno pozornost namenjali otroškemu letovišču v Novigradu, ki je še edino tovrstno letovišče za otroke iz jeseniške občine. Vsako leto ob morju letuje več kot 1000 otrok, v zadnjih letih pa so v tem letovišču začeli organizirati tudi šolo v naravi. V lanskem letu so letovišče zaradi dotrajanosti začeli temeljito obnavljati. Zaradi pomanjkanja denarja pri občinski zvezi je v okviru družbenopolitičnih organizacij jeseniške občine, predvsem OK SZDL, stekla širša akcija. Posebna komisija v okviru OK SZDL je na podlagi pregleda in ugotovitev začela s sanacijo letovišča. V to se je aktivno vključil tudi izvršni svet Skupščine občine Jesenice, ki je prislusnil problemom občinske zveze in tudi poiskal vire financiranja za začetek obnove, ki se bo v naslednjih letih nadaljevala. Ob tem je jasno, da so posamezni objekti, posebno hišice, v zelo slabem stanju in jih bo treba postopoma zamenjati, opravi pa bo treba še vrsto drugih del in seveda poskrbeti za rednejše vzdrževanje.

V okviru občinske zveze oziroma društev v krajevnih skupnostih poteka še dve obsežnejši akciji, in sicer novoletne prireditve s prihodom dedka Mraza in obdaritvijo otrok ter Kurirčkova pošta, ki dobiva v zadnjih letih vse večji pomen.

V okviru dejavnosti pionirske komisije pa potekajo razne prireditve, tekmovalja, akcije, skrb za okolje, razstave, dopisovanja v glasilo, še posebno skrb pa je namenjena sodelovanju z borci NOV.

Omeniti velja še nekatere akcije. Občinska zveza DPM se je vključila v akcijo za prizadete ob potresu v Italiji in darovala 30 odev, uspešno so izvedli akcijo prodaje znamk za pionirski dom v Dolenjskih toplicah in še bi lahko naštevali.

Razprava na občnem zboru je bila kljub začetnemu molku delegatov iz posameznih društev v nadaljevanju le pestra in razgibana. Spregovorili so tudi o domu na Poljanah, ki ga upravlja občinska zveza DPM. Čeprav je na lepem kraju, je dom neizkoriščen. Obstaja vrsta možnosti, kako bi lahko na tem kraju pripravili različne prireditve za mlade. Zavzeli so se za izdelavo programa o namenu doma, ki je prav tako potreben temeljite obnove.

Več pozornosti so namenili tudi letovišču v Novigradu, predvsem zagotovitvi sredstev za nadaljnjo obnovo in kar najcenejšemu letovanju otrok ob morju. O stalnem zagotavljanju sredstev pripravljajo posebni samoupravni sporazumi. Z vsebino in namenom bo potrebno podrobno seznaniti vse delovne ljudi v združenem delu, kajti le tako bodo lahko razumeli namen te akcije za nemoteno upravljanje letovišča, ki je, kot smo že poudarili, edini tovrstni objekt za otroke iz jeseniške občine ob morju. V akciji zagotavljanja denarja bo tudi naprej aktivno sodeloval in po svojih močeh pomagal izvršni svet Skupščine občine Jesenice.

V razpravi so se dotaknili tudi programov za vzgojo, varstvo in razvedrilo predšolskih in šolskih otrok v posameznih krajevnih skupnostih, urejanja igrišč, saj so sedanja navadno le v okviru vrtcev. Programi morajo biti vsebinsko bogatejši, za mlade je treba poskrbeti tudi v času počitnic, ko so vse prevečkrat prepuščeni sami sebi, to pa vodi marsikdaj na stranpota, katerih tudi v jeseniški občini ni manj.

Prav tako so menili, naj praznovanje dedka Mraza ne bo le osredotočeno na obdaritev otrok, temveč naj se zagotovi čimveč privlačnih prireditev, ki naj trajajo ves december. Tudi druge prireditve je potrebno večkrat organizirati, ne le nekajkrat na leto.

V razpravi je bilo slišati tudi nekaj besed o delu posameznih društev, kjer prav tako poteka dosti bogata dejavnost, v nekaterih društvih večja, druge pa manjša. Menili so, da je uspešna dejavnost občinske zveze odvisna predvsem od dela in aktivnosti društev. Kot je bilo moč ugotoviti iz razprav, dela in volje ne manj

ka, tako da je pričakovati v prihodnje še večjo aktivnost. V okviru občinske zveze bo v prihodnje delovala tudi komisija za prireditve, ki bo imela še posebno pomembno in odgovorno nalogo, da pripravi čimveč prireditev za mlade.

Na občnem zboru so za novo predsednico občinske zveze DPM Jesenice izvolili Hildo Zgonc, za podpredsednika pa Slavka Mežka. Prav tako

so izvolili tudi nove člane izvršnega odbora in posameznih komisij.

Ob zaključku so podelili še priznanja občinske zveze DPM, ki so jih za dolgoletno aktivno delo v društvih prejeli: Franc Cerkovnik, Verica Gartner in Rezka Delavec iz KS Dovje – Mojstrana, Janko Veber iz KS Hrušica, Nada Tavčar in Zlata Višnar iz KS Plavž, Anton Klinar, Marija Šinkovec in Jožica Krivec iz KS Podmežakla in Čvetka Huber iz KS Žirovnica.

Zlate značke republiške zveze DPM so prejeli: Hilda Zgonc iz KS Plavž, Anton Dežman iz KS Žirovnica in Franc Pesjak iz KS Plavž. Spominsko knjižno nagrado pa je prejela Minka Pesjak.

J. Rabič

»ŽENSKA PRIHODNOSTI« NA DOVJEM

Člani dramske skupine pri KUD Jaka Rabič Dovje-Mojstrana so v nedeljo, 10. aprila, poskrbeli za prijeten kulturni dogodek v svoji krajevni skupnosti. V dvorani kulturnega doma na Dovjem so uprizorili komedijo Mire Miheličeve ŽENSKA PRIHODNOSTI. Ob tem velja poudariti, da je to gledališko delo sicer napisano za večji oder in ima naslov Dan žena ter opisuje življenje in položaj žensk v stari Grčiji, danes in v prihodnosti.

Člani dramske skupine so se odločili za delno spremembo, in sicer so prikazali komičen in zabaven položaj, ki bi nastal, če bi v prihodnosti moškim zavladaile ženske.

V nedeljo so člani dramske skupine dvakrat predstavili komedijo domačim ljubiteljem gledaliških predstav. Pristrčen aplavz je bil najlepši dokaz, da so uspeli in seveda po dolgih letih mrtvila ponovno prebili led na področju gledališke dejavnosti. Ob sicer pestri in raznoliki dejavnosti kulturnega društva delo v dramski sekciji ni hotelo zažveti. Pred leti so na tem odru z velikim uspehom igrali priljubljene ljudske igre, potem pa je zanimanje za to vrsto kulturnega delovanja plahnelo iz leta v leto. Vsaka kriza je enkrat mimo in tako je v okviru kulturnega društva tudi dramska sekcija dobila nove člane in kar je še posebno spodbudno, to so mladi igralci, ki brez dvoma še veliko obetajo. Na premieri v nedeljo popoldne jim je sicer manjkala izkušenost, vendar so se s sproščenim nastopom dobro vživeli v komične vloge, ki jih je zahteval scenarij.

VESELOIGRA VDOVA ROŠLINKA ZA DELAVCE TOZD IN DELOVNIH SKUPNOSTI ŽELEZARNE

Komisija za kulturo in izobraževanje pri izvršnem odboru sindikata Železarne organizira za člane kolektiva in njihove svoje ogle veseloigre Vdova Rošlinka v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku v izvedbi dramskega odseka DPD Svoboda F. Mencinger Javornik-Koroška Bela.

PREDSTAVA BO 21. APRILA OB 19. URL.
Vstopnine ni! Pridite, prijetno se boste razvedrili!

SREČANJE S PESNICO SAŠO VEGRI

Lenoba je trdoživa bolezen. Zavoljo nje nismo lani besedice napisali o zanimivem obisku pisateljice Brede Smolnikarjeve in slikarja Marjana Mančka na naši šoli. Zanašali smo se drug na drugega, čas pa je tekkel... Tovariš nas je prosil, opozarjal, mi pa nič. Zdaj nas je sram.

Tudi tokrat nam je vlak že skoraj odpeljal, saj je kulturni praznik za nami, a bomo nekaj vendarle povedali o naši dragi gostji, pesnici Saši Vegri. Predstavlja se nam je proslavi ob letošnjem kulturnem prazniku. Povedala nam je, da vsak človek v življenju prebere vsaj nekaj knjig. Primerjala je pisatelja s slovitim športnikom in menila, da je le-ta stara leta ponavadi pozabljen, pisci knjig pa ostanejo še stoletja v spominu bralcev, ko prebirajo njihove knjige.

Po proslavi smo se ji zahvalili s šopkom rož. Nato smo se zbrali v učilnici za slovenski jezik, kjer nam je pesnica odgovarjala na številna vprašanja. Med drugim smo zvedeli tudi, da je včasih pisala ponoči, zdaj pa v zgodnjih jutranjih urah. Zanimalo nas je, zakaj si je nadela psevdonim Saša Vegri. Odgovorila nam je zelo zanimivo: »Ko sem prvič nšla tiskati svoje pesmi, nisem vedela, kako naj se podpisem. Med potjo sem se spomnila svojega nekdanjega prijatelja Saša Vegrija, ki so ga med bombardiranjem Beograda ubili. Ko me je urednik vprašal za podpis, sem mu rekla, napišite kar Saša Vegri; in pri tem je ostalo.«

Nekdo je zastavil še eno za nas zanimivo vprašanje: »Ali ste poznali F. S. Finžgarja?« Zvedeli smo, da ga je kot dedika včasih jutraj srečavala, ko je hodil maševat v trnovsko cerkev. Ko je zvedela, da je pisatelj, ga je takoj vzljubila; še posebno po branju njegove knjige Pod svobodnim soncem. (Zdaj vsi tekmujejo za njegovo bralno značko!)

Na kraju pogovora nas je vse povabila v Pionirsko knjižnico v Ljubljano, mi pa smo jo prosili, naj nas še kdaj obišče...

Maja Plazar, literarni krožek – višja stopnja, osnovna šola Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora

RAZSTAVA RUDOLFA ARHA NA JESENICAH

V soboto, 16. aprila, bodo ob 19. uri v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah s krajšim kulturnim programom, ki ga bodo izvajali učenci Glasbene šole Jesenice, odprli 24. samostojno razstavo slik člana likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar in izredno plodovitega slikarja RUDOLFA ARHA.

Na razstavi bo slikar v svoji značilni tehniki prikazal čez petdeset vrst različnih dreves. Razstava bo za vse ljubitelje likovne umetnosti nadvse zanimiva, še posebno pa priporočamo ogled učencem šol.

Arhova razstava bo v Delavskem domu odprta do vključno 26. aprila vsak dan razen nedelje od 17. do 20. ure in ob ponedeljskih, sredah in petkih dopoldan od 10. do 13. ure.

LETNA KONFERENCA DRUŠTVA UPOKOJENCEV JESENICE

V soboto, 9. aprila, se je kar precejšnje število članov Društva upokojencev Jesenice zbralo na svoji letni delovni konferenci. Kakor običajno so tudi letos navzoče pozdravili pevci društva z vedro in ubrano pesmijo pod vodstvom nove zborovodkinje Mire Mesarič. Konferenco je prišel predsednik Janko Verdnik. Namesto obolelega tajnika društva Joža Veharja je poročilo o delu društva v preteklem letu podal podpredsednik društva Zdravko Pogačnik, ki je med drugim dejal:

»Starost je mladost v jesenskem času. Starost je pač življenjsko dejstvo za vsa družbo oziroma narode sveta. Splošna ugotovitev je, da danes ljudje živijo dalj časa, kot so živel včasih — prav zato nam ne sme biti vseeno, kako starejši ljudje preživljajo jesen življenja. Zlasti ne smejo starejši ljudje imeti občutka, da so v socialistični samoupravni družbeni ureditvi komu v breme. V tej družbi imamo vendar svoje mesto z zagotovljeno materialno osnovo, ki stoni na minulem delu in splošnem standardu, prav tako imamo zagotovljeno tudi zdravstveno varstvo. Delovni ljudje so spoznali, da je mogoče dobro živeti le od dobrega dela, da ni mogoče deliti tistega, česar nismo ustvarili. Delavci v združenem delu se zavedajo, da je v proizvodnih sredstvih, s katerimi ustvarjajo novo vrednost in z njimi gospodarijo, vloženo delo, odpovedovanje in trud generacij, ki zdaj kot upokojenci uživajo sadove svojega dela. Vedo pa tudi, da je treba z dobrim gospodarjenjem iz minulega dela zagotoviti denar za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Seveda ta sredstva niso majhna. V letu 1982 je združeno delo združilo okrog tri tisoč starih milijard dinarjev, v letu 1983 pa bo za to potrebno zbrati kar 400 milijard starih dinarjev več sredstev.

Tesna povezanost delavcev v združenem delu in upokojencev, ki so v njem pustili svoje minulo delo, nas vodi k skupnemu interesu čim uspešnejšega gospodarskega razvoja, ki nam bo omogočil prebroditi sedanje težko stanje in zagotoviti stabilnejše življenje.

Zato upokojitev ne sme biti začetek brezdelja in nesmotnega samotaranja, ampak nasprotno, napravi moramo iz nje začetek obdobja, ko se upokojenec lahko še bolj posveti dejavnostim, ki ga veselijo in jih telesno in duševno zmere, kar tudi odločilno vpliva na ohranitev zdravja in dobrega počutja.

Društvo upokojencev Jesenice je po številu članov najmočnejše med šestimi društvi upokojencev v občini. V društvu je včlanjenih 1.412 upokojencev, od tega 1.210 upokojenih železarjev.

Člani društva prebivajo v krajevnih skupnostih Blejska Dobrava, Sava, Plavž, Hrušica in Planina pod Golico. Zato je delovno področje društva zelo obsežno. V letu 1982 se je na novo vpisalo v društvo 140 članov, umrlo jih je 47 ali toliko kot v letu 1981. Za umrle je bilo izplačano 155.100,00 din vzajemne pomoči.

Društvo vodi 17-članski odbor ter tričlanski nadzorni odbor. V letu 1982 je odbor imel devet rednih in eno izredno sejo. Udeležba na sejah je bila zadovoljiva. Na sejah so razpravljali o 18 problemih, ki so se nanašali na delo društva in celotnega članstva. Celotno delo odbora se odvija v komisijah za posamezna področja aktivnosti članstva.

V letu 1982 je društvo organiziralo kar devet kulturno zabavnih prireditvev in to v počastitev raznih praznikov, ob razstavi ročnih del članic krožka, srečanje 80 in več letnikov, seveda pa niso izpustili pustovanja in silvestrovanja. Pri vseh prireditvah jim je vedno zmanjkalo prostora. Imeli so tudi vinski trigatev, veseli večer, katerega je pripravil glasbenik Franc Košir z ansamblom Oglarji iz Škofje Loke. Ob koncu leta 1982 je bil nad vse uspešen koncert salonskega orkestra pod vodstvom Rada Kleča, v katerem delujejo pedagogi in učenci Glasbene šole Jesenice ter drugi. Velik prispevek h kulturni dejavnosti daje društvu moški zbor, ki ima 24 članov, od tega 14 upokojencev in deset še aktivnih delavcev. Po smrti pevovodja Ulaga je vodstvo zbora prevzel Janez Ponikvar, za njim pa je leto dni vodil zbor Jože Kelvišar. Zaradi težke bolezni je moral odnehati, zbor pa je začasno vodil Franc Jelenc, decembra lani pa je zbor prevzela glasbena pedagoginja Mira Mesarič, kar prav gotovo zagotavlja nadaljnjo kvaliteten rast zbora.

Zbor je zelo aktiven, saj je imel v letu 1982 kar 41 javnih izstopov tako v občini kakor tudi izven nje. Nastopili so na reviji pevskih zborov DU Gorenjske, na republiški reviji zborov DU Slovenije, na jugoslovanskem kongresu gerontologije v

Ljubljani, v domu upokojencev v Brezicah in že osmič na pevskem taboru v Sentvidu pri Stični. Poprečna starost pevcov je 60 let. Trudijo se, da bi v zbor privabili mlajše pevce.

Hvalevredno je tudi delo upokojencev na športnem področju, saj aktivno delujejo v kegljanju na asfaltu, balinanju in streljanju z zračno puško ter šahu. Kegljači so imeli v letu 1982 kar 14 nastopov in so osvojili sedem prvih, štiri druga in dve tretji mesti. Na republiškem prvenstvu DU v Trbovljah so dosegli kot ekipa drugo mesto, med posamezniki pa je bil Tomaž Čufar prvi.

Balinarji so v letu 1982 nastopili na šestih tekmovanjih in dosegli enkrat prvo, enkrat tretje in trikrat četrti mesto. Organizirali so tudi balinarsko tekmovanje v počastitev občinskega praznika.

Šahisti so nastopili samo dvakrat in dosegli enkrat šesto in enkrat deveto mesto.

V letu 1982 so organizirali šest izletov, od tega enega tridnevnega. Skupno se je udeležilo izletov 430 članov in njihovih svojcev, in sicer: v Izolo, ogled novega počitniškega doma DU Slovenije, v Trbovlje, srečanje z upokojenci pobratenege društva upokojencev Trbovlje, tridnevni izlet v Crikvenico in v

Kumrovec, poleg samostojnega izleta, ki so ga organizirale članice krožka ročnih del.

V letu 1982 je v počitniških domovih Zveze društev upokojencev Slovenije koristilo letovanje 88 članov in njihovih svojcev, in sicer v Izoli 71, v Piranu 5 in v Rogaški Slatini 12 članov.

V počitniških domovih Železarne je letovalo 76 članov in njihovih svojcev, in sicer v Crikvenici 34 in v Biogradu na moru 42.

Seveda so upokojenci letovali tudi v domovih drugih delovnih organizacij, za katere pa žal nimamo natančnih podatkov.

Prav gotovo je dejavnost društva tako pestra in tako bogata, da so lahko za vzor ostalim družbenim organizacijam. Poročila niso zajela aktivnosti članov društva upokojencev v raznih drugih organizacijah, v organih krajevnih skupnosti, v delegatskem delovanju, v samoupravnih interesih skupnosti in v zborih občinske skupščine. Tudi o tem bi lahko mnogo govorili, žal pa je bilo za vse to premalo časa in tudi prostora.

Na konferenci so bili navzoči tudi predstavniki drugih društev upokojencev, tako iz Trbovelj, Kranjske gore, Mojstrane, Javornika in Radovljice ter predstavniki krajevne skupnosti Sava, občinske skupščine in predsednik konference sindikatov železarne Jesenice ter predstavnik občinskega sveta zveze sindikatov. Vsi so poudarili, da je delo DU Jesenice zelo plodno in društvu zaželeli tudi v prihodnje veliko delovnih uspehov.

Stane Torkar

OBČINSKO TEKMOVANJE V PROMETU

V ponedeljek, 4. aprila, je bilo v osnovni šoli Gorenjskega odreda v Žirovnici šolsko tekmovanje v prometu. Preizkusili smo se v teoretičnem znanju, spretnosti in praktični vožnji. Iz najbolje uvrščenih tekmovalcev smo izoblikovali štiri ekipe: dve iz mlajših pionirjev in dve iz starejših pionirjev, ki so se udeležili občinskega tekmovanja, ki je bilo v soboto, 9. aprila, dopoldne prav tako v Žirovnici.

Pred startom se je tega dne že eno uro pred startom zbralo sedem ekip iz različnih šol jeseniške občine.

Najprej smo pisali teste, nato pa smo odšli za šolo, kjer je bil start za spretnostno vožnjo. Voziti smo morali mimo raznih ovir, za vsako napako pa so nam sodniki prisodili kazenske točke.

Istočasno je potekala praktična vožnja po cesti. Svoje znanje o prometu smo morali torej tudi praktično pokazati. Tudi tu se je tekmovalcem nabralo precej kazenskih točk.

Šele popoldne se je tekmovanje končalo. Najbolj smo bili razglasitve

rezultatov veseli Žirovničani, saj sta obe naši skupini, starejši in mlajši pionirji, dosegli prvo mesto.

Letos pokalov niso podeljevali, ampak smo dobili denarne nagrade. Lahko se pohvalimo: za ta denar si bomo kupili dve novi kolesi.

Nestrno pa čakamo 23. april, ko bo v Ljubljani republiško prvenstvo. Ker se je med posamezniki najbolje uvrstil Samo Mežnarec, učenec 4. b razreda naše šole, bomo zanj držali pesti, saj upamo, da bo tudi tam dosegel dober uspeh.

Borut Anderle in Matjaž Košelnik
OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica

V NEDELJO »LOV NA LISICO«

V nedeljo, 17. aprila, bo na Pristavi tekmovanje »lov na lisico«, ki ga bo na pobudo sekcije vezistov Gorenjske organiziral radioklub »Železar« Jesenice. Udeleženci se bodo zbrali do 8.30 v prostorih radiokluba v domu Julke in Albin Pibernik na Javorniku. Od tu se bodo s kombijem in lastnimi prevoznimi sredstvi odpeljali na Pristavo, kjer bo ob 9. uri preizkus lisicarjev in lisic.

Start prve skupine bo ob 10. uri. Pri tem bo zanimivo opazovati, kako se s posebnimi napravami išče skrito radioodajno postajo, kar je bila pogosta tema filmov, ki so prikazovali boj z okupatorjem. Na tekmovanju bodo nastopile skupine pionirjev, mladincev, članov in veteranov. Udeležba bo štela tudi za uvrstitev na republiško tekmovanje. Vsem udeležencem bodo podelili diplome skupnosti vezistov NOV Slovenije, najboljši pa bodo prejeli posebno priznanje.

Predvidevajo dobro udeležbo, kar obeta zelo zanimivo prireditev, ki bo v tej organizaciji prvič na Gorenjskem.

Želijo, da bi prerasla v tradicionalno tekmovanje in srečanje radioamaterjev, ki se bodo s tem spominjali na delovanje svojih prednikov vezistov NOV in POS.

ČLANOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV ŽIROVNICA

Člane vabimo na LETNO KONFERENCO, ki bo v nedeljo, 17. aprila, ob 16. uri v dvorani doma upokojencev na Selu.
Odbor DU Žirovnica

DELAVSKA UNIVERZA VIKTOR STRAŽIŠAR JESENICE,
Trg Toneta Čufarja 1, telefon 81072

RAZMNOŽUJE IN TISKA

TEHNIKA: Ofsetni razmnoževalnik s:

- tipkanjem
 - risanjem
 - preslikavanjem na tiskarsko ploščo.
- PAPIR: format od 350x260 mm do 75x105 mm, teža 40–180g/kv.m

OBČINSKO SREČANJE ODRASLIH PEVSKIH ZBOROV

Občinsko srečanje odraslih pevskih zborov »SREČANJE Z NAŠIMI ZBORI '83« bo v petek, 15. aprila, ob 19. uri v dvorani gledališča na Jesenicah. Na srečanju bodo nastopili:

- ZENSKI PEVSKI ZBOR »MILKO ŠKOBERNE« (32 pevk), zborovodja Igor Majcen:
- Jacob Petelin Gallus: PUERI HEBRAEORUM
 - Ubald Vrabec: VSI SO PRIHAJALI
 - Jakob Jez: PRIČAKOVANJE
- MOŠKI PEVSKI ZBOR DOBRANJE UPOKOJENCEV JAVORNIK KOROŠKA BELA (osem pevcov), zborovodja Jakob Veber:
- Pavle Kernjak: SAJ ČI FRAJDA VEČ NA SVIETE
 - Zorko Prelovec: OJ, DOBERDOB
 - H. V. Vogrič: LAHKO NOČ
- MOŠKI PEVSKI ZBOR »MARJAN VODORIVEC« KRANJSKA GORA (19 pevcov), zborovodja Dane Škerlj:
- Matej Bor — Alojz Srebotnjak: BORI
 - Marjan Gabrijelčič: LJUDSKA ŽALOSTINKA (motiv iz Čadrag na Tolminkem)
 - Danilo Bučar: MJE PA KRAJČIČ POSAVA
- MOŠKI PEVSKI ZBOR DRUŠTVA UPOKOJENCEV JESENICE (24 pevcov), zborovodkinja Mira Mesarič:
- Marjan Kozina: POMLAD V SVOBODI
 - Vinko Vodopivec: NA POLJANI
 - Koroška narodna: SE ŽE SVITA, BO DEN
- PEVSKO DRUŠTVO »VINTGAR« BLEJSKA DOBRAVA (25 pevcov), zborovodja Alojz Vengar:
- Alojz Mihelič: POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL
 - Rado Simoniti: PUNČARSKA
 - Anton Foerster: VECERNA AVE
- VOKALNI OKTET DPD SVOBODA »FRANCE PREŠEREN« ŽIROVNICA-BREZNICA, vodja Marjan Jemec:
- Partizanska v priredbi Milka Škoberneta: POČIVA JEZERO V TIHOTI
 - France Marolt: KAJ B' JAZ TEBI DAL
 - Pavle Kernjak: VENČEK VESELIH KOROŠKIH

PROGRAM X. MEDNARODNEGA FESTIVALA AMATERSKEGA FILMA

V dneh 22. in 23. aprila bo na Jesenicah potekal X. mednarodni festival amaterskega filma, na katerem bodo sodelovali filmski ustvarjalci iz vseh jugoslovanskih republik in pokrajin ter iz tujastvala: Avstrije, Italije, Švice, Bolgarije in drugih držav. Program festivala bo potekal takole:

PETEK, 22. aprila, ob 18. uri slavnostna otvoritev s kulturnim programom, ki ga bo izvajal moški vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Breznica in predvajanje izbranih filmov,

SOBOTA, 23. aprila, ob 16. uri predvajanje izbranih filmov, ob 19. uri zaključek festivala s kulturnim programom, ki ga bo izvajal ženski vokalni oktet ženskega pevskega zbora Milko Škoberne, podelitev nagrad in priznanj ter predvajanje nagrajenih filmov.

Vse prireditve bodo v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah.

Za posamezno prireditev je enotna vstopnina 40,00 din. Na festivalu bodo predstavljeni dokumentarni, igrani, planski, animirani in žanrski filmi.

ČLANOM ZB NOV IN VVI

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice obvešča člane in njihove svojce, da se prek krajevnih organizacij ZB NOV in VVI lahko do 15. maja prijavijo za desetdnevni odhiti v Novigradu in na Vodiški planini. Cena oskrbnega dne v Novigradu je:

	sezona	pred in posezona
odrasli	480,00	450,00
otroci (3–7 let)	300,00	270,00
otroci (1–3 let samo ležišče)	120,00	90,00
samo pol hrane	180,00	180,00

ZAMNEJAVA OSEBNIH IZKAZNIC

Sekretariat za notranje zadeve Skupščine občine Jesenice obvešča občane, da pripravlja organizirano akcijo sprejemanja vlog za zamenjavo osebnih izkaznic po krajevnih skupnostih na območju občine Jesenice in s tem ukinja sprejemanje teh vlog na sedežu sekretariata in po krajevnih uradih med rednim delovnim časom.

Se nadalje pa sprejema vloge za izdajo novih osebnih izkaznic občanom, ki so dopolnili 18 oziroma 16 let starosti, vloge za zamenjavo obrabljenih ali uničenih osebnih izkaznic in vloge za izdajo novih osebnih izkaznic, če je prejšnja izgubljena.

Vse osebne izkaznice, izdane pred junijem 1981, je po zakonu o osebni izkaznici in drugih predpisih, izdanih na podlagi tega zakona, potrebno zamenjati najpozneje do 4. oktobra 1984.

Veljavnost prejšnjih osebnih izkaznic je z navedenimi predpisi podaljšana do 4. oktobra 1984 ne glede na to, če je veljavnost, označena na osebni izkaznici, že potekla. Po tem datumu stare osebne izkaznice ne bodo več veljavne, ne glede na datum veljavnosti.

Sekretariat za notranje zadeve prosi občane, ki svojih osebnih izkaznic še niso zamenjali, naj vlagajo zahteve za zamenjavo na svojih krajevnih skupnostih v času organizirane akcije sprejemanja vlog, ki bo potekala od 16. maja do 30. junija 1983 v vsaki krajevni skupnosti po nekaj dni.

Vsak občan, ki ni rojen na območju občine Jesenice, bo moral predložiti izpisek iz rojstne matične knjige ali poročni list in potrdilo o vpisu v državljansko knjigo ter prejšnjo osebno izkaznico. Občan, ki je rojen na območju občine Jesenice, pa ni vpisan v državljansko knjigo na območju občine Jesenice, bo moral predložiti potrdilo o vpisu v državljansko knjigo in prejšnjo osebno izkaznico. Občan, ki je rojen na območju občine Jesenice in je vpisan v državljansko knjigo na območju občine Jesenice, pa bo predložil samo prejšnjo osebno izkaznico. Vsak mora predložiti tudi dve fotografiji v velikosti 3 x 3,5 cm, ki ne smeta biti starejši od šestih mesecev.

Sekretariat za notranje zadeve prosi občane, naj si potrebne listine, če jih nimajo doma, pravočasno priskrbijo.

Natančen razpored akcije zbiranja vlog bo pravočasno objavljen v glasilu Železar in prek lokalne radijske postaje Triglav Jesenice. Lokalna radijska postaja Triglav vas bo obveščala tudi o poteku akcije.

Zahvale

Vsem, ki ste imeli našega očeta.

MIRKA KALANA

radi, ga obiskovali v času bolezni, izrekli sožalja ob njegovi smrti in ga pospremili na njegovi zadnji poti, iskrena hvala.

Posebej se zahvaljujemo zdravnikom in medicinskemu osebju internega oddelka Splošne bolnice Jesenice za lajšanje njegovega trpljenja.

Hčerka Ksenija Mlakar
v imenu sorodstva

Ob boleči izgubi dragega moža, brata in strica

PAVLA KLEMENČIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znanecem za darovane vence in cvetje, izrečena sožalja in tolažbo v teh težkih dneh. Posebno zahvalo izrekamo sosedoma Anici in Adolfu Mu-
lej za izkazano uslugo.

Lepa hvala tudi osebju doma dr. Fr. Berglja za skrb in nego v času bolezni, kakor tudi godbi in pevcem za žalostinke.

Se enkrat lepa hvala vsem, ki so ga spremili tako številno na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena Julka

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JANEZA ANTONIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje ter vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala dr. Ažmanu in celotnemu osebju kirurškega oddelka Bolnice Jesenice za nudeno medicinsko pomoč.

Zahvaljujemo se tudi sosedom, predvsem Klari Trampe, za pomoč, pevcem za zapete žalostinke in borcem ter sodelavcem TOZD Remontne delavnice za izrečene besede ob odprtem grobu.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, babice, sestre in tete

ANTONIJE KLANČAR

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znanecem, sosedom in ostalim za izražena sožalja in darovano cvetje.

Posebno zahvalo smo dolžni dr. Janezu Grošlju za pomoč in dolgoletno zdravljenje v času njene bolezni.

Zahvalo izrekamo tudi OOS ŽITO TOZD Triglav-Gorenjka Lesce in IMP Energetika Ljubljana za darovano cvetje.

Iskrena hvala vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovili od nje in jo spremili na njeni zadnji poti.

Se enkrat vsem in vsakemu posamezniku hvala.

Žalujoči VSI NJENI

Ob dnevu invalidov se zahvaljujem upravnemu odboru Društva invalidov Jesenice za obisk na domu in darilo.

Husein Kostić

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za čestitko ob osebnem prazniku.

Fani Šoberl

Društvu invalidov Jesenice, posebno predsednici Marici Potočnik, se najlepše zahvaljujem za prejeto darilo in obisk na domu. Se enkrat najlepša hvala!

Franc Franko

Vsem sodelavcem livarne in modelne mizarne se najlepše zahvaljujem za prejeto darilo ob odhodu v pokoj in obisk na domu.

Jaka Tarman

Sodelavkam in sodelavcem v TOZD Strojne delavnice se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost ob osebnem jubileju.

Albina Vrečko

Vsem sodelavkam in sodelavcem iz ponvičnega gospodarstva TOZD Jeklarna se iskreno zahvaljujem za prelepo darilo, ki sem ga prejel ob odhodu v pokoj. Darilo mi bo res v trajen spomin. Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov in sreče pri nadaljnjem delu.

Ludvik Vidmar

Vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Elektrode se najlepše zahvaljujem za prejeto darilo in čestitko po radiu pred odhodom k vojakom. Obenem jim želim veliko medsebojnega razumevanja in uspeha pri delu.

Zvone Novak

Osnovni organizaciji sindikata temeljne organizacije Remontne delavnice se iskreno zahvaljujem za prejeto denarno pomoč.

Hidajeta Avdič

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za prejeto čestitko ob mojem rojstnem dnevu. Obenem jim želim obilo uspehov.

Jožica Cimprič

Kolektiv TOZD Jeklarna se najlepše zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejela namesto pokojnega moža Antona.

Enako se zahvaljujem tudi mojim sodelavcem v TOZD Jeklarna, konferenci osnovnih organizacij zveze sindikatov železarne Jesenice in učiteljem osnovne šole Prežihov Voranc za vsestransko pomoč.

Ana Bokša

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za prejeto čestitko in pozornost ob mojem rojstnem dnevu. Društvu želim veliko uspeha pri delu.

Franc Zalokar

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se za čestitke ob življenjskem jubileju iskreno zahvaljujem.

Ivan Ličof

Vsem dolgoletnim sodelavcem iz elektroenergetike se najlepše zahvaljujem za darilo in prisrčno slovo ob mojem odhodu v pokoj.

Miha Krznarič

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti E-TKR-NG se iskreno zahvaljujem za denar, ki sem ga prejela ob izgubi mojega očeta.

Anica Kržišnik

Ob odhodu v pokoj se osnovni organizaciji sindikata TOZD Transport najlepše zahvaljujem za spominsko darilo in obisk na domu. Vsem nekdanjim sodelavcem želim še veliko delovnih uspehov.

Filip Ravnik

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Žičarna se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Janez Debec

Osnovni organizaciji zveze sindikata TOZD Elektrode oziroma vsem sodelavkam in sodelavcem se zahvaljujem za venec in denarno pomoč ob smrti mojega očeta.

Sabit Čatak

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 16. aprila, bosta na Jesenicah od 8. do 19. ure odprti trgovini: EMO-NA MARKET - Prešernova 1/a in ROŽCA, sam. trgovina na Javorniku, O. Novaka 8.

DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH NA JESENICAH

V soboto, 16. aprila: INTEGRAL, TOZD MPPD Jesenice, Titova 67.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu aprilu je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na BLEDU.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR

TOREK, 19. aprila, ob 18. uri in 19.30: Jean Anouilh: ORKESTER - gostovanje v Trbovljah.

ČETRTEK, 21. aprila, ob 20. uri: Ivo Brešan: HAMLET V MRDUŠI DONJI - gostovanje v Bohinjski Bistrici.

PETEK, 22. aprila, ob 20. uri: Ivo Brešan: HAMLET V MRDUŠI DONJI - gostovanje v Radovljici.

SOBOTA, 23. aprila, ob 17. uri: Ivo Brešan: HAMLET V MRDUŠI DONJI - gostovanje na Dovjem.

ob 20. uri: Ivo Brešan: HAMLET V MRDUŠI DONJI - gostovanje na Breznici.

IŠČEM SOBO

Mlada delavka železarne Jesenice nujno išče opremljeno samsko sobo s souporabo sanitarij na območju jeseniške občine. Naslov pustite v uredništvu Železarja.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 13. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

okno, cekar, Eros, Unita, vremenoslovec, MO, Ta, ostitis, ladjedelnica, TU, Uljanik, Ela, sad, Petar, os, Sato, Ragusa, enka, Ola, orel, Polde Bibič, žebelj, mernik, za, oven, Ines, Aman, garda, SIS, frank, ANTARA, tnalno, ska, salto, arak, Tar

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

15. aprila FILMSKO GLEDALIŠČE: ital. barv. drama MESTO ŽENSK, ob 18. uri abonma mladinski, ob 20.15 abonma odrasli. Zaradi dolžine filma cene zvišane!

Ob 22.15 angl. barv. zgod. film MEČ KRALJA ARTHURJA. Zaradi dolžine filma cene zvišane.

16. aprila amer. barvni risani film NORČIJE RACMANA JAKE ob 16. uri.

Ob 18. in 20. uri ital. barv. komedija BUD JEZDI NA ZAHOD.

17. aprila ital. barvna komedija BUD JEZDI NA ZAHOD ob 18. in 20. uri.

18. aprila amer. barv. kungfu film PRIHAJA NINJA ob 18. in 20. uri.

19. aprila amer. barv. kungfu film PRIHAJA NINJA ob 18. in 20. uri.

20. aprila amer. barv. akcij. film BRUBAKER ob 18. in 20. uri.

21. aprila ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

15. aprila ital. barvni akcij. film OD 5 DO 12 V CARACASU ob 19. in 21. uri.

16. aprila nemški barvni western film WINETOU V DOLINI SMRTI

ob 17. uri.

Ob 19. in 21. uri amer. barv. kungfu film PRIHAJA NINJA.

17. aprila amer. barv. risani film NORČIJE RACMANA JAKE ob 11. uri.

Ob 17. uri nem. barv. western film WINETOU V DOLINI SMRTI.

Ob 19. in 21. uri amer. barvni kungfu film PRIHAJA NINJA.

18. aprila ital. barv. western film BUD JEZDI NA ZAHOD ob 19. in 21. uri.

19. aprila ital. barv. western film BUD JEZDI NA ZAHOD ob 19. in 21. uri.

20. aprila ZAPRTO!

21. aprila slov. barvni film MASKARADA ob 19. in 21. uri.

KINO KRANJSKA GORA

16. aprila ital. barv. akcij. film OD 5 DO 12 V CARACASU ob 21. uri.

20. aprila ital. barv. western komedija BUD JEZDI NA ZAHOD ob 20. uri.

KINO DOVJE

16. aprila amer. pust. film POSLEDNJA POSEJDONOVA AVANTURA ob 20. uri.

17. aprila ital. barv. akcij. film OD 5 DO 12 V CARACASU ob 20. uri.

ABC POMURKA - TRGOVSKA DELOVNA ORGANIZACIJA GOLICA O. O. - ODBOR ZA DELOVNA RAZMEŠJA TO ROŽCA o. sub. o., JESENICE, Delavska 11, ponovno objavlja

prosta dela in naloge NATAKARICE

v okrepčevalnici 10 - na Jesenicah, Titova 79, za določen čas (nadomeščanje delavke, ki je na porodniškem dopustu).

Pogoji:

- dokončana gostinska šola - smer natakara
- eno leto ustreznih delovnih izkušenj
- enomesečno poskusno delo
- delo v dveh izmenah, ob nedeljah in praznikih prosto.

Kandidatke naj ponudbe z dokazili o izpolnjevanju zahtevane strokovne izobrazbe pošljejo na naslov: Trgovska delovna organizacija GOLICA - kadrovska služba, Jesenice, Titova 22, v osmih dneh po objavi.

O izbiri bodo prijavljene kandidatke obveščene v 15 dneh po opravljenem postopku.

PREBIVALCEM KS ŽIROVNICA

Odbor za varstvo okolja in narave krajevne skupnosti Žirovnica skupno z delovno organizacijo DINOS Jesenice ponovno organizira zbiranje odpadnih surovin: železa, bele tehnike. Zato bodo na določena mesta postavljeni kontejnerji, in sicer:

- za naselji Moste in Breg v ponedeljek, 18. aprila - poleg kontejnerja na križišču ceste Moste-Breg;
- za naselji Žirovnica in Selo v torek, 19. aprila - kontejner bo na prostoru bivšega korita v Žirovnici;
- za naselje Zabreznica v sredo, 20. aprila - poleg kontejnerja v Zabreznici nasproti pekarni Furlan;
- za naselja Breznica, Vrba in Doslovce v četrtek, 21. aprila - na parkirnem prostoru ob cesti Breznica-Vrba;
- za naselji Smokuč in Rodine v petek, 29. aprila - na zemljišču ob makadamski cesti, ki pelje v zgornji del naselja Rodine.

Obenem krajevna skupnost Žirovnica obvešča občane, da bo komunalno podjetje Kovinar Jesenice TOZD Komunalne službe pobiralo najemnine za grobove za leto 1983 v pisarni krajevne skupnosti Žirovnica, Breznica 3, in sicer v:

- sredo in četrtek, 20. in 21. aprila, od 9,30 do 17. ure.
Najemnina za enojni grob za leto 1983 je 123,00 din, za družinski 246,00 din.

ZABJA OKONČINA		ELEKTR. KUHALNIK		OREL V GERM. MITOL.		VRSTA EMBALAZE		ZELEZAR		HUDA SPOLNA BOLEZEN		KOSMATA ODEJA		JANEŽ (LAT.)		KLAJEZ PETERUH		TRESENJE GLASU			
ALEX KERSNIK		EGIPT		HRV. HEROJ (SOSIP)		NAZAD-NJA PRAČEK ZALASE		GOZDOVNIK OBLIKA VOZILA		DIRIGENT HUBAD		ŠPORTNE SANI TRACNICA		TULEC HANISJE NASELJE		POLDA JANEŽ		KRAJ PRI REKI		NAJBOLJŠI ČRNI PRENOG	
ZELEZAR		STARE-SINA		ROPOTIJA KOMOLČAR		MATHEN KOŠ		PASTIR IZ SNEŽURKE		V ZELEZAR		TULEC		RESA		KRAJŠE LITERAR DELO ANATOLIJS KARPOV		TURČIJA POLJSKA DENARNA ENOTA			
OTROŠKO VOZILO		TOVARNA V MARIBORU		KRAJ NA POMORJU		GRAFIK DEBE-NJAK		TUJ DVOGLASNIK		ROKOBORIL DANJA-NOVIČ		NASIL-NICA		IZBIRA BLAGA		SESTAVIL: RÖNNER		TONE TOMŠIČ		Ž. IME	
NAPAKA PRI KOŠARKI		PESTNER		LEOPARDA VOPARJEN MAČKA		VAS PRI LEOPARDA VOPARJEN MAČKA		DRSALEC SCHENK VENO TAUFER		PREBIVALEC IRISKE RIMSKE		ZAMAH Z VESLOM		HIN. PESNIK (GUSTAV) LOJZE ROŽMAN		HNOŽIN. OSEBNI ZAHTEK		ZNAKAV			

ZMAGA IN PORAZ V ZADNJEM KOLU

JESENICE: FRUCTAL (AJDOVŠČINA)
86:62 (42:28) – ČLANI

Dvorana ŽIC na Jesenicah, gledalcev 50, sodila sta Turk in Strnad, oba iz Ljubljane. Jesenice: Jelovčan 13, Božič, Pirih 7, Lunder 12, Trifkovič 2, Smolej 25, Grzetič, Brgant 11, Matučec 14, Narobe 2. Tekmo s Fructalom so Jeseničani na prošnji gostov odigrali med tednom, bila pa je zadnja v letošnji sezoni. Tokrat so igrali tudi brez Rizvanovića, ki se je pridružil ostalim poškodovanim igralcem, tako da sta igro Jeseničanov vodila dva mlada branilca, Lunder in Trifkovič, ki sta svojo nalogo dobro opravila. Jeseničani so tokrat igrali vse srečanje z mladimi igralci, ki pa so zaupanje povsem upravičili; prvi koš na svoji športni poti je dosegel tudi center Narobe, ki je

dobro igral predvsem v obrambi, kjer so se domači košarkarji tokrat nasploh izkazali. Kadar pa se dobro igra v obrambi, je boljša tudi igra v napadu, saj z dobro obrambo dobljene žoge omogočajo izvedbo hitrih protinapadov, ki so bili glavno orožje Jeseničanov na tej tekmi. Jeseniški košarkarji so osvojili četrto mesto, za prvo pa se bosta v tretji tekmi pomerila Koper in AET Tolmin. Iz lige sta izpadla Lesonit iz Ilirske Bistrice in Kočevje.

JESENICE: SENOŽEČE 62:76 (32:26)
– ČLANICE

Dvorana ŽIC na Jesenicah, gledalcev 30, sodila sta Šulc in Zorn, oba iz Ljubljane. Jesenice: Lah 8, Stražičar 20, Krznarič 8, Deretič 8, Smolej 2, Vavpotič 16. Dekleta so na željo ekipe Senožet, ki predstavlja selekcijo najboljših deklet iz Senožet, Pivke in Sežane, odigrale tekmo med tednom. Tudi tokrat so igrale oslabljene, zato je bilo zmago le težko pričakovati. Povedle so gostje, nato pa so Jeseničanke zaigrale bolje in si do konca polčasa nabrale šest košev prednosti. V drugem delu igre so igralke Senožet z napadalno obrambo po celem igrišču odvezle nekaj žog, povedle in prednosti niso več izpuštile iz rok. HB

ČLANOM PD JAVORNIK-KOROŠKA BELA

Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela obvešča svoje člane, da organizira v nedeljo, 8. maja, pohod na Blegoš. Orientacijska cena avto-busnega prevoza je 300 din. Prijave sprejemamo do 27. aprila in to vsako sredo od 18. do 20. ure v prostorih društva v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku. Odhod avtobusa in ostale informacije bodo objavljene naknadno. Obenem vabimo vse planince od najmlajših do najstarejših na skupni izlet s Koroške Bele proti Valvasorjevemu domu in Pristavi. Odhod bo v soboto, 16. aprila, ob 9. uri izpred osnovne šole na Beli.

DVORŠAK MLADINSKI PRVAK SLOVENIJE

V Titovem Velenju je bilo pretekli teden slovensko prvenstvo v judu za mlajše mladince. Prvenstva so se udeležili prvaki regijskih tekmovalcev.

Z Jesenic so na prvenstvo odpotovali trije mlajši mladinci judo sekcije TVD Partizan. V kategoriji do 42 kg sta nastopila Florjan Vidic in Elvir Hadžić. Vidic je pokazal vse svoje kvalitete in končil šele v finalu ter zasedel drugo mesto. Hadžić, ki se mu pozna, da ne trenira redno, je imel manj uspeha. Z eno zmago se je uvrstil na peto mesto, čeprav bi lahko dosegel več. Največ uspeha in tudi največ truda in znanja je v kategoriji do 70 kg vložil David Dvoršak. S petimi čistimi zmagami 10:0 je prepričljivo osvojil naslov slovenskega prvaka v konkurenci mlajših mladincev.

Nastop v Titovem Velenju je še en dokaz trdega in kontinuiranega dela v judo sekciji TVD Partizan Jesenice. Ob trdem in napornem delu na treningih, kjer tudi ne manjka konkurence med petindesetimi pionirji in mladinci, uspeh ne more izostati. tok

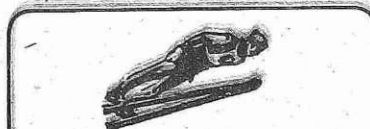
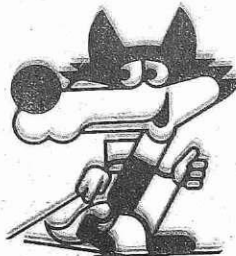
PIONIRJI ZAKLJUČILI ZIMSKO SEZONO

Delavci smučarskega kluba Bled so preteklo nedeljo, 10. aprila, na Pokljuki želeli pripraviti slovesen zaključek sezone v smučarskih skokih in klasični kombinaciji za vse kategorije od pionirjev do članov. Žal pa je vreme večjo skakalnico in tekaško progo že preveč načelo, tako da so se organizatorji omejili samo na nastop pionirjev. Iz nerazumljivih razlogov je bila kljub obveščeni udeležba šla skromna, saj so nastopili samo skakalci iz Tržiča, Zirovnice – Jesenic in Bleda.

Med mlajšimi pionirji je s skokoma 27 in 29 metrov zmagal Petek, drugi je bil Gašperin in tretji Kapus, vsi Zirovnica. Četrti je bil Triplat – Bled in peti Legat – Zirovnica.

Najboljši med starejšimi pionirji je bil s skokoma 34 in 34,5 metra Tržičan Demšar pred klubskim tovarišem Zupanom. Na naslednja mesta so se uvrstili Peterka, Vovk, Kaltenekar in Košelnik, vsi Zirovnica.

Starejši pionirji so se za razvrstitev v klasični kombinaciji pomerili še v teku na tri kilometre dolgi progi. Tudi tam je imel najboljši čas, to je 19 minut, 4 sekunde, Tržičan Demšar. Končni vrstni red je tudi po tekih ostal nespremenjen le Kaltenekar in Košelnik sta zamenjala mesti. M. G.

MIHOV SMUK Z VRŠIČA

Krajevna organizacija ZB NOV Kranjska gora je v sodelovanju z alpsko sekcijo pri smučarskem društvu v soboto, 16. aprila, izvedla smučarsko tekmovalstvo »Mihov smuk« v počastitev znanega planince, boreca in smučarja Miha Ariha, ki se ga Nemci ubili med NOB. Po osvoboditvi so tekmovalja v njegov spomin iz prirejali, potem pa opustili. Lani so ta tradicijo spet oživili, zaradi pomanjkanja snega pa so tekmovalje izvedli na plazu pod Prisojnikom. Letošnje tekmovalje je potokevalo po znani gorski cesti do Erjavčeve koče na Vršiču do Mihovega doma, ki se prav tako imenuje po Mihovi Arihu. Snega je bilo še dovolj, tako da so tekmovalje uspeli izvesti, proga je bila dolga več kot pet kilometrov, preprotni čas tekmovalcev pa okrog 10 minut.

Nastopilo je 71 tekmovalcev v posameznih starostnih kategorijah. Najboljši čas na progi je dosegel mladinec Jože Lavtizar, ki je progo prevozil nekaj sekund manj kot sedem minut. Na razglasitvi rezultatov so najboljšim podelili plakete z likom tovariša Tita.

REZULTATI:
VETERANI: 1. Vid Černe, 2. Marjan Lavtizar, 3. Janko Sekli.
ČLANI III. skupina: 1. Marko Pogačnik, 2. Jaka Šporn, 3. Tone Vidic.
ČLANICE III.: 1. Meri Vidic.
ČLANI II.: 1. Cena Stravs, 2. Tone Albreht, 3. Franc Rabič.
ČLANICE II.: 1. Marjana Svetina.
ČLANI I.: 1. Franc Teraš, 2. Marjan Jakše, 3. Andrej Kolenc.
ČLANICE I.: 1. Betka Gregori.
MLADINCI: 1. Jože Lavtizar, 2. Mirko Teraš, 3. Aleš Vidic.
MLADINKE: 1. Romana Štular.
PIONIRJI: 1. Dejan Košir, 2. Uroš Oman, 3. Blaž Knific.
PIONIRKE: 1. Tanja Čehovim, 2. Mojca Rabič, 3. Maja Kunstelj.
CICIBANKE: 1. Nataša Branc. J. R.

PRVENSTVO DELOVNE SKUPNOSTI E-TKR-NG V KEGLJANJU NA ASFALTU IN STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO

V tednu od 11. do 16. aprila poteka prvenstvo Železarne v streljanju z zračno puško. Organizator tekmovalja je strelska družina Triglav Javornik. Prvenstvo se odvija na avtomatskem strelišču v domu Julke in Albina Pibernik (restavracija Turist) na Javorniku.

Zanimanje za strelski šport je med železarji veliko, saj se je lani tekmovalja udeležilo več kot 450 tekmovalcev. Organizator pričakuje letos še večjo udeležbo, prosi pa vse, ki želijo nastopiti, naj ne čakajo na zadnji dan, ampak naj pridejo na tekmovalje čimprej.

Urniki streljanja je naslednji:

v četrtek, 14. aprila, od 16. do 20. ure,
v petek, 15. aprila, od 10. do 13. ure in od 16. do 20. ure,
v soboto, 16. aprila, od 10. do 13. ure.

Vabimo vse ljubitelje strelskega športa, da se v čim večjem številu tekmovalja udeležijo.

SD

ZANIMIVA ŠPORTNA PRIREDITEV V SOBOTO V TELOVADNICI ŽIC

V soboto, 16. aprila, se bo ob 18. uri v telovadnici Železarskega izobraževalnega centra na Jesenicah pričela zanimiva športno-zabavna prireditev, imenovana REKREACIJA ZA VSE.

Podobna prireditev je bila na Jesenicah že v preteklem letu in je med obiskovalci doživela ugoden odmev. Zato se je prireditev, ZTKO Jesenice, odločil, da jo ponovi. Tokrat bodo v rekreacijskem delu tekmovali delavci BUSP Jesenice in delovne skupnosti KO-FI železarne Jesenice. Pomerili se bodo v devetih vajah, ki so resnično primerne za vse.

V drugem delu prireditve bo po več letih premora ZTKO Jesenice najboljšim športnikom občine podelila skromna priznanja za dosežene rezultate v pretekli sezoni 82/83. Novinarji radia Triglav se bodo pogovarjali z nekaterimi znanimi jeseniškimi športniki, zabavni ansambel pa bo s svojimi vzhajajočimi poskibi za prijetno vzdušje.

Organizatorji upajo, da bo prireditev pritegnila čim večje število obiskovalcev, zato vstopnine ni!

B. r.

SREDNJEŠOLSKO PODROČNO PRVENSTVO V ODOBJKI

V četrtek in petek, 7. in 8. aprila, je bilo v telovadnici Železarskega izobraževalnega centra na Jesenicah srednješolsko prvenstvo Gorenjske v odbojki za dekleta in fante. Organizatorji so se, kot na podobnih tekmovaljih že velikokrat prej spet izkazali.

Fantje so se med seboj pomerili v četrtki. Prvenstva se je udeležilo devet ekip, ki so bile razdeljene v tri skupine. Vrstni red po skupinah je bil naslednji:

1. skupina: 1. Center srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice (CSUI), 2. Ekonomska administrativni center Kranj, 3. Srednja šola za gostinstvo in turizem Bled.

2. skupina: 1. Gimnazija Kranj, 2. Gimnazija Jesenice, 3. Mlekarski center Kranj.

3. skupina: 1. ŠC Iskra Kranj, 2. Gimnazija Škofja Loka, 3. ŽIC Jesenice.

V finalu so se pomerile ekipe, ki so zmagale v svojih skupinah. Rezultati: CSUI Jesenice : Gimnazija Kranj 2:1, Gimnazija Kranj : ŠC Iskra Kranj 2:0, ŠC Iskra Kranj : CSUI Jesenice 0:2.

Brez poraza so zmagali fantje iz vseh jeseniških srednjih šol, ki so sestavljali ekipo Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice in bodo predstavljali Gorenjsko tudi na republiškem srednješolskem prvenstvu v naslednji postavi: Piber

(ŽIC), Larisi (CSS), Gradnik (CSŠ), Kene (ZŠ), Rakovec (CSS), Kreslin, Pezič, Praprotnik (vsi ŽIC).

Naslednji dan so bila na vrsti dekleta. Devet ekip je bilo razvrščenih v naslednje skupine:

1. skupina: 1. Ekonomska srednja šola Radovljica, 2. Gimnazija Jesenice, 3. Gimnazija Škofja Loka.

2. skupina: 1. SCUI Jesenice, 2. Šolski center za blagovni promet Kranj, 3. Ekonomska srednja šola Kranj.

3. skupina: 1. Gimnazija Kranj, 2. Zdravstvena šola Jesenice, 3. ŽIC Jesenice.

V finalu so zmagala dekleta Gimnazije Kranj, ki bodo nastopila tudi na republiškem prvenstvu. Druga so bila dekleta, zbrana iz vseh jeseniških srednjih šol v ekipi CSUI Jesenice. To so dekleta, ki aktivno igrajo odbojko pri različnih klubih (večina pri OK Bled) in so sestavljale res kvaliteten ekipo, ki bi ob malo večji uigranosti lahko zmagala.

To, da so se tako pri dekletih kot tudi pri fantih prvenstva udeležile od devetih nastopajočih ekip kar štiri ekipe iz jeseniške občine, kaže na veliko zanimanje za ta šport, v katerem so jeseniški igralci in igralke nekdanj dosegali že lepe uspehe in bi ga kazalo tako ali drugače podpreti. T.

REKREACIJA: PREHRANA ŠPORTNIKA

2

PRAVILNA ŠPORTNA PREHRANA

Prehrana športnika je odvisna od vrste športa, od trajanja vadbe in določenega časovnega obdobja v tem vadbenem in tekmovalnem obdobju (vadbena faza z osnovno prehrano, predtekmovalna prehrana, prehrana v času tekme, prehrana po tekmi). Smuški tek spada med vztrajnostne športe, kjer pa se drugače predstavi, pokaže, pojem vztrajnosti pri vrhunskem verficiiranem tekmovalcu kot pri množičnem rekreativcu. Temu primerne so tudi zahteve po prehrani.

ZA REKREATIVCA

Pojem rekreacije združuje smisel telesnega gibanja, ki izboljšuje, ohranja in krepi zdravje. Rekreativci teče na smučeh glede na svoje zmogljivosti ob koncu tedna, ali dva do trikrat med tednom določene proge v tempu, ki se označi kot prijeten tempo. Pri tem obremenitev ni tolikšna, da bi zahtevala posebnosti glede prehrane; tudi pri tej vadbi velja osnovno pravilo, da zaužijemo lahko prebavljivo hrano dve uri pred tekmo, pohodom, izletom, da ne obremenjujemo prebave.

Če je vreme toplo in če je tekač zaradi raznih okolišnin toplo obločen, potem se močnejše znoji. Znoj se lahko tudi iz drugih vzrokov. Po eni uri teka mora piti toplo pijačo iz termovke, ki jo nosi s seboj; najboljša pijača so energijski mineralni sokovi. Najpoznejše po vadbi pa naj bi tekač nadomestil povečano potrebo po tekočini s tako pijačo, ki nadomesti izgubljene vitamine in rudniške snovi.

Tako kot vsi rekreativci naj bi se tudi množični tekači na smučeh hranili s primerno in kalorično pravilno hrano. V hrani naj bo zadostni ogljikovih hidratov in beljakovin, mastnih jedi se izogibljemo, posebno tistih z živalsko mastjo. Navadno je še vedno dovolj masti v »skriti masti«, ki jo vsebujejo klobase, sir itd. Da izravnamo preveliko odstopanja med obroki, jemo petkrat dnevno. Za vmesne obroke vzamemo npr. ovseno kašo in sveže sadje, namesto bele žemlje črni kruh iz neprečiščene moke, namesto sladkorja med, beljakovine so zadostni meri v nemastnem siru.

Na splošno velja, da se mora rekreativci normalno prehranjevati in ne sme tvegati enostranskega prehranjevanja, npr. vegetarijansko.

ZA TEKMOVALCE

Optimalni uspeh vadbe je močno odvisen od pravilne prehrane, in sicer od prehrane, ki je tipična za določeno športno panogo. Ni priporočljivo niti precejevati navodila o prehrani niti podcenjevati. Priporočljiva je vsestranska prehrana, kajti ni nobene jedi, ki bi vsebovala vse življenjsko pomembne snovi v pravilni sestavi.

Pomembno za prehrano športnika:

1. Zadostno pokritje potreb po kalorijah.
2. Zadosten vnos beljakovin.
3. Zadostna oskrba z vitamini, mineralnimi snovmi in elementi v sledeh.
4. Okusna priprava jedi, brez omejitve hranilne vrednosti.

Najvažnejši vir energije za vsakega športnika vztrajnostni disciplini so različne

vrste sladkorja (v prehrani), ki se vskladišči v mišicah oziroma v jetrih kot glikogen. Bistveno je tudi, da napolnimo skladišča ogljikovih hidratov in to maksimalno, kar dosežemo s hrano, bogato z ogljikovimi hidrati in to predvsem pred tekmo.

Skandinavski način »nihanje diet«, po katerem se hrani tekač prvo polovico tedna z mastno in beljakovinsko hrano, drugo polovico tedna pa z ogljikovimi hidrati, so vedno opustili, kajti v praksi je to težko izvedljivo.

Prehrana smučarskega tekača v vadbeni (pripravljeni, trening) dobi: poprečna kalorijska količina znaša 75 kcal/kg telesne teže (10 % izkoristvena in resorptivna izguba se mora všteti v količino kalorij). Pri telesi teži 70 kg znašajo kalorije 5.800 enot.

SESTAVA HRANIV

Ogljikovi hidrati 60 %, maščobe 25 %, beljakovine 15 %.

Kazmerje med živalskimi in rastlinskimi beljakovinami naj znaša 2:1. V zadostni količini morajo biti na razpolago tudi vitamini in mineralne snovi.

Količina pijače znaša v pripravljalni-vadbeni dobi okoli 3 litre na dan.

PREHRANA PRED TEKMO

Tiste dni pred tekmo se močno poveča delež ogljikovih hidratov (preko 60 %). Tako ekstremno obliko prehrane si smemo privoščiti samo zelo kratko časovno obdobje (nekaj dni). Ne glede na zahtevno visoko prehrabeno količino, ki jo močno obremeni prebravo, se športniku upre prehrana take vrste in nastopi prava lakota po maščobah in beljakovinah. Ta prehrana z ogljikovimi hidrati mora biti enakomerno porazdeljena na več dnevni obrokov, kajti zaradi močne insulinske stimulacije nastopi že dve uri po jedi ponovno občutek lakote.

PRAHRANA NA DAN TEKMOVANJA

1. Nikdar ne gremo teči na štart.
2. Pred štartom nikakor ne pijemo prekomerno.

3. Zadnji obrok zaužijemo 2 1/2 do 3 ure pred tekmo, razen če jemo »astronavtsko« hrano.

Samo pri zelo dolgotrajni tekmi jemo tudi med tekmo. Okoli 100 gr ovenih kosmičev, med in nekoliko limoninega soka. Pri dolgotrajnih tekmah je pomembnejša pijača. Smučar – tekač izgubi pri tekmi dolgi 50 km okoli 4 kg telesne teže in to pri vsaki tekmi, predvsem z znojenjem. Zato mora med tekmo pogosto piti v majhnih količinah. Tudi v primeru, če se ne občuti žeje.

Tekači na dolge proge potrebujejo dvojno količino vitaminov in mineralnih snovi v primeru z drugimi športniki. Izravnavo se ne izvede injeckcijsko, niti s tabletami, temveč z normalno prehrano polne vrednosti z ovsenim ali rženim kruhom in podobno. Vegetarijanska in napolovegetarijanska dieta, ki jo nekateri priporočajo, ne sestavlja nobenega prehranbenega načrta v tem smislu. Tekalci s tako prehrano (vegetarijansko) so v svojem razvoju ovirani.

Ciril Praček

TELOVADKE NA ODPRTEM PRVENSTVU LJUBLJANE

Na odprtem prvenstvu Ljubljane za memorial Milana Jošta so tekmovala med mlajšimi mladinkami (3. selekcija) tudi štiri Jeseničanke. Razpis tekmovalja je zahteval višjo težavnostno stopnjo, kot je predpisana za državno prvenstvo, z namenom, da bi se mlajše telovadke bolj zavzete lotile učenja težjih telovadnih prvin, ki dajo telovadki višjo stimulacijo v oceni. Predpisani stopnji so zadostile le prve tri ali štiri uvrščene telovadke, vse druge so imele visoke odbitke za manjkajoče težine. Najuspešnejša je bila mlada Ljubljanka, devetletna Tina Matoh iz Zelene jame. Zmagala je z razliko 1,7 točke pred drugo-uvrščeno Remetičev.

Jeseničanke so se v težkih zahtevah kaj slabo izkazale. Najboljša je bila Sandra Stefanovska na desetem mestu med 21 tekmovalkami. Proti pričakovanju je zelo dobro skakala čez konja in prešla za premet z obratom 180 + 360 stopinj oceno

8,55 točk, kar je bila najvišja ocena na preskoku. Dobro je skočila tudi Brajkovičeva in prešla četrto oceno na tem orodju. Stefanovska je bila dobra tudi na parterju. Naredila je sicer napako, ko ji ni uspela prva »C« težina. Prejela je oceno 8,80 točk, kar je bila šesta ocena na parterju. Ostale Jeseničanke so bile slabše. Najbolj je razočarala Nina Slamnik, ki ima v vajah že nekaj »B« in »C« težin, a jih je na tekmi preprosto izpuštila, čeprav jih že kar dobro obvlada. Na zahtevni tekmi je bila psihična obremenitev verjetno prevelika za boljši doseg. Vse štiri Jeseničanke so bile občutno najslabše na bradlji, kjer še ne obvladajo dovolj težjih prvin.

Rezultati (21): 1. Tina Matoh 35,95, 2. Milica Remetič (obe Z. jama) 34,25, 3. Mojca Zamuda (Tabor Lj.) 33,55, ... 10. Sandra Stefanovska 30,40, 16. Dagmar Brajkovič 27,55, 18. Nina Slamnik 25,80, 21. Mojca Perat 24,65.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO

Prvenstvo delovne skupnosti v kegljanju na asfaltu je potekalo na kegljišču v Podmežakli. Organizirala ga je komisija za šport pri izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata. Na razpolago so bili trije termini v sredo od 21. do 23. ure. Nastopilo je 48 moških in 25 žensk (skupaj 73). Tolikšne udeležbe na prvenstvu delovne skupnosti še ni bilo.

REZULTATI KEGLJANJA NA ASFALTU:

MOŠKI: 1. Alojz Mestek 118, 2. Marjan Bernot 116/38, 3. Janez Babič 116/29, 4. Brane Bulovec 113, 5. Beno Ramuš 110, 6. Tone Rebolj 107/24, 7. Viktor Guzelj 107/21, 8. Rado Tolar 105, 9. Brane Jeršin 103, 10. Jože Jurca 101 itd.

ŽENSKE: 1. Milena Lužnik 116, 2. Sonja Lotrič 100, 3. Branka Rebolj 96, 4. Neda Karba 89, 5. Maja Junež 85, 6. Andreja Mahnič 83/23, 7. Metka Koblar 83/21, 8. Simona Smolej 81, 9. Darinka Šumi 80, 10. Branka Bohinc 79/22 itd.

V torek, 5. aprila, je bilo prvenstvo v streljanju z zračno puško. Organizacijo je prevzela strelska družina Triglav Javornik-Koroška Bela in vzorno izvedla tekmovalje na strelišču v delavskem domu Albina in Julke Pibernik. Udeležilo se ga je 66 sodelavcev, od tega 28 žensk. Tudi tu se vidi, da udeležba raste.

Od 11. do 16. aprila bo prvenstvo Železarne v streljanju z zračno puško in upamo, da se bo udeležba ponovila.

MOŠKI: 1. Mitja Košir 167, 2. Marjan Bernot 149, 3. Miloš Ferk 141, 4. Jano Zni-

PRVOMAJSKO DELAVSKO SLAVJE NA POLJANAH

Letošnji prvi maj, praznik dela, bodo delovni ljudje in občani jeseniške občine praznovali na delavskih Poljanah, kjer bo v nedeljo, 1. maja – na prvi praznični dan, krajša proslava s kulturnim programom, vrstili pa se bodo nastopi še različnih drugih kulturnih skupin, seveda pa se bodo udeleženci lahko zavrteli tudi ob zvokih narodne zabavne glasbe. Pri občinskem svetu zveze sindikatov občine Jesenice so se že lani odločili, da ponovno obudijo tradicionalno praznovanje prvega maja na Poljanah, kjer so se med obema vojnoma zbirali delavci in z rdečimi nageljni v gumbnicah proslavili svoj delavski praznik.

Organizacijske priprave vodi posebni odbor pri konferenci osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice, sodelujejo pa tudi druge delovne organizacije in krajanje Blejske Dobrave. Do praznika bodo uredili prireditveni prostor, pot na Poljane, mladina bo izvedla očistevalno akcijo, na Poljanah pa bodo zagotovili tudi dovolj parkirnih prostorov.

Na Poljane bodo 1. maja vozili tudi posebni avtobusi iz jeseniške in radovljiske občine. Podrobnejši vozni red bo še objavljen.

Organizatorji pričakujejo, da se bo 1. maja zbralo na Poljanah veliko delovnih ljudi in občanov, ki bodo v prijetnem naravnem okolju proslavili praznik dela.

J. R.

VABILO

na proslavo 80-letnice obstoja slovenske planinske organizacije v Gornjesavski dolini, ki bo v ČETRTEK, 14. APRILA, OB 19. URI v amaterskem gledališču TONE ČUFAR na Jesenicah. SODELUJEJO:

- pihalni orkester Jeseniških železarjev,
- moški pevski zbor Marjan Vodopivec iz Kranjske gore,
- folklorna skupina KUD Jaka Rabič Dovje-Mojstrana,
- moški pevski oktet DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica.

VSTOPNINE NI!